

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

64. aastakäik

16. juuni 2021

Sisukord

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2019–2020

25.–28. novembri 2019. aasta istungid

Istungjärgu protokoll on avaldatud ELTs C 203, 28.5.2021.

VASTUVÕETUD TEKSTID

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

RESOLUTSIOONID

Euroopa Parlament

Teisipäev, 26. november 2019

2021/C 232/01 Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta resolutsioon laste õiguste kohta seoses ÜRO lapse õiguste konventsiooni 30. aastapäevaga (2019/2876(RSP)) 2

Neljapäev, 28. november 2019

2021/C 232/02 Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon vabaduste olukorra kohta Alžeerias (2019/2927(RSP)) 12

2021/C 232/03 Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon Kuuba ja José Daniel Ferreri juhtumi kohta (2019/2929(RSP)) 17

2021/C 232/04 Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon Haiti kohta (2019/2928(RSP)) 21

2021/C 232/05 Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon olukorra kohta Boliivias (2019/2896(RSP)) 25

2021/C 232/06 Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon kliima- ja keskkonnaalase hädaolukorra kohta (2019/2930(RSP)) 28

2021/C 232/07	Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon Hispaanias Madridis toimuva 2019. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP25) kohta (2019/2712(RSP))	30
2021/C 232/08	Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon ELi ühinemise kohta Istanbuli konventsiooniga ja muude meetmete kohta soolise vägivalga vastu võitlemiseks (2019/2855(RSP)) . .	48
2021/C 232/09	Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon Vene Föderatsiooni hiljutiste meetmete kohta Leedu kohtunike, prokuröride ja uurijate vastu, kes on seotud 13. jaanuari 1991. aasta Vilniuse traagiliste sündmuste uurimisega (2019/2938(RSP))	54
2021/C 232/10	Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon meetmete kohta, millega leevendada Airbusi vaidlust käsitleva WTO otsuse mõju Euroopa põllumajandusele (2019/2895(RSP))	58
2021/C 232/11	Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon WTO apellatsioonikogu kriisi kohta (2019/2918(RSP))	62
2021/C 232/12	Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon käimasolevate läbirääkimiste kohta Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma uue partnerluslepingu üle (2019/2832(RSP))	64

II Teatised

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

Euroopa Parlament

Kolmapäev, 27. november 2019

2021/C 232/13	Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta otsus Euroopa Komisjoni valimise kohta (2019/2109(INS))	68
---------------	---	----

III Ettevalmistavad aktid

Euroopa Parlament

Teisipäev, 26. november 2019

2021/C 232/14	Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ja Ukraina vahelise kirjavahetuse vormis lepingu (millega muudetakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelises assotsieerimislepingus sätestatud kodulinnuliha ja kodulinnulihavalmististe kaubandussoodustusi) liidu nimel sõlmimise kohta (10720/2019 – C9-0105/2019 – 2019/0132(NLE))	70
2021/C 232/15	Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, ja direktiivi 2008/118/EÜ, mis käsitleb aktsiisi üldist korda, seoses liidu raamistikus elluviidava kaitsetegevusega (COM(2019)0192 – C9-0003/2019 – 2019/0096(CNS))	71
2021/C 232/16	Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada Joëlle Elvinger kontrollikoja liikmeks (C9-0122/2019 – 2019/0815(NLE))	73

2021/C 232/17	Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada François-Roger Cazala kontrollikoja liikmeks (C9-0121/2019 – 2019/0814(NLE))	74
2021/C 232/18	Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada Alex Brenninkmeijer kontrollikoja liikmeks (C9-0126/2019 – 2019/0813(NLE))	75
2021/C 232/19	Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada Nikolaos Milionis kontrollikoja liikmeks (C9-0125/2019 – 2019/0812(NLE))	76
2021/C 232/20	Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada Klaus-Heiner Lehne kontrollikoja liikmeks (C9-0124/2019 – 2019/0811(NLE))	77

Kolmapäev, 27. november 2019

2021/C 232/21	Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta toetuse maksmiseks Kreekale (COM(2019)0496 – C9-0144/2019 – 2019/2137(BUD))	78
2021/C 232/22	Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtmise kohta praeguste rände-, pagulas- ja julgeolekuprobleemide lahendamiseks võetavate kiireloomuliste meetmete rahastamiseks eelarvest (COM(2019)0251 – C9-0007/2019 – 2019/2026(BUD))	80
2021/C 232/23	Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta, et võimaldada ettemaksete tegemist liidu 2020. aasta üldeelarvest (COM(2019)0252 – C9-0008/2019 – 2019/2027(BUD))	83
2021/C 232/24	Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta seadusandlik resolutsioon eelarvemenetluse raames lepituskomitees heaks kiidetud Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve projekti ühise teksti kohta (14283/2019 – C9-0186/2019 – 2019/2028(BUD))	85

Neljapäev, 28. november 2019

2021/C 232/25	Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelise kokkuleppe (mis käsitleb kõrgevaliteedilise veiseliha tariifikvoodi osa eraldamist Ameerika Ühendriikidele, millele on osutatud muudetud vastastikuse mõistmise memorandumis, mis käsitleb teatavaid kasvuhormoone mittesaavatelt loomadelt pärit veiseliha impordi ning Ameerika Ühendriikide poolt teatavate Euroopa Liidu toodete suhtes kehtestatud kõrgendatud tollimakse (2014)) sõlmimise kohta (10681/2019 – C9-0107/2019 – 2019/0142(NLE))	110
2021/C 232/26	Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta muu kui seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelise kokkuleppe, mis käsitleb kõrgevaliteedilise veiseliha tariifikvoodi osa eraldamist Ameerika Ühendriikidele, millele on osutatud muudetud vastastikuse mõistmise memorandumis, mis käsitleb teatavaid kasvuhormoone mittesaavatelt loomadelt pärit veiseliha impordi ning Ameerika Ühendriikide poolt teatavate Euroopa Liidu toodete suhtes kehtestatud kõrgendatud tollimakse (2014), sõlmimise kohta (10681/2019 – C9-0107/2019 – 2019/0142M(NLE))	111

Menetluste selgitus

- * Nõuandemenetlus
- *** Nõusolekumenetlus
- ***I Seadusandlik tavamenetlus, esimene lugemine
- ***II Seadusandlik tavamenetlus, teine lugemine
- ***III Seadusandlik tavamenetlus, kolmas lugemine

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Euroopa Parlamendi muudatused:

Uued tekstiosad on märgistatud **paksus kaldkirjas**. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ■ või on läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul märgistatakse uus tekst **paksus kaldkirjas** ja asendatav tekst jäetakse välja või kriipsutatakse läbi.

EUROOPA PARLAMENT

ISTUNGJÄRK 2019–2020

25.–28. novembri 2019. aasta istungid

Istungjärgu protokoll on avaldatud ELTs C 203, 28.5.2021.

VASTUVÕETUD TEKSTID

Teisipäev, 26. november 2019

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

RESOLUTSIOONID

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2019)0066

Laste õigused seoses lapse õiguste konventsiooni 30. aastapäevaga

Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta resolutsioon laste õiguste kohta seoses ÜRO lapse õiguste konventsiooni 30. aastapäevaga (2019/2876(RSP))

(2021/C 232/01)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO 20. novembri 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 24,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/93/EL (mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK) ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast, eelkõige selle 11. põhimõtet lapsehoiu ja laste toetamise kohta,
- võttes arvesse oma 3. mai 2018. aasta resolutsiooni lapsrändajate kaitse kohta ⁽³⁾ ja komisjoni 12. aprilli 2017. aasta teatist lapsrändajate kaitse kohta (COM(2017)0211),
- võttes arvesse oma 14. veebruari 2019. aasta resolutsiooni intersooliste inimeste õiguste kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse Lapse Õiguste Komitee 25. aprilli 2007. aasta üldkommentaari nr 10 laste õiguste kohta alaealistega seotud õigusemõistmise puhul,
- võttes arvesse Lapse Õiguste Komitee 18. aprilli 2011. aasta üldkommentaari nr 13 lapse õiguse kohta kaitsele igasuguse vägivalda eest,

⁽¹⁾ ELT L 335, 17.12.2011, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 132, 21.5.2016, lk 1.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0201.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0128.

Teisipäev, 26. november 2019

- võttes arvesse Lapse Õiguste Komitee 29. mai 2013. aasta üldkommentaari nr 14 lapse õiguse kohta tema parimate huvide esikohale seadmisele,
  - võttes arvesse ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklit 37, ÜRO Lapse Õiguste Komitee 1. septembri 2005. aasta üldkommentaari nr 6 ja ÜRO Lapse Õiguste Komitee 28. septembri 2012. aasta aruannet „Report of the 2012 Day of General Discussion on the Rights of All Children in the Context of International Migration“ (Aruanne 2012. aasta üldise arutelu päeva kohta, mis oli pühendatud kõigi laste õigustele rahvusvahelise rände kontekstis),
  - võttes arvesse ÜRO Lastefondi (UNICEF) aruannet „The State of the World's Children 2019“, mis käsitleb laste olukorda maailmas 2019. aastal,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklis 1 on sätestatud, et „[k]äesolevas konventsioonis mõistetakse lapse all iga alla 18 aastast inimolendit, kui lapse suhtes kohaldatava seaduse põhjal ei loeta teda varem täisealiseks“;
- B. arvestades, et Euroopas elab 100 miljonit last, kes moodustavad üle 20 % ELi elanikkonnast, ning et alla 18 aasta vanused lapsed moodustavad üle 40 % arenguriikide elanikkonnast;
- C. arvestades, et laste õiguste edendamine on ELi poliitika sõnaselge eesmärk ja on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, mille kohaselt tuleb lapse parimad huvid seada kogu ELi tegevuses esikohale;
- D. arvestades, et ÜRO lapse õiguste konventsioon on enim ratifitseeritud rahvusvaheline inimõigusi käsitlev leping, mille on ratifitseerinud kõik ELi liikmesriigid ning milles on sätestatud selged juriidilised kohustused edendada, kaitsta ja järgida oma jurisdiktsioonis iga lapse õigusi; arvestades, et Euroopa Parlament korraldab 20. novembril kõrgetasemelise konverentsi, et tähistada ÜRO lapse õiguste konventsiooni 30. aastapäeva; arvestades, et Euroopa Parlamendi president on lubanud tähistada iga aasta 20. novembril ülemaailmset laste päeva Euroopa Parlamendis toimuva üritusega, millel osalevad ka lapsed;
- E. arvestades, et paljudes maailma paikades, sealhulgas ELi liikmesriikides, rikutakse jätkuvalt laste õigusi vägivalda, väärkohtlemise, ärakasutamise, vaesuse, sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise tõttu usutunnistuse, puude, soo, seksuaalse identiteedi, vanuse, etnilise päritolu ning rände- ja elaniku staatuse alusel;
- F. arvestades, et ÜRO lapse õiguste konventsiooni artikliga 12 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 24 austatakse lapse õigust arvamuse avaldamisele ja sellele, et lapse seisukohti võetakse arvesse temaga seotud küsimustes vastavalt tema vanusele ja küpsusele;
- G. arvestades, et ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklis 5 on sätestatud, et „[o]salisriigid austavad vanemate, või kus see on kohaldatav vastavalt kohalikele tavadele, ka laiendatud perekonna või kogukonna liikmete, seaduslike hooldajate või teiste lapse eest seaduslikult vastutavate isikute vastutust, õigusi ja kohustusi, et tagada lapsele kohane suunamine ja juhendamine, mis on kooskõlas lapse arenevate võimetega ning käesolevas konventsioonis tunnustatud õigustega“;
- H. arvestades, et sellised üleilmsed nähtused nagu kliimamuutused, uus tehnoloogia ja digiüleminek kujutavad endast laste jaoks uusi ohtusid, aga pakuvad samal ajal ka uusi õppimis- ja suhtlusvõimalusi;
- I. arvestades, et EL on võtnud kohustuse rakendada 17 kestliku arengu eesmärki nii oma sise- kui ka välispoliitikas, sealhulgas kestliku arengu eesmärki 16.2 „teha lõpp laste kuritarvitamisele ja ekspluateerimisele, lastega kaubitsemisele ning lastevastasele vägivaldale ja laste piinamisele mistahes kujul“;
- J. arvestades, et ELis on peaaegu 25 miljonit alla 18 aasta vanust last vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus; arvestades, et vaesus jätab lapsed ilma haridusvõimalustest, lapsehoiust, kättesaadavatest tervishoiuteenustest, piisavast toidust ja eluasemest, peretoest ja isegi kaitsest vägivalda eest ning sellel võib olla väga pikaajaline mõju; arvestades, et Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet on juhtinud tähelepanu sellele, et laste vaesuse vastu võitlemine kuulub ka põhiõiguste ja juriidiliste kohustuste valdkonda⁽³⁾;

(³) Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti aruanne „Combating child poverty: an issue of fundamental rights“ (Võitlus laste vaesusega: põhiõiguste küsimus), <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/child-poverty>.

Teisipäev, 26. november 2019

- K. arvestades, et Euroopa läbivaadatud arengukonsensus esitatud kirjelduse kohaselt toovad lapsed ja noored kaasa arengu ja muutused ning on muu hulgas oma uuendusmeelsusest kantuna olulised kestliku arengu tegevuskavasse 2030 panustajad; arvestades, et konsensus kinnitatakse ka, et EL ja selle liikmesriigid tugevdavad noorte õigusi ja suurendavad nende mõjuvõimu avalikus elus ning et selleks edendatakse nende osalemist kohalikus majandustegevuses, ühiskonnas ja otsustusprotsessis;
- L. arvestades, et demokraatia ja demograafiaküsimuste eest vastutava komisjoni asepresidendi Dubravka Šuica ning tööhõive volinikukandidaadi Nicolas Schmiti missioonikirjades on peamiste prioriteetidena tõstetud esile laste tulevikku investeerimist, laste õiguste tervikliku strateegia abil laste kaitsmise tähtsust ning lastegarantii loomist vahendina, mille abil võidelda vaesuse vastu ja tagada lastele põhiteenuste kättesaadavus;
- M. arvestades, et lapsed moodustavad vähekaitsitud elanikkonnarühma, mille puhul on kliimamuutuste negatiivne mõju väga suur, ning lapsed kuuluvad ka kliimamuutuste kahjulike tagajärgede, näiteks põua, üleujutuste ja tormide, ning toidukriiside ja saaste esimeste ohvrite hulka; arvestades, et maailmas on rohkem kui iga neljas alla viie aasta vanuse lapse surm otseselt või kaudselt seotud keskkonnariskidega ⁽⁶⁾;
- N. arvestades, et peaaegu iga neljas ELis, sealhulgas oma liikmesriigis registreeritud inimkaubanduse ohver on laps; arvestades, et peamiselt on sihikule võetud tüdrukud ja nendega kaubitsetakse seksuaalse ärakasutamise eesmärgil ⁽⁷⁾;
- O. arvestades, et laste seksuaalne kuritarvitamine ja ärakasutamine internetis on laste põhiõiguste tõsine rikkumine, mis tekitab lapsohvritele ränga trauma ja toob kaasa pikaajalised kahjulikud tagajärjed, mis võivad edasi kanduda ka täiskasvanuikka, ja et tegemist on süveneva nähtusega; arvestades, et uued kuriteovormid, näiteks kättemaksuporno ja seksi väljapressimine, on internetis tõusuteel ning liikmesriigid peavad nende vastu võtma sihipäraseid meetmeid; arvestades, et värskemate andmete kohaselt on veebis lapspornot kujutavate piltide arv suurenenud enneolematu kiirusega ja väga palju ning need on interneti tõttu väga levinud, arvestades, et teadete kohaselt on laste seksuaalse kuritarvitamise märke saanud rohkem kui 45 miljonit pilti ja videot ⁽⁸⁾;
- P. arvestades, et lapse õigus haridusele peab olema alati tagatud;

Üldkommentaariid

1. on seisukohal, et laste õigused peaksid olema ELi poliitika keskmes ning ÜRO lapse õiguste konventsiooni 30. aastapäev annab ainulaadse võimaluse tagada selle täielik rakendamine nii poliitikas kui ka tegelikkuses ning võtta lisameetmeid, et tagada kõikjal kõigi laste, eelkõige kõige vähemkaitsitud laste õiguste austamine – seejuures kedagi kõrvale jätmata;
2. palub ametisseastuval komisjoni presidendil võtta erimeetmeid, et muuta laste õigustega seotud ELi meetmed nähtavamaks, näiteks määrata mõni kõrgetasemeline avaliku elu tegelane ELi laste õiguste esindajaks; teeb ettepaneku, et see esindaja vastutaks sõnaselgelt ja ainuisikuliselt lastega seotud valdkonna eest ning oleks toetuspunktiks kõikide ELi lapsi puudutavate teemade ja poliitikavaldkondade puhul ning tagaks laste õiguste kaitse suhtes sidusa ja kooskõlastatud lähenemisviisi järgimise kõigis ELi sise- ja välispoliitika valdkondades ja meetmetes; nõuab, et loodaks ELi lastekaitsekeskus, mis tagaks sellise tõhusa ja kooskõlastatud lähenemisviisi ning võtaks tulemuslikke ja kooskõlastatud vastumeetmeid laste seksuaalse kuritarvitamise suhtes ja lastevastase vägivalla kõigi vormide suhtes;
3. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et lapse huvidega arvestamise põhimõtet järgitakse alati ja täielikult kõikides õigusaktides, valitsuse esindajate poolt kõikidel tasanditel vastu võetud otsustes ja kõikides kohtuotsustes, ning ergutab liikmesriike jagama parimaid tavasid, et parandada kogu ELis lapse huvidega arvestamise põhimõtte nõuetekohast kohaldamist;

⁽⁶⁾ Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) 2018. aasta aruanne „Air pollution and child health, prescribing clear air“ (Õhusaaste ja laste tervis, puhta õhu väljakirjutamine), https://www.who.int/ceh/publications/Advance-copy-Oct24_18150_Air-Pollution-and-Child-Health-merged-compressed.pdf?ua=1.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-security/20181204_data-collection-study.pdf.

⁽⁸⁾ <https://web.archive.org/web/20190928174029/https://storage.googleapis.com/pub-tools-public-publication-data/pdf/b6555a1018a750f39028005b9f35eae4b947.pdf>.

Teisipäev, 26. november 2019

4. tunneb heameelt uue komisjoni lubaduse üle esitada uus terviklik lapse õiguste strateegia; tuletab meelde ELi kohustust kaitsta lapse õigusi, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikes 3, Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 24 ja Euroopa läbivaadatud arengukonsensus; palub komisjonil esitada strateegia, mille eesmärk on toetada ja kaitsta lapsi kõikjal ja ilma eranditeta ning mis hõlmab eraldi eelarvet ja niisugust lapsi käsitlevat näitajat komisjoni eelarvehendite eraldamisel, mis võimaldaks mõõta ja jälgida ELi investeeringuid lastesse ja tagaks aruandekohustuse;
5. kutsub komisjoni üles uurima, kuidas saaks EL kui organ ühineda ÜRO lapse õiguste konventsiooniga;
6. tuletab meelde, et kõik kestliku arengu eesmärgid on lapse õiguste järgimise seisukohast olulised; palub komisjonil esitada ELi ja selle liikmesriikide jaoks ambitsioonika ja tervikliku lapse õiguste raamistiku, mis aitaks neil saavutada 17 kestliku arengu eesmärki, eelkõige täites lastega kõige tihedamalt seotud kestliku arengu eesmärgi ja kasutades kestliku arengu eesmärkide näitajaid, mis on otseselt seotud laste õigustega;
7. tuletab meelde, et inimtegevusest tingitud kliimamuutused ja keskkonnariskid, sealhulgas õhusaaste, endokriinfunktsiooni kahjustavad kemikaalid ja pestitsiidid, mõjuvad lastele kahjulikult; kutsub ELi ja liikmesriike üles tõhustama kooskõlas Pariisi kokkuleppega meetmeid, mille eesmärk on tagada lastele tervislik keskkond ja võidelda kliimamuutuste negatiivse mõju vastu, eelkõige kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise abil;
8. märgib, et sooline ebavõrdsus mõjutab suuresti laste elukvaliteeti; arvestades, et märkimisväärtest edusammudest hoolimata on sugu kogu maailmas endiselt üks peamine ebavõrdsuse, tõrjutuse ja vägivalda põhjus ning sellel on lastele tugev mõju;
9. rõhutab, et lapsed on vähekaitsstud tarbijad, ning kutsub seetõttu liikmesriike üles kaitsma lapsi agressiivse, eksitava ja pealetükkiva reklaami eest ning ärilistel eesmärkidel laste profiilialüüsi tegemise eest tagamaks, et nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate meediateenuse osutajate ja videojagamisplatvormi teenuse osutajate audiovisuaalsed ärilised teadaanded ei soodusta käitumist, mis kahjustavad laste tervist ja ohutust, eelkõige seoses suure soola-, suhkru- ja rasvasisaldusega või muul viisil riigisestele või rahvusvahelistele tootumisharjumistele mittevastavate toiduainete ja jookidega;
10. tunneb heameelt asjaolu üle, et lapstööjõu kasutamise kaotamine kuulub uue komisjoni prioriteetide hulka; kutsub uut komisjoni üles kohaldama lapstööjõu suhtes täisleppimatuse põhimõtet; nõuab niisuguste meetmete võtmist, millega seatakse tööstusele kohustus lõpetada lapstööjõu kasutamine; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tagaksid, et nende territooriumil ringlevad kaubad ei oleks toodetud sunniviisilise töö ega lapstööjõu abil;

Sisepoliitika

Igasuguse lastevastase vägivalda kaotamine

11. mõistab hukka igasuguse lastevastase vägivalda nii veebis kui ka väljaspool seda, sealhulgas füüsilise, seksuaalse ja sõnalise väärkohtlemise, sundabieliu, lapstööjõu kasutamise, prostitutsiooni, inimkaubanduse, elunditega kauplemise, piinamise, muu julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise või karistamise, aumõrva, naiste suguelundite moonutamise, laste värbamise, väeteenistusse võtmise ja kasutamise sõduritena ja inimkilbina, puuduse, hooletussejätmise ja alatoitluse, samuti psühholoogilise vägivalda ja kõik kiusamise vormid; on seisukohal, et traditsioone, kultuuri, religiooni ega veendumusi, samuti mitte poliitilisi ega muid arvamusi ei tohiks kunagi kasutada lastevastase vägivalda õigustamiseks; tuletab meelde, kui oluline võib olla kogukondade ja kodanikuühiskonna organisatsioonide roll igasuguse lastevastase vägivalda kaotamisel;
12. palub liikmesriike koostada õigusaktid, millega keelatakse laste kehaline karistamine ja kehtestatakse selle eest karistused, või kui sellised õigusaktid on olemas, palub tagada nende tõhus rakendamine;
13. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid töötaksid välja riikliku strateegia ja kehtestaksid paljusid sidusrühmi hõlmava tervikliku lähenemisviisi, et kaotada seksuaalne vägivald ja laste väärkohtlemine nii internetis kui ka väljaspool seda; rõhutab, et koostöö tööstusega on otsustavalt tähtis, ning kutsub IKT-ettevõtteid ja veebiplatvormi üles kandma oma osa vastutusest võitluses laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu internetis; rõhutab, kui oluline on, et liikmesriigid korraldaksid üleriigilisi lastele suunatud teavituskampaaniaid, et neile arusaadavalt selgitada internetiga seotud riske ja ohte, ning korraldaksid sihispäraseid kampaaniaid lapsevanematele;

Teisipäev, 26. november 2019

14. väljendab heameelt nõukogu 8. oktoobri 2019. aasta järelduste üle, mis käsitlevad võitlust laste seksuaalse kuritarvitamise vastu, ning kutsub nõukogu praegust ja tulevasi eesistujariike suurematele pingutustele tagamaks, et liikmesriigid võtavad sihipäraseid meetmeid ohvrite paremaks abistamiseks ning töötavad välja tõhusad ennetus-, uurimis- ja süüdistusmeetmed, et tagada kurjategijate vastutuselevõtmine;
15. kutsub liikmesriike üles täielikult rakendama direktiivi 2011/93/EL ja Euroopa Parlamendi resolutsiooni direktiivi 2011/93/EL (mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust) rakendamise kohta⁽⁹⁾; kutsub liikmesriike, kes on Euroopa Nõukogu konventsiooni (laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest (Lanzarote konventsioon)) osalisriigid, rakendama Lanzarote komitee (Lanzarote konventsiooni osaliste komitee) soovitusi;
16. tõdeb, et õiguskaitseasutused saavad enneolematul arvul teateid lasteporno kohta internetis ning neil on suuri raskusi oma töökoormusega toimetulekul, kusjuures nad püüavad keskenduda kõige nooremate ja vähemkaitstud ohvrite kujutistele; rõhutab, et eelkõige tööstuselt ja erasektorilt oodatakse rohkem investeeringuid teadus- ja arendustegevusse ning uude tehnoloogiasse, mis võimaldaks tuvastada võrgus levivat lastepornot ja kiirendada selle kõrvaldamist;
17. kutsub liikmesriike üles tõhustama koostööd õiguskaitseasutuste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas vihjeliinide võrgustike vahel, mis võitlevad laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu; kutsub komisjoni üles toetama organisatsioone, mis võitlevad laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu, nagu ülemaailmne liit WePROTECT;
18. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid kindlaid meetmeid, et teha lõpp laste seksuaalsele kuritarvitamisele, investeerides ennetusse, koostades võimalikele õigusrikkujatele eriprogrammid ja pakkudes ohvritele mõjusat tuge;
19. kutsub komisjoni üles ajakohastama lastele parema interneti loomise Euroopa strateegiat⁽¹⁰⁾, mis kehtestati 2012. aastal;

Lastesse investeerimine

20. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid investeeriksid lastele mõeldud avalikesse teenustesse, sh lastehoidu, haridusse ja tervishoidu ning eelkõige avalike lasteaedade ja -õimede ning lastele vaba aja veetmise võimalusi pakkuvate avalike teenuste võrgustiku laiendamisse;
21. kutsub liikmesriike üles võtma vastu seadusi, mille eesmärk on kaitsta ja tugevdada emaduse ja isadusega seotud õigusi, et kindlustada lastele tervislik ja stabiilne elukeskkond, eelkõige nende esimestel elukuudel; nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid tagaksid töö- ja eraelu tasakaalustamise direktiivi täieliku rakendamise, sest parema ja õiglasema töö- ja eraelu tasakaalu saavutamine suurendab laste heaolu; tuletab meelde, et lastel on õigus olla oma vanematega koos ning nad vajavad piisavalt koosveedetud aega ja piisavat sissetulekut, et elada turvaliselt ja õnnelikult;
22. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles tõhusamalt tegutsema laste vaesuse kaotamiseks ning võtma selleks vastu nõukogu uue soovitusel lastesse investeerimise kohta, et uuendada ja parandada oma poliitilist raamistikku, mis suunab liikmesriikide pingutusi selle nimel, et lapsed kasvaksid üles kaasavas ja jõukas ühiskonnas, kus kedagi ei jäeta kõrvale, ning seades ELi 2030. aasta tegevuskavas eesmärgid, et vähendada laste vaesust poole võrra; kordab, et on vaja täiustada eristatud andmete kogumist, et paremini jälgida ja hinnata laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse kaotamisel tehtud edusamme;
23. kutsub liikmesriike üles asjakohaste vahenditega toetama Euroopa lastegarantii loomist, et edendada riiklikke poliitikareforme, mis aitaksid tagada laste võrdse juurdepääsu tasuta tervishoiule, haridusele ja lastehoiule ning korralikule eluasemele ja piisavale toitumisele, et kaotada laste vaesus ja sotsiaalne tõrjutus; tuletab meelde, kui tähtis on võtta Euroopa poolaasta raames ja kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga lapse õigused ja heaolu riigipõhiste soovitusete parameetriks;

⁽⁹⁾ ELT C 369, 11.10.2018, lk 96.

⁽¹⁰⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM%3A2012%3A0196%3AFIN>.

Teisipäev, 26. november 2019

24. kutsub ELi ja liikmesriike üles investeerima lastesse ja noorukitesse ning andma neile tööturu jaoks vajalikud oskused ja teadmised, et nad saaksid kasutada oma õigust jõudsalt areneda ja täielikult kasutada oma potentsiaali ühiskondlike muutuste elluvijana;

25. ergutab liikmesriike investeerima ennetusmeetmetesse, et tegeleda oma riiklikes süsteemides laste vaimse tervise häirete⁽¹⁾ sagenemise probleemiga, ning tagama, et koolidel on piisavalt rahalisi vahendeid nõustamiseks ja et õpetajad on asjakohaselt koolitatud;

26. palub liikmesriikidel ja komisjonil seada regionaal- ja ühtekuuluvuspoliitika, näiteks puuetega inimesi käsitleva Euroopa strateegia, romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiatega ELi raamistiku ning ELi võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise poliitika kavandamisel ja rakendamisel lapsed selgelt esikohale;

Haridus

27. palub liikmesriikidel tagada iga lapse õigus haridusele;

28. rõhutab, kui oluline on hariduses terviklik lähenemisviis, mille eesmärk on anda lastele võimalus kasutada akadeemilist õpet oma emotsionaalse ja sotsiaalse arengu vundamendina ning mis hõlmab ka psühholoogilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut; rõhutab loovuse, kunsti ja kultuuri tähtsust hariduses;

29. soovib liikmesriikidel kehtestada meetmed, millega võidelda koolist väljalangemise vastu ja seda ennetada ning tagada sooliselt võrdõiguslik juurdepääs kvaliteetsele haridusele alates varasest lapsepõlvest kuni noorukieani, sealhulgas puuetega või marginaliseerunud lastele ning humanitaar- või muude hädaolukordade piirkondades elavatele lastele;

30. juhib tähelepanu sellele, et kaasamine ja innovatsioon peaksid olema digiajastu hariduse ja koolituse peamised põhimõtted; usub, et digitehnoloogia ei tohiks ebavõrdsust suurendada, vaid seda tuleks kasutada erineva sotsiaal-majandusliku taustaga ja ELi eri piirkondadest pärit õpilaste vahelise digilõhe kaotamiseks; rõhutab, et kaasavas lähenemisviisis tuleb kasutada uue digitehnoloogia vahendite, sealhulgas individualiseeritud hariduse ning haridusasutuste partnerluste täit potentsiaali, ning et see võib aidata ebasoodsatest oludest pärit ja piiratud võimalustega inimestel saada kvaliteetset haridust ja koolitust, toetades ühtlasi rändajate, pagulaste ja vähemuste lõimimist;

31. palub liikmesriike tagada koolinoorte õigus kaasavale haridusele ja kindlustada nende juurdepääs igakülgele eakohasele teabele soo ja seksuaalsuse kohta, samuti juurdepääs seksuaal- ja reproduktiivtervishoiule ning suhteharidusele, pidades eelkõige silmas asjaolu, et mõnes riigis on koolidel keelatud käsitleda õppetöös seksuaalset sättumust ja soolist identiteeti;

Lapsesõbralik õigusemõistmine ja õiguskaits kättesaadavus lastele

32. nõuab tungival, et liikmesriigid võtaksid kiiresti ja tõhusalt üle ning rakendaksid täielikult direktiivi (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatise⁽²⁾;

33. kutsub liikmesriike üles rakendama Euroopa Nõukogu suuniseid lapsesõbraliku õigusemõistmise kohta⁽³⁾; rõhutab, et kohtusüsteemiga kokkupuutuvate lastega seotud otsuste tegemisel tuleks alati esikohale seada lapse huvid ning et lapse õiguste konventsiooni artikli 12 kohaselt tuleks alati tagada lapse õigus olla ära kuulatud; tuletab meelde, et kohtusüsteemiga kokku puutuvate laste jaoks tuleks kehtestada eraldi kaitsemeetmed, sealhulgas perekonnaasjades, nagu lahutus või lapsendamine, samuti haldusküsimustes;

⁽¹⁾ WHO hinnangul suri 2016. aastal 62 000 noorukit enesevigastamise tagajärjel, mis on nüüd 18–19aastaste teismeliste kolmas peamine surmapõhjus.

⁽²⁾ ELT L 132, 21.5.2016, lk 1.

⁽³⁾ <https://rm.coe.int/16804b2cf3>.

Teisipäev, 26. november 2019

Lapsrändajad

34. tuletab meelde, et kõigis lapsi ja rännet käsitlevates otsustes tuleks esikohale seada lapse huvid;

35. nõuab tungivalt, et liikmesriigid rakendaksid täielikult Euroopa ühise varjupaigasüsteemi paketti, et parandada kõigi lapsrändajate ja eelkõige saatjata laste olukorda ELis; nõuab sellega seoses tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tegeleksid laste praeguse murettekitava olukorraga ELi rändajate esmase vastuvõtu keskustes; kutsub ELi ja liikmesriike üles tõhusamalt tegutsema, et kooskõlas pagulasi ja rändajaid käsitleva New Yorgi deklaratsiooniga⁽¹⁴⁾ lõpetada kogu ELis rändajatest laste kinnipidamine, välja töötada kogukonnapõhised alternatiivid kinnipidamisele ning seada prioriteediks integratsioon, haridus ja psühholoogiline tugi;

36. rõhutab, et saatjata laps on ennekõike ohtusattunud laps ning et liikmesriikide ja Euroopa Liidu juhtmõte selliste lastega tegelemisel peab olema lastekaitse, mitte rändepoliitika, austades seega lapse parimate huvide üldpõhimõtet; kutsub liikmesriike üles rakendama Euroopa Parlamendi 12. septembri 2013. aasta resolutsiooni saatjata alaealiste olukorra kohta ELis⁽¹⁵⁾ ning palub komisjonil uuendada saatjata alaealisi käsitlevat tegevuskava (2010–2014);

37. kutsub kõiki liikmesriike üles kooskõlas lapse õiguste konventsiooni artikliga 10 positiivsel, inimlikul ja kiirel viisil hõlbustama perekondade taasühinemist;

38. väljendab muret selle pärast, et endiselt sünnib kodakondsuseta lapsi, sealhulgas ELis, ning endiselt jäävad tagamata selliste laste põhiõigused, nende seas õigus tervishoiule, haridusele ja sotsiaalkaitsele; kordab üleskutset, et liikmesriigid leiaksid rahvusvahelise õiguse kohase lahenduse kodakondsuseta laste probleemile nii ELis kui ka väljaspool seda; kutsub komisjoni üles toetama üldist juurdepääsu sünni registreerimisele ja lapse õigust kodakondsusele, et teha lõpp kodakondsusetuse ohule;

Kaitsetud lapsed

39. kutsub liikmesriike üles kohtlema iga last eelkõige lapsena, sõltumata tema sotsiaalsest või etnilisest taustast, soost, seksuaalsest sättumusest, võimekusest või rändestaatusest;

40. rõhutab, kui oluline on, et liikmesriigid töötaksid välja valdkonnaülese lähenemisviisi võitluseks igasuguse lapsi mõjutava diskrimineerimise vastu, võttes arvesse nende kaitsetust, eelkõige puuetega laste, lapsrändajate, rändetaustaga laste, vähemustesse ja usurühmadesse kuuluvate laste, LGBTI-lastest, välisvõitlejate laste, kinnipidamisasutustes viibivate laste, vangistatud vanemate laste, LGBTI-vanemate laste, hooldatavate laste ning kodakondsuseta või dokumenteerimata laste puhul, kes satuvad mitmesugustel põhjustel ebaproportsionaalselt suurde diskrimineerimise ohtu ja kelle erivajadustega tegelemiseks on seetõttu vaja spetsiifilist lähenemisviisi; kutsub liikmesriike üles võtma lõpuks vastu diskrimineerimist käsitleva horisontaalse direktiivi;

41. mõistab hukka kõik soolise vägivalda vormid ja nõuab tungivalt, et liikmesriigid kohaldaksid konkreetseid meetmeid, et teha lõpp lapsega sõlmitud abieludele, naiste suguelundite moonutamisele ja muudele kahjulikele tavadele, mille puhul on tegemist laste inimõiguste tõsise rikkumisega; kutsub seepärast liikmesriike üles ratifitseerima Istanbuli konventsiooni ja võtma järelmeetmeid Euroopa Parlamendi 4. oktoobri 2017. aasta resolutsioonile lapsega sõlmitud abielude kaotamise kohta, 4. juuli 2018. aasta resolutsioonile varajaste ja sundabielude vastase ELi välisstrateegia väljatöötamise järgmiste sammude kohta ning 7. veebruari 2018. aasta resolutsioonile täisleppimatuse kohta naiste suguelundite moonutamise suhtes⁽¹⁶⁾;

42. rõhutab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata puuetega lastele; mõistab teravalt hukka kõik nende vastu suunatud vägivalda vormid, sealhulgas väärkohtlemisest või sobimatust hooldusest põhjustatud vägivalda; nõuab tungivalt, et liikmesriigid tagaksid puuetega lastele juurdepääsu kvaliteetsele haridusele ja koolitusele, et aidata neil saavutada võimalikult suur sõltumatus ja sotsiaalne integratsioon ning juurdepääs hooldusele; kutsub seepärast kõiki liikmesriike üles rakendama standardeid, mis on sätestatud ÜRO lapse õiguste konventsioonis, ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis ja ÜRO suunistes laste asendushoolduse kohta;

⁽¹⁴⁾ https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/71/1.

⁽¹⁵⁾ ELT C 93, 9.3.2016, lk 165.

⁽¹⁶⁾ ELT C 463, 21.12.2018, lk 26.

Teisipäev, 26. november 2019

43. kutsub liikmesriike üles tagama, et välditakse perekonna tarbetut lahutamist ning tugevdatakse pere- ja kogukonnapõhiseid teenuseid, et võimaldada kõigil lastel kasvada hoolekandeesutuste asemel peres ja kogukonnas; kutsub komisjoni üles kasutama ELi vahendeid, et toetada üleminekut institutsioonilistelt teenustelt kogukonnapõhiste teenustele nii ELis kui ka väljaspool;

44. kutsub liikmesriike üles tagama, et vanglas viibivaid lapsi koheldakse viisil, mis võtab arvesse nende parimaid huve; märgib, et lastele tuleks kinnipidamisasutustes pakkuda hooldust, kaitset ja igakülgset individuaalset abi – sotsiaalset, hariduslikku, kutsealast, psühholoogilist, arsti- ja füüsilist abi – mida nad võivad oma vanusest, soost ja isiksusest tulenevalt vajada; kutsub liikmesriike üles tagama, et kinnipidamisasutustesse paigutatud lapsed säilitaksid küllastuste ja kirjavahetuse abil korrapärase ja sisuka kontakti vanemate, perekonna ja sõpradega;

45. väljendab muret teadmata kadunud laste suure arvu pärast Euroopas; ergutab liikmesriike suurendama õigus- ja lastekaitseasutuste piiriülest koostööd, teabevahetust ja kooskõlastamist, et tuvastada, leida ja kaitsta kadunud lapsi, tagades samas, et lapse parimad huvid seatakse alati esikohale; kutsub liikmesriike üles viivitamata rakendama kohustust pakkuda piisavat rahastamist, et tagada kadunud laste otsimise abitelefoni tegevuse järjepidevus ja kvaliteet kogu ELis, nagu on nõutud 2018. aastal vastu võetud Euroopa elektroonilise side seadustikus;

46. tuletab meelde, et äärmiselt oluline on tagada kõigi inimkaubanduse ohvriks langenud tüdrukute ja poiste õiguste austamine nende kodakondsusest sõltumatult; kordab üleskutset, et liikmesriigid rakendaksid täielikult ELi inimkaubanduse vastast direktiivi, pöörates erilist tähelepanu ennetusmeetmetele; rõhutab, kui oluline on, et liikmesriigid tõhustaksid meetmeid, et tagada vastutuskohustus inimkaubanduse ohvrite ees ja sellise kuritegevuse kaotamine ning võidelda karistamatuse vastu, mis on inimkaubitsejate, ekspluateerijate, kasumi teenijate ja kuritarvitajate seas endiselt valdav, sealhulgas kriminaliseerides inimkaubanduse ohvritelt väljapressitud teenuste kasutamise kõigi ekspluateerimise vormide puhul;

Laste osalemine

47. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja ja rakendama Bukaresti deklaratsiooni laste kaasamise kohta ⁽¹⁷⁾; rõhutab, et laste osalemise kultuuri saab üles ehitada kõigil tasanditel – perekonna, kogukonna, kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil – ning see võib tuua ühiskonnale lühi- ja pikaajalist kasu;

48. kutsub liikmesriike üles suurendama laste osalemist oma õigusloomeprotsessis ning julgustab liikmesriike ja komisjoni looma sisukaid mehhanisme – näiteks lastenõukogud – laste kaasamiseks Euroopa, riiklike, piirkondlike ja kohalike parlamentaarsete assambleede töösse, eelkõige peamistes poliitikavaldkondades;

49. kutsub komisjoni üles kaasama lapsi konsultatsiooniprotsessi, pidades silmas Euroopa tulevikku käsitlevat konverentsi;

50. tuletab ELi institutsioonidele ja liikmesriikidele meelde, kui tähtsad on laste ja noorte juhitud kliimamuutustevastased algatused, mis on keskse tähtsusega Euroopa poliitilise tegevuskava mõjutamisel ja mis on suurepärane näide sellest, kuidas lapsed osalevad üha enam avalikus poliitikas ja on üha paremini võimelised väljendama oma tahet muutusi soovivate murelike kodanikena;

Välispoliitika

51. palub riikidel, kes ei ole veel ratifitseerinud ÜRO lapse õiguste konventsiooni ja selle lisaprotokolle, seda kiiremas korras teha;

52. kutsub liikmesriike üles tõhustama koostööd ja dialoogi kolmandate riikidega, et suurendada teadlikkust ja toetada laste õiguste austamist kõikjal maailmas, jätmata kõrvale ühtegi last; nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid teeksid koostööd partnerriikidega ning toetaksid selliste õigusaktide, poliitikameetmete, eelarvete ja tegevuskavade vastuvõtmist ja

⁽¹⁷⁾ <https://chilrendeclaration.typeform.com/to/h8dSPt>.

Teisipäev, 26. november 2019

rakendamist, mis hõlmavad kõiki lapsi ning mille raames tehakse kindlaks kõik diskrimineerimise ja vägivalda vormid, sealhulgas vanuse, soo ja puude alusel, mis takistavad üksikuid lapsi ja lasterühmi oma õigusi realiseerimast, ning võetakse või edendatakse vajalikke meetmeid, et kõrvaldada need tõkked ja tagada, et esikohale seatakse kõigi laste parimad huvid;

53. palub, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja seaks kogu ELi välistegevuses esikohale laste õigused ja lastekaitse, et tagada nende tulemuslik süvalaiendamine muu hulgas inimõigustealaste dialoogide, rahvusvaheliste ja kaubanduslepingute, ühinemisprotsessi ja Euroopa naabruspoliitika kontekstis ning suhetes kolmandate riikidega, eriti konfliktiolukorras riikidega; palub, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja annaks parlamendile igal aastal aru ELi lapsekeskse välistegevuse tulemustest;

54. kutsub komisjoni üles tõhusamalt tegutsema laste õiguste ja lastekaitse integreerimisel arengukoostöösse ja humanitaarabisse, et tagada piisav rahastamine ja suurendada konfliktidest, hädaolukordadest, inimtegevusest tingitud õnnetustest või loodusõnnetustest mõjutatud laste, sisepõgenikest laste ning lapsrändajate ja -pagulaste kaitset, tagades nende põhiõiguste austamise;

55. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma vastu süsteemseid lahendusi põlvkondadevahelise vaesuse vähendamiseks; rõhutab, et on äärmiselt oluline, et uues mitmeaastases finantsraamistikus (2021–2027) kajastuks tungiv vajadus võidelda laste vaesuse vastu ELis ja välistegevuse abil ka liidust väljaspool; rõhutab ametliku arenguabi tähtsust vaesuse kaotamise peamise vahendina ning tuletab meelde ELi ja selle liikmesriikide vastavaid ametliku arenguabi kohustusi, sealhulgas kohustust kulutada 0,7 % kogurahvatulust ametlikule arenguabile;

56. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rahastama ja tagama võrdset juurdepääsu põhiteenustele ja haridusele hädaolukordadest, näiteks konfliktidest ja loodusõnnetustest mõjutatud paikades; rõhutab, et juurdepääs haridusele kaitseb lapsi neid ümbritsevate füüsiliste ohtude eest, mille hulka kuuluvad kuritarvitamine, ärakasutamine, konfliktiga seotud seksuaalne vägivald, relvajõududesse ja relvastatud rühmitustesse värbamine ja võitlejatena kasutamine, ning et haridusest on kasu tervele kogukonnale, see edendab majanduskasvu, vähendab vaesust ja ebavõrdsust ning suurendab inimeste võimet elada tervislikku elu, osaleda ühiskonnas ning taastada rahu ja stabiilsus;

57. nõuab tungivalt, et komisjon võtaks järelmeetmeid parlamendi 4. oktoobri 2017. aasta resolutsioonile lapsega sõlmitud abielude kaotamise kohta; kutsub ELi ja liikmesriike üles kohaldama lapsega sõlmitud abielude käsitlemisel ühtseid õigusnorme, tegema koostööd kolmandate riikidega ning pakkuma koolitust ja tehnilist abi, et aidata vastu võtta ja jõustada õigusakte, milles keelatakse varajased ja sundabielud, sealhulgas kehtestatakse abiellumisiga; palub liikmesriikidel võtta meetmeid, et ergutada parimate tavade vahetamist Euroopasse saabuvate lapsrändajate abiellumise ja abielu mittetunnustamise kohta ning võtta vastu riiklikud meetmed, et takistada laste välisriiki reisimist väljaspool ELi abiellumise eesmärgil; kutsub komisjoni üles pühendama ühe Euroopa aasta võitlusele lapsega sõlmitud, varajaste ja sundabielude vastu;

58. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama siduvate inimõiguste- ja keskkonnaalaste hoolekohustuse standardite rakendamine oma kaubanduslääbirääkimistes ja -lepingutes, et lõpetada lapstööjõu kasutamine;

Lapsed ja relvakonfliktid

59. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles kõnelustel konfliktiosalistega süstemaatiliselt tõstatada laste vastu suunatud raskete rikkumiste küsimusi, eelkõige neid, mida on nimetatud ÜRO peasekretäri aastaaruandes laste ja relvastatud konflikti kohta; kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja komisjoni üles käsitlema tulemuslikult ja terviklikult relvakonfliktide lühikese, keskmise ja pikema ajavahemiku jooksul ilmnevat mõju lastele, kasutades selleks mitmesuguseid tema käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas uusi ja rangemaid ELi suuniseid laste ja relvastatud konflikti kohta;

60. kutsub komisjoni üles toetama ja tagama konfliktidest mõjutatud laste rehabilitatsiooni- ja taasintegreerimisprogrammide piisavat ja pikaajalist rahastamist ning pakkuma neile kaitstud keskkonda, kus neile on tagatud psühholoogiline abi ja toetus ning haridus, pöörates erilist tähelepanu spetsiifilistele probleemidele, mis on seotud tüdrukute demobiliseerimisega ja taasintegreerimisega ühiskonda;

Teisipäev, 26. november 2019

61. väljendab sügavat muret Süüria kirdeosas kinnipeetavate välisvõitlejate laste humanitaarolukorra pärast ning nõuab tungivalt, et liikmesriigid repatrieeriks kõik Euroopa lapsed, võttes arvesse nende konkreetset perekondlikku olukorda ja lapse parimaid huve, ning tagaksid nende rehabilitatsiooniks ja taasintegreerimiseks vajaliku toetuse; taunib ELi liikmesriikide senist tegevusetust ja kooskõlastamatust ELi tasandil;

62. on äärmiselt mures tõendatud laste tapmise ja sandistamise tõendatud juhtude suure arvu pärast relvakonfliktides; kordab, et lapsi kasutatakse jätkuvalt relvana, enesetapupommirünnakute läbiviijate, seksiorjade ja inimkilbina ning neid sunnitakse aktiivselt osalema vaenutegevuses; mõistab teravalt hukka laste kasutamise relvakonfliktides; märgib, et konfliktides on hukkunud sadu lapsi ning see on sageli toimunud tsiviilelanikkonna ja humanitaaristu vastu suunatud tahtlike rünnakute tagajärjel; nõuab sellega seoses tungivalt, et ELi liikmesriigid hoiduksid relvade ja mis tahes sõjavarustuse müügist selliste konfliktide osalistele;

o

o o

63. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0072

Vabaduste olukord Alžeerias

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon vabaduste olukorra kohta Alžeerias (2019/2927(RSP))
(2021/C 232/02)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Alžeeria kohta, eriti 30. aprilli 2015. aasta resolutsiooni töötajate õiguste eest võitlejate ja inimõiguste kaitsjate vangistamise kohta Alžeerias⁽¹⁾ ning 27. märtsi 2019. aasta resolutsiooni araabia kevade järgse olukorra ning Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika piirkonna tulevikuväljavaadete kohta⁽²⁾,
- võttes arvesse ajakohastatud teavet Alžeeria kohta ELi aastaaruandes inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas 2018. aastal, mille Euroopa Ülemkogu võttis vastu 18. märtsil 2019,
- võttes arvesse ELi ja Alžeeria assotsiatsiooninõukogu 14. mai 2018. aasta 11. istungjärku,
- võttes arvesse Alžeeria inimõiguste olukorra kolmandat üldist korrapärast läbivaatamist, mis võeti vastu ÜRO Inimõiguste Nõukogu 36. istungjärgul 21. ja 22. septembril 2017,
- võttes arvesse partnerluse ühiseid prioriteete, mille Alžeeria Demokraatlik Rahvavabariik ja Euroopa Liit võtsid 13. märtsil 2017 vastu läbivaadatud Euroopa naabruspoliitika raames ning milles keskendutakse põhiseaduse läbivaatamise rakendamisele ning ELi toetusele demokraatia ja inimõiguste arengule Alžeerias,
- võttes arvesse ELi-Alžeeria assotsieerimislepingut⁽³⁾, eriti selle artiklit 2, milles on sätestatud, et demokraatlike põhimõtete ja põhiliste inimõiguste austamine peab olema lepingu oluline osa ning sellest tuleks lähtuda lepinguosaliste sise- ja välispoliitikas,
- võttes arvesse 7. veebruaril 2016. aastal muudetud Alžeeria põhiseadust, eriti selle artikleid 2, 34–36, 39, 41, 42, 48 ja 54,
- võttes arvesse ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta, surmanuhtluse, piinamise ning muu julma, ebainimliku ja inimväärikust alandava kohtlemise või karistamise kohta, väljendusvabaduse kohta internetis ja mujal ning inimõiguste kaitsjate kohta ning uut ELi inimõiguste ja demokraatia strateegilist raamistikku ja tegevuskava, mille eesmärk on seada inimõiguste kaitse ja seire kõigi ELi poliitikavaldkondade keskmesse,
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti, piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni ning lapse õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni ning ÜRO deklaratsiooni igasuguse usul ja veendumustel põhineva sallimatuse ja diskrimineerimise kaotamise kohta,
- võttes arvesse inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
- võttes arvesse Alžeeria seadust 12-06 ühenduste kohta ja määrust 06-03, mis reguleerib mittemoslemi usutalitusi,
- võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

⁽¹⁾ ELT C 346, 21.9.2016, lk 106.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0318.

⁽³⁾ ELT L 265, 10.10.2005, lk 2.

Neljapäev, 28. november 2019

- A. arvestades, et Alžeeria on Euroopa Liidu ja Põhja-Aafrika piirkonna lähinaaber ning oluline partner;
- B. arvestades, et 16. veebruaril 2019, s.o kümme päeva pärast seda, kui Abdelaziz Bouteflika teatas kandideerimisest viiendaks presidenti ametiajaks, algasid Alžeerias rahumeelsed protestid, mida teatakse Hiraki (liikumise) nime all; arvestades, et 2. aprillil 2019 astus Abdelaziz Bouteflika tagasi; arvestades, et riigipea kohusetäitja ametikohale asus riiginõukogu eesistuja Abdelkader Bensalah; arvestades, et pärast Abdelaziz Bouteflika tagasiastumist on riigis avalikult võimu haaranud kindralleitnant Ahmed Gaïd Salahile alluv sõjaline juhtkond;
- C. arvestades, et Abdelaziz Bouteflika oli olnud president alates 1999. aastast; arvestades, et 2016. aasta põhiseaduse läbivaatamisel piirati tulevaste presidentide ametiaegade maksimaalset arvu kahele; arvestades, et põhiseaduse läbivaatamist ei saanud kohaldada tagasiulatuvalt, mis tähendas, et Abdelaziz Bouteflikal oli võimalik kandideerida viiendaks ametiajaks; arvestades, et presidendivalimised, mis olid algselt kavandatud 18. aprilliks 2019, lükati esialgu edasi 4. juulile 2019 ja seejärel 12. detsembrile 2019;
- D. arvestades, et rahumeelsed meelevaldused toimusid kogu riigis 2019. aasta veebruaris, märtsis ja aprillis ning seejärel igal teisipäeval ja reedel viimase 40 nädala jooksul; arvestades, et viimastel nädalatel on meelevaldajad korraldanud kogu riigis öömarsse;
- E. arvestades, et Hirakil on laialdane toetus ja see on Alžeeria suurim protestiliikumine; arvestades, et enamik meelevaldajatest on noored; arvestades, et meelevaldajad nõuavad laiema poliitilise ülemineku raames korruptsioonile lõpu tegemist, poliitilise osaluse võimaluste suurendamist, tööpuuduse vähendamist ja meelevalduste mahasurumise lõpetamist ning pluralistlikumat ja kaasavat raamistikku vabade valimiste ettevalmistamiseks;
- F. arvestades, et 2019. aasta maailma ajakirjandusvabaduse indeksis on Alžeeria 180 uuritud riigi seas 141. kohal, ajakirjandusvabadust riigis kirjeldatakse indeksis sõnaga „ohustatud“ ja märgitakse, et ajakirjanikke kiusatakse sageli taga; arvestades, et Alžeeria ametivõimud tsenseerivad sõltumatuid meediaorganisatsioone, sotsiaalmeedias tegutsevaid kodanik-reportereid ja väljaandeid iga meediakajastuse korral, mida peetakse teisitimõtlemise toetamiseks;
- G. arvestades, et alates 2018. aasta jaanuarist on Alžeeria ametivõimud sulgenud mitu kirikut, millest valdav enamus kuulub Alžeerias asuvate protestantlike kirikute seaduslikult tunnustatud katusorganisatsiooni Église protestante d'Algérie (EPA);
- H. arvestades, et avalik-õigusliku raadiojaama La Chaîne 3 peatoimetaja Meriem Abdou astus 23. veebruaril 2019 tagasi protestiks Hiraki erapooliku kohtlemise vastu; arvestades, et veel mitu ajakirjanikku on langenud vahistamise või hirmutamise ohvriks, näiteks endine France 24 Araabia korrespondent Sofiane Merakchi ning ajakirjanikud Azeb El Sheikh ja Abdelmouji Khelladi, keda peetakse kinni vastavalt alates 26. septembrist 2019 ja 14. oktoobrist 2019;
- I. arvestades, et Nadia Madassi, kes oli töötanud kanalis Algérie viimased 15 aastat, lahkus 4. märtsil 2019 ametist väidete tõttu, et teda on tsenseeritud; arvestades, et 5. märtsil 2019 määras kommunikatsiooniministeerium ajalehele Echorouk ja telekanalile El Bilad meelevalduste kajastamise eest sanktsioonid; arvestades, et enam kui 500 000 liikmega Facebooki grupp Algérie – Debout! suleti ning selle asutajat ja administraatorit Sofiane Benyounest ahistati ja küsitleti enne süüdistuse esitamist mitu korda; arvestades, et on tsenseeritud väljaandeid Jeune Afrique, Tout Sur l'Algérie, Algérie Part, Interlignes ja Observ'Algérie;
- J. arvestades, et Hiraki protestijaid, inimõiguste kaitsjaid, ajakirjanikke ja blogijaid rünnatakse või vahistatakse üha enam, et takistada neid kasutamast väljendus-, ühinemis- või rahumeelse kogunemise vabadust;
- K. arvestades, et Alžeeria advokaatide koda (Union nationale des ordres des avocats, UNOA) mõistis ühehäälselt hukka Hiraki aktivistide vahistamise ja vabaduste mahasurumise; arvestades, et 24. oktoobril 2019 avaldas Alžiiris meelt umbes 500 advokaati, kes nõudsid protestijate nõuetekohase menetluse õiguse austamist ja kohtusüsteemi sõltumatust; arvestades, et UNOA on loonud komitee, et toetada kinnipeetud protestijaid ja teisitimõtlejaid kaitsvaid advokaate;

Neljapäev, 28. november 2019

- L. arvestades, et Alžeeria inimõiguste kaitse liiga (Ligue algérienne pour la défense des droits de l'homme, LADDH) andmetel on seoses rahumeelsete meelevaldustega Hiraki algusest alates vahistatud ja kinni peetud üle saja inimese; arvestades, et süüdistused, mille alusel neid kinni peetakse („rahvusliku ühtsuse ja territoriaalse terviklikkuse õõnestamine“, „kogunemise õhutamine“ ja „sõjaväe moraali nõrgendamine“), on ebamäärased ja vastuolus rahvusvaheliste inimõigusnormidega;
- M. arvestades, et iseseisvussõja veteran 87-aastane Lakhdar Bouregaa vahistati 29. juunil 2019 sõjaväeülema kritiseerimise eest; arvestades, et 22-aastane õigusüliõpilane Nour el Houda Dahmani vabastati 25. novembril 2019 pärast seda, kui talle oli pärast 17. septembril 2019 toimunud üliõpilasmarssi mõistetud kuuekuuline vangistus, ning temast on saanud iganädalaste üliõpilasmarsside ikoon; arvestades, et 12. oktoobril 2019 vahistati Ibrahim Daouadj ja veel neli aktivisti noorteministri visiidi vastu protestimise eest;
- N. arvestades, et arst, inimõiguste kaitsja, Amazigh At-Mzabi kogukonna kaitsja ja endine LADDH liige Kamal Eddine Fekhar suri 28. mail 2019. aastal vangistuses pärast seda, kui ta oli ulatuslike protestide käigus vahistatud ja 53 päeva näljastreiki pidanud, mis arvatakse olevat tema kinnipidamistingimuste ja arstiabi osutamata jätmise tagajärg; arvestades, et 22-aastane Ramzi Yettou suri saadud vigastustesse, kui politsei oli teda aprillis 2019 jõhkralt peksnud;
- O. arvestades, et opositsiooni juhtkuju ja ajaloolise opositsioonipartei Sotsialistlike Jõudude Rinde (Front des Forces Socialistes, FFS) endine peasekretär ja praegu tunnustamata erakonna Soltsiaalse ja Demokraatliku Liidu juht Karim Tabbou vahistati 12. septembril 2019; arvestades, et Tipaza kohus vabastas Karim Tabbou 26. septembril 2019, kuid vähem kui 14 tunni pärast vahistati ta uuesti sarnastel tingimustel teise kohtu (Sidi M'Hamed) poolt ja teda hoitakse praegu *de facto* üksikvangistuses;
- P. arvestades, et mitu ühenduse Rassemblement actions jeunesse (RAJ) liiget, sealhulgas ühenduse asutaja Hakim Addad, selle esimees Abdelouahab Fersaoui ja liikmed Massinissa Aissous, Djatal Mokrani, Ahmed Bouider, Kamel Ouldouali, Karim Boutata, Ahcene Kadi, Wafi Tigrine ja Khiredine Medjani vahistati Alžeeria meelsusvange toetava rahuliku meelevalduse ajal;
- Q. arvestades, et mitmele meelevaldajale, nagu Samir Belarbile, Fodil Boumalale, Fouad Ouicherile, Saida Deffeurile ja Raouf Raisile, keda endiselt kinni peetakse, ning inimõiguste kaitsjatele, sealhulgas Said Boudourile, Hamid Gourale ja Slimane Hamitouche'ile, on esitatud süüdistus sõjaväe moraali nõrgendamise eest;
- R. arvestades, et Alžeerias, Sidi M'Hamedi kohtus algas 11. novembril 2019 protsess 42 aktivisti, sealhulgas Wilaya provintsi rahvakogu liikme Samira Messouci üle, keda süüdistatakse riigi territoriaalse terviklikkuse kahjustamises, kuna nad kandsid berberi lippu; arvestades, et iganädalaste meelevalduste ajal on seda lippu kasutatud koos riigilipuga kogu riigis; arvestades, et mitu riigi kohut on vabastanud sama süüdistuse alusel vahistatud meelevaldajad;
- S. arvestades, et Alžeeria põhiseaduses on sätestatud põhivabadused, sealhulgas ühinemisevabadus, mis on täpsemalt määratletud seaduses 12-06; arvestades, et seaduse 12-06 kohaselt on nõutav, et kõik ühendused, sealhulgas kord juba registreeritud ühendused, registreeriks end uuesti, et saada siseministeriumilt registreerimistunnistus enne, kui nad võivad hakata seaduslikult tegutsema; arvestades, et mitme kodanikuühiskonna, valitsusvälise, usu- ja heategevusorganisatsiooni, nagu LADDH, EuromedRights, RAJ, Amnesty International, Alžeeria protestantlik ühendus, mittemoslemi usurühmituste riiklik komisjon ja Feminist Association for Personal Development and Exercise of Citizenship (AFEPEC) eelregistreerimise taotlused on endiselt menetluses, vaatamata sellele, et nad vastavad kõigile õiguslikele nõuetele; arvestades, et seetõttu puudub neil ametlik õiguslik seisund;
- T. arvestades, et kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti kohaselt, mille Alžeeria on ratifitseerinud, peavad valitsused tagama kõigi oma jurisdiktsiooni alla kuuluvate isikute, eeskätt usuvähemuste õiguse usu-, mõtte- ja südametunnistusevabadusele; arvestades, et see õigus hõlmab vabadust praktiseerida vabalt valitud usku või uskumust kas avalikult või eraviisiliselt, üksi või koos teistega;
1. mõistab teravalt hukka ajakirjanike, ametiühingutegelaste, juristide, üliõpilaste, inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna esindajate ning kõigi Hiraki meelevaldustel osalenud rahulike meelevaldajate meelevaldse ja ebaseadusliku vahistamise, kinnipidamise ja hirmutamise ning nende vastu suunatud rünnakud;

Neljapäev, 28. november 2019

2. kutsub Alžeeria ametivõime vabastama viivitamata ja tingimusteta kõik isikud, keda süüdistatakse väljendusvabaduse kasutamises, eelkõige Hakim Addad, Abdelouahab Fersaoui, Massinissa Aissous, Djalal Mokrani, Ahmed Bouider, Kamel Ould Ouali, Karim Boutata, Ahcene Kadi, Wafi Tigrine, Khireddine Medjani, Samir Belarbi, Karim Tabbou, Fodil Boumala, Lakhdar Bouregaa, Samira Messouci, Ibrahim Daouadji, Salah Maati, Sofiane Merakchi, Azeb El Cheikh, Fouad Ouicher, Saïda Deffeur ning teised rahulikud protestijad, inimõiguste kaitsjad ja ajakirjanikud, keda hoitakse meelevaldselt vangistuses, kuigi nende tegevus on Alžeeria õiguse kohaselt lubatud ja kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguslaste dokumentidega, mille Alžeeria on ratifitseerinud; kutsub Alžeeria ametivõime üles tühistama Slimane Hamitouche'i, Abdelmonji Khelladi ja Mustapha Bendjama suhtes kehtestatud reisiskeelu ja tingimisi karistuse;
3. kutsub Alžeeria ametivõime üles lõpetama rahulike meelevaldajate, inimõiguste kaitsjate, kriitiliselt meelestatud ajakirjanike ja blogijate igasuguse hirmutamise, sealhulgas kohtu ja õigusaktidega ahistamise, kriminaliseerimise, meelevaldse vahistamise ja kinnipidamise, ning astuma vajalikke samme, et tagada nende füüsiline ja psühholoogiline kaitse, turvalisus ja julgeolek ning vabadus jätkata oma seaduslikku ja rahumeelset tegevust; kutsub Alžeeria ametivõime tagama väljendus-, ühinemis-, rahumeelse kogunemise ja meediavabadust, mis on tagatud Alžeeria põhiseaduse ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise paktiga, mille Alžeeria on allkirjastanud ja ratifitseerinud;
4. nõuab, et lõpetataks kristlaste, ahmadide ja teiste usuvähemuste usuvabaduse kasutamise rikkumine; tuletab Alžeeria valitsusele meelde, et määrusega 06-03 tagatakse õigus vabalt usku praktiseerida; kutsub Alžeeria ametivõime üles avama uuesti asjaomased kirikuhooned;
5. kutsub Alžeeria ametivõime muutma 2. detsembri 1991. aasta seadust 91-19, et kaotada kõik rahulike meelevalduste suhtes kehtestatud piirangud, mis ei ole kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikli 21 kohaselt sugugi vajalikud ega proportsionaalsed; väljendab muret tõsiasja pärast, et vaatamata 2016. aastal tehtud põhiseaduse muudatustele, ei ole tühistatud 18. juuni 2001. aasta seadlust, millega keelatakse meelevaldused pealinnas, ja seda kohaldatakse üle kogu riigi;
6. kutsub Alžeeria ametivõime ka tegelikult kaotama õiguskaitseametnike igasuguse ülemäärase jõu kasutamise ja hoiduma sellest avalike kogunemiste laialiajamisel; mõistab teravalt hukka ülemäärase jõu kasutamise, mille tagajärjel Ramzi Yettou suri; kutsub Alžeeria ametivõime üles korraldama julgeolekujõudude liikmete ülemäärase jõu kasutamise kõikide juhtumite sõltumatu uurimise ja võtma kuritegude toimepanijad vastutusele;
7. rõhutab, et sõltumatu kohtusüsteem on demokraatia toimimise põhialus, ja kutsub Alžeeria ametivõime edendama ja tagama kohtusüsteemi sõltumatust;
8. kutsub Euroopa välisteenistust, komisjoni ja liikmesriike üles toetama kodanikuühiskonna rühmitusi, inimõiguste kaitsjaid, ajakirjanikke ja meelevaldajaid, korraldama muu hulgas vanglakülastusi, kohtuprotsesside jälgimist ja avalike pöördumistega esinemisi ning toetama UNOA komisjoni ja teisi inimõiguste kaitsmisega tegelevaid organisatsioone ning jälgima tähelepanelikult inimõiguste olukorda Alžeerias, kasutades kõiki olemasolevaid vahendeid, sealhulgas demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendit;
9. soovib Alžeeria ametivõimudel läbi vaadata 2012. aasta ühendusi käsitlev seadus 12-06 ning alustada tõeliselt kaasavat dialoogi kodanikuühiskonna organisatsioonidega, et koostada uus seadus, mis on kooskõlas rahvusvaheliste inimõigusnormide ja Alžeeria põhiseadusega;
10. kutsub Alžeeria ametivõime tagama kõigile mõtte-, südametunnistuse-, usu- ja veendumusvabaduse kooskõlas Alžeeria põhiseaduse ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise paktiga;
11. väljendab muret Alžeeria usuvähemuste ees seisvate haldustakistuste pärast, eeskätt seoses määrusega 06-03; soovib Alžeeria valitsusel määrus 06-03 läbi vaadata, et viia see paremini kooskõlla põhiseadusega ja oma rahvusvaheliste inimõigustealaste kohustustega, eelkõige kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikliga 18;
12. väljendab heameelt berberi keele kui ametliku keele põhiseadusliku tunnustamise üle 2016. aastal ja soovib seda praktikas rakendada; nõuab berberi lipu kandmise pärast kinni peetud 42 meelevaldaja viivitamatut ja tingimusteta vabastamist;

Neljapäev, 28. november 2019

13. nõuab, et kriisile leitaks lahendus, mis põhineb rahumeelsel ja kaasaval poliitilisel protsessil; on veendunud, et demokraatlikud reformid ning konstruktiivne ja kaasav dialoog, mis tagab Alžeerias poliitilise, majandusliku ja sotsiaalse stabiilsuse, võib olla võimalus panna uuesti toimima jõukas Araabia Magribi Liit, mis on tähtis Vahemere mõlema kalda riikide eduka koostöö seisukohast;

14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ELi delegatsioonile Alžiiiris, Alžeeria valitsusele, ÜRO peasekretärile, ÜRO Inimõiguste Nõukogule ja Euroopa Nõukogule.

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0073

Kuuba ja Jose Daniel Ferreri juhtum**Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon Kuuba ja José Daniel Ferreri juhtumi kohta (2019/2929(RSP))**

(2021/C 232/03)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kuuba kohta, eriti 17. novembri 2004. aasta resolutsiooni Kuuba kohta ⁽¹⁾, 2. veebruari 2006. aasta resolutsiooni ELi seisukoha kohta Kuuba valitsuse suhtes ⁽²⁾, 21. juuni 2007. aasta resolutsiooni Kuuba kohta ⁽³⁾, 11. märtsi 2010. aasta resolutsiooni meelsusvõngide kohta Kuubal ⁽⁴⁾, 5. juuli 2017. aasta resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kuuba Vabariigi vahelise poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta ⁽⁵⁾, ja 15. novembri 2018. aasta resolutsiooni ⁽⁶⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu ja Kuuba vahelist poliitilise dialoogi ja koostöö lepingut, mis allkirjastati 2016. aasta detsembris ja mida kohaldatakse ajutiselt alates 1. novembrist 2017,
  - võttes arvesse 9. septembril 2019. aastal Havannas toimunud ELi ja Kuuba ühisnõukogu teist kohtumist,
  - võttes arvesse teist ametlikku ELi ja Kuuba vahelist inimõigustealast dialoogi, mis toimus ELi ja Kuuba poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu raames 3. oktoobril 2019 Brüsselis,
  - võttes arvesse Kuuba inimõiguste olukorra üldist korrapärasat läbivaatamist, mille ÜRO Inimõiguste Nõukogu korraldas 2018. aasta mais,
  - võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti (ICCPR) ning muid rahvusvahelisi inimõigusi käsitlevaid lepinguid ja vahendeid,
  - võttes arvesse piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastast konventsiooni, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 10. detsembril 1984. aastal ja millega Kuuba on ühinenud,
  - võttes arvesse ELi suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
  - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni, millele Kuuba on alla kirjutanud,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et 1. oktoobril 2019 peeti meelevaldselt ilma süüdistust esitamata kinni opositsioonierakonna Kuuba Isamaaline Liit (UNPACU) juht José Daniel Ferrer ja tal ei lastud vähemalt 72 tunni jooksul kellegagi ühendust võtta;
- B. arvestades, et Kuuba ametivõimud on teda tema rahumeelse poliitilise tegevuse tõttu rohkem kui kümne aasta jooksul korduvalt vangistanud, ahistanud ja hirmutanud; arvestades, et 2018. aastal hoiti teda kümme päeva üksikvangistuses;

⁽¹⁾ ELT C 201 E, 18.8.2005, lk 83.

⁽²⁾ ELT C 288 E, 24.11.2006, lk 81.

⁽³⁾ ELT C 146 E, 12.6.2008, lk 377.

⁽⁴⁾ ELT C 349 E, 22.12.2010, lk 82.

⁽⁵⁾ ELT C 334, 19.9.2018, lk 99.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0460.

Neljapäev, 28. november 2019

- C. arvestades, et 2. novembril 2019 õnnestus José Daniel Ferreril salaja välja saata kiri, milles ta teatas, et kinnipidamise ajal on teda piinatud ja väärkoheldud, tema elu on ohtu seatud ja talle ei ole antud piisavat arstiabi; arvestades, et Ferreri perekonnalt 15. novembril 2019. aastal saadud teabe kohaselt hoitakse teda Santiago de Cuba linnas asuva Aguadorese vangla kartseris; arvestades, et 7. novembril 2019 sai Ferreri abikaasa oma mehega paariks minutiks kohtuda ja ta kinnitas, et mehe tervis on kriitilises seisus, kuna ta on alustanud näljastreiki ja on muu hulgas ka selle tõttu kaotanud poole oma kehakaalust;
- D. arvestades, et mitme valitsusvälise organisatsiooni andmetel on Kuubas peale tema veel ligikaudu 120 poliitvangi; arvestades, et Kuubas kiusatakse taga, peetakse meelevaldselt kinni või hoitakse vangis paljusid sõltumatuid ajakirjanikke, rahumeelseid teisitimõtlejaid ja inimõiguste kaitsjaid, kes on enamasti demokraatliku opositsiooni liikmed, nagu José Guía Piloto, Silverio Portal Contreras, Mitzael Díaz Paseiro, Orlando Zapata Tamayo, Eliecer Bandera Barrera, Edilberto Ronal Azuaga ja Roberto de Jesús Quiñones Haces;
- E. arvestades, et 28. oktoobril 2019 suri Armando Sosa Fortuny – kõige kauem kinni peetud Kuuba poliitvang, kes veetis vangis 43 aastat; arvestades, et Kuuba ametivõimud ei nõustunud teda tema tervise halvenemisest hoolimata vabastama;
- F. arvestades, et rahvusvaheliste inimõiguste standardite kohaselt tuleb vahistatud või kinni peetud isikut vahistamise ajal teavitada selle põhjustest ning tuua ta viivitamata kohtuniku ette;
- G. arvestades, et Kuuba valitsuse tegevus on vastuolus 2016. aastal allkirjastatud Euroopa Liidu ja Kuuba vahelise poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu artikli 1 lõikega 5 ja artikliga 22, milles Kuuba valitsus kohustub austama ja edendama inimõigusi;
- H. arvestades, et 5. juulil 2017 andis Euroopa Parlament poliitilise dialoogi ja koostöö lepingule oma nõusoleku; arvestades, et parlament väljendas nõusolekut andes selgelt tõsist muret Kuubas valitseva inimõiguste olukorra pärast ja lisas klausli, mille kohaselt võib lepingu inimõigussätete rikkumise korral peatada;
- I. arvestades, et ELi ja Kuuba vaheline inimõigustealane dialoog, mida juhib ELi inimõiguste eriesindaja, algas 2015. aastal ja selle viies voor toimus 9. oktoobril 2018; arvestades, et 3. oktoobril 2019 pidasid EL ja Kuuba oma teise ametliku inimõigustealase dialoogi; arvestades, et see ei ole veel andnud konkreetseid tulemusi hoolimata Kuuba tagasivalimisest ÜRO Inimõiguste Nõukogusse ajavahemikuks 2017–2019; arvestades, et poliitilisse dialoogi tuleb vahetult ja tõhusalt kaasata ka kodanikuühiskond ja kõik opositsioonilised jõud ilma piiranguteta;
- J. arvestades, et 9. septembril 2019 Havannas toimunud ELi ja Kuuba ühisnõukogu teise kohtumise ajal vahistati meelevaldselt üle 100 aktivisti; arvestades, et EL ei ole sellise tegevuse kohta seisukohta väljendanud ja nii on see ka José Daniel Ferreri juhtumi puhul;
- K. arvestades, et Euroopa Parlament on kolmel korral andnud Sahharovi auhinna mõttevabaduse eest Kuuba aktivistidele: Oswaldo Payá sai auhinna 2002. aastal, Daamid Valges 2005. aastal ja Guillermo Fariñas 2010. aastal; arvestades, et Sahharovi auhinna laureaate ja nende sugulasi ahistatakse ja hirmutatakse ikka veel korrapäraselt ning neid takistatakse riigist lahkumast ja rahvusvahelistel üritustel osalemast;
- L. arvestades, et inimõiguste, vabaduse ning inimeste väärkuse ja huvide kõige parema esindatuse ja kaitstuse tagab demokraatia;
1. mõistab José Daniel Ferreri meelevaldse kinnipidamise hukka ja nõuab tungivalt, et Kuuba ametivõimud ta viivitamata vabastaksid; nõuab, et José Daniel Ferreril lastaks suhelda tema valitud advokaadiga, et ta saaks hoida ühendust oma perega ja talle võimaldataks juurdepääs kõigile dokumentidele, mis on seotud tema kinnipidamise ja selle väidetavate põhjustega;
  2. mõistab hukka piinamise ja väärkohtlemise, millest José Daniel Ferrer oma kirjas teada andis; tuletab meelde, et Kuuba ametivõimudel on kohustus vältida piinamist ja väärkohtlemist ning tagada kiire ja erapooletu uurimine; nõuab tungivalt, et Kuuba ametivõimud tagaksid José Daniel Ferrerile kiiresti tema soovitud arstiabi ning hügieeninõuetele vastava toidu ja vee pakkumise;

Neljapäev, 28. november 2019

3. kordab, et on väga mures rahumeelsete teisitimõtlejate, sõltumatute ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja poliitilise opositsiooni esindajate jätkuva tagakiusamise, ahistamise ja ründamise pärast Kuubas; nõuab, et selline tegevus kohe lõpetataks ja viivitamata vabastataks kõik poliitvangid ja inimesed, keda peetakse meelevaldselt kinni üksnes sel põhjusel, et nad on kasutanud väljendus- ja kogunemisvabadust; nõuab, et õigus õiglasele kohtumenetlusele ja kohtusüsteemi sõltumatus oleksid paremini tagatud ning et kinnipeetavad saaksid suhelda sõltumatu advokaatiga;
4. kordab oma üleskutset, et liikmesriigid, Euroopa välisteenistus ja selle delegatsioon Kuubas mõistaksid José Daniel Ferreri ja eespool nimetatud isikute meelevaldse vahistamise kindlalt ja avalikult hukka ning teeksid kõik vajaliku demokraatia ja inimõiguste kaitseks;
5. peab kahetsusväärseks, et vaatamata poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu sõlmimisele ei ole demokraatia ja inimõiguste olukord paranenud; nõuab ELi ja Kuuba vahelise poliitilise dialoogi ja koostöö lepinguga kehtestatud siduvate kohustuste täitmist ja peab sellega seoses vajalikuks selgeid kriteeriume;
6. rõhutab, et poliitilise dialoogi ja koostöö leping sisaldab lepingu peatamise sätet, mida tuleks inimõigussätete rikkumise korral kohaldada; nõuab seetõttu kindlalt, et Euroopa Liit jälgiks poliitilise dialoogi ja koostöö lepingu rakendamisel tähelepanelikult inimõiguste ja põhivabaduste austamist Kuubas ning esitaks selle kohta korrapäraseid aruandeid Euroopa Parlamendile; on seisukohal, et José Daniel Ferreri ja teiste poliitvangide vangistamine ja väärkohtlemine on „eriti kiireloomuline juhtum“ lepingu artikli 85 lõike 3 punkti b tähenduses, ning nõuab sellega seoses, et EL kutsuks kokku erakorralise kohtumise;
7. nõuab, et Kuuba valitsus viiks ellu õigusreformid, et tagada ajakirjandus-, ühinemis- ja meelevaldusvabadus, ning algataks poliitilised reformid, mis võimaldaksid korraldada vabad, õiglased ja demokraatlikud valimised, mille puhul võetakse arvesse Kuuba rahva suveräänsust ja vabalt väljendatud tahet; nõuab tungivalt, et Kuuba valitsus viiks oma inimõiguste poliitika kooskõlla rahvusvaheliste standarditega, mis on kindlaks määratud hartades, deklaratsioonides ja rahvusvahelistes dokumentides, millele Kuuba on alla kirjutanud, ning võimaldaks kodanikuühiskonna ja opositsiooni esindajatel osaleda aktiivselt ja piiranguteta poliitilises ja ühiskondlikus elus; kutsub valitsust üles võimaldama sõltumatutele kohalikele ja rahvusvahelistele inimõiguste vaatlajatele takistamatut pääsu Kuubasse ja esitama kutse ÜRO eriraportööridele, kes tegelevad rahumeelse kogunemise ja väljendusvabaduse õiguse edendamise ja kaitsmisega ning inimõiguste kaitsjate olukorraga;
8. tuletab meelde, et Kuubas kehtib alates 2003. aastast surmanuhtluse moratoorium; kutsub Kuuba ametivõime üles kaotama surmanuhtluse kõigi kuritegude puhul; nõuab kõikide surmanuhtluse määramise otsuste läbivaatamist, tagamaks et nendel kohtuprotsessidel järgiti rahvusvahelisi standardeid;
9. kutsub Kuuba ametivõime üles tagama meedia- ja sõnavabaduse, muu hulgas tühistades määruse nr 349, mis piirab kunstilist väljendusvabadust, ning lõpetama sõltumatute ajakirjanike ahistamise ja kinnipidamise; kutsub Kuuba valitsust üles lõpetama veebipõhise tsensuuri ja veebisaitide blokeerimise ning teabele juurdepääsu piiramise;
10. peab kahetsusväärseks, et mitmelt Euroopa ja Kuuba kodanikuühiskonna organisatsioonilt võeti võimalus osaleda 2. oktoobril 2019 ELi ja Kuuba poliitilise dialoogi ja koostöö lepinguga seotud laiemal inimõigustealase dialoogi raames toimunud kodanikuühiskonna dialoogis, kuna Kuuba valitsus keeldus neile luba andmast; nõuab lisaks, et ELi ja Kuuba vahel loodaks institutsionaliseeritud, ametlik, avatud ja avalik dialoog tõeliselt sõltumatu kodanikuühiskonnaga, nagu see on teiste riikide puhul, kellega ELil on koostöölepingud;
11. kutsub uut komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles tunnistama Kuuba valitsuse poliitilise opositsiooni olemasolu ning toetama selle kaasamist ELi ja Kuuba poliitilisse dialoogi; kutsub sellega seoses kõiki liikmesriikide esindajaid üles tõstatama Kuuba kõrgete ametnikega kohtudes inimõigustega seotud küsimusi ning kohtuma Kuubat külastades Sahharovi auhinna laureaatidega, et tagada ELi inimõiguste poliitika järjepidev edendamine nii liidu sees kui ka väljaspool ja tugevdada seeläbi sõltumatu kodanikuühiskonna osalemist;

Neljapäev, 28. november 2019

12. kutsub Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles aktiivselt toetama Kuubas inimõigusi kaitsvaid kodanikuühiskonna rühmi ja isikuid, muu hulgas korraldades vanglakülastusi, vaadeldes kohtuprotsesse ja esinedes avaldustega; palub uuel komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajal anda Euroopa Parlamendile aru ELi delegatsiooni poolt seni võetud meetmetest;
  13. kutsub uut komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles nõudma, et Kuuba ametivõimud algataksid pärast aastatepikkust tegevusetust reformid, mis viiksid riigi demokraatliku ümberkujundamiseni kooskõlas poliitilise dialoogi ja koostöö lepinguga; juhib tähelepanu sellele, et praegune olukord Kuubas kahjustab inimõiguste ja demokraatia põhimõtteid, millel leping põhineb;
  14. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Kuuba ametivõimud ei ole lubanud Euroopa Parlamendil, parlamendi delegatsioonidel ja mõnel fraktsioonil Kuubat külastada, kuigi parlament andis poliitilise dialoogi ja koostöö lepingule nõusoleku; kutsub ametivõime üles lubama viivitamata riiki sisenemist;
  15. taunib Kuuba valitsuse sekkuvat suhtumist ja nõuab, et valitsus lõpetaks igasuguse sekkumise mitmes Ladina-Ameerika riigis;
  16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Kuuba valitsusele ja rahvusassambleele, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, komisjonile, ELi inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO inimõiguste ülemvolinikule ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse liikmesriikide valitsustele.
-

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0074

Haiti**Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon Haiti kohta (2019/2928(RSP))**

(2021/C 232/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Haiti kohta, eelkõige 19. jaanuari 2011. aasta resolutsiooni olukorra kohta Haitis aasta pärast maavärinat: humanitaarabi ja ülesehitustöö⁽¹⁾ ning 8. veebruari 2018. aasta resolutsiooni laste orjuse kohta Haitis⁽²⁾,
- võttes arvesse nõukogu poolt 13. mail 2019. aastal vastu võetud ELi aastaaruannet inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas 2018. aastal ja eelkõige selle ajakohastatud riigiülevaadet Haiti kohta,
- võttes arvesse 19.–23. novembril 2018. aastal ELis Haitisse lähetatud valimiste järelemissiooni lõpparuannet,
- võttes arvesse ÜRO stabiliseerimissiooni Haitis (MINUSTAH) ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo 2017. aasta juulis avaldatud aastaaruannet inimõiguste olukorra kohta Haitis ajavahemikul 1. juuli 2015 – 31. detsember 2016,
- võttes arvesse MINUSTAHi ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo aruannet väidetavate inimõiguste rikkumiste ja kuritarvituste kohta 13. ja 14. novembril 2018. aastal Port-au-Prince'is La Saline'i piirkonnas,
- võttes arvesse 17. märtsil 2017. aastal ÜRO Inimõiguste Nõukogu 34. istungjärgul vastu võetud Haiti inimõiguste olukorra üldist korrapärasest läbivaatamist,
- võttes arvesse majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 16. detsembril 1966. aastal ja millega Haiti on ühinenud,
- võttes arvesse Cotonou lepingut,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse ÜRO lapse õiguste konventsiooni, mille osaline on ka Haiti,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 25. juuni 2019. aasta resolutsiooni 2476 (2019),
- võttes arvesse 2015. aasta ELi valimisvaatlusmissiooni lõpparuannet,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja poolt 7. novembril 2019. aastal Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust Haiti kohta,
- võttes arvesse Amnesty Internationali poolt 31. oktoobril 2019. aastal avaldatud artiklit, milles esitatakse tõendid meelevaldajate vastu ülemäärase jõu kasutamise kohta,
- võttes arvesse ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroo 1. oktoobri 2019. aasta aruannet olukorra kohta Haitis,
- võttes arvesse Haitis asuva Euroopa Liidu delegatsiooni 28. mai 2019. aasta avaldust,
- võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

⁽¹⁾ ELT C 136 E, 11.5.2012, lk 46.

⁽²⁾ ELT C 463, 21.12.2018, lk 40.

Neljapäev, 28. november 2019

- A. arvestades, et valitsuse 2018. aasta juuli teadaanne toetuste kaotamise kohta, mille tagajärjel kütusehinnad kasvasid kuni 50 %, tõi kaasa laialdased meeleavaldused ja viimaste aegade kõige rängemad rahvarahutused; arvestades, et see meede vastas Rahvusvahelise Valuutafondiga (IMF) 2018. aasta veebruaris kokku lepitud kärbetele vastutasuks 96 miljoni USA dollari suuruse finantslaenu eest, et aidata riigil maksta oma välisvõlga;
- B. arvestades, et opositsioonijuhtide korraldatud meeleavaldustel, millele välismaailm suurt tähelepanu ei pööranud, nõuti president Jovenel Moïse'i tagasiastumist vohava inflatsiooni, väidetava süstemaatilise valitsuse korrupsiooni (mis hõlmas ka endist presidenti Michel Martelly'd) ning majandusliku ebakindluse ja toiduga kindlustamatuse tõttu; arvestades, et meeleavaldused, mis algasid üle aasta tagasi protestiks Haiti ametivõimudega seotud korrupsiooniskandaalide vastu, on nõudnud umbes sada inimelu ja on eskaleerunud suureks konfliktiks; arvestades, et korrupsioon näib olevat Haiti ühiskonnas ja poliitikas laialdane probleem;
- C. arvestades, et julgeolekujõud surusid meeleavaldused maha, kasutades lahinglaskemoona ja pisargaasi; arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo andmetel sai veebruaris meeleavalduste käigus surma 41 ja vigastada 100 inimest; arvestades, et ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo viimaste andmete kohaselt sai ajavahemikul 15. septembrist kuni 1. novembrini 2019 sarnastel meeleavaldustel surma vähemalt 42 inimest, kellest 19 tapeti õiguskaitsete poolt, ja 86 sai vigastada;
- D. arvestades, et Haitil puudub alates 2019. aasta märtsist valitsus ja see takistab riigi juurdepääsu rahvusvahelisele abirahale ja Maailmapanga laenudele; arvestades, et alates 2020. aasta jaanuarist ei ole Haitil parlamenti, kuna 2019. aasta oktoobris jäid Haitis parlamendivalimised ära; arvestades, et president Moïse on teatanud oma kavatsusest viia läbi põhiseaduse reformid, mis tugevdavad presidendi volitusi;
- E. arvestades, et meeleavaldustele vaatamata ei ole õiguslikke meetmeid võetud; arvestades, et selline karistamatus ja rahvusvahelise üldsuse vähene tähelepanu on vägivalda veelgi suurendanud; arvestades, et pikaleveninud ja jätkuva kriisi lisamõjuna on veelgi vähenenud juurdepääs tervishoiule, toidule ja haridusele ja muudele vajaduste rahuldamisele ning süvenenud on elektri- ja kütusenappus;
- F. arvestades, et paljudel kogukondadel puudub pärast 2010. aasta maavärinat endiselt juurdepääs elektrivõrgule ning nad sõltuvad oma igapäevatoimingutes elektrigeneraatoritest; arvestades, et kütuse hinnatõus on majanduslikke võimalusi veelgi piiranud;
- G. arvestades, et on usaldusväärseid tõendeid selle kohta, et poolautomaatsete vintpüssidega relvastatud politsei on meeleavalduste käigus tulistanud lahinglaskemoona, rikkudes rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja jõu kasutamise vallas kehtivaid norme; arvestades, et ajakirjanikud on pideva ahistamise ja füüsiliste rünnakute sihtmärgiks; arvestades, et meeleavaldusi kajastanud Radio Mèga ajakirjanik Néhémie Joseph lasti 11. oktoobril 2019 oma autos maha, Associated Pressi fotoreporterit Chery Dieu-Naliod tulistati 2019. aasta septembris näkku, Radio Sans Fin reporter Pétion Rospide lasti 2019. aasta juunis oma autos maha ja ajakirjanik Vladjimir Legagneur jäi 2018. aasta märtsis kadunuks;
- H. arvestades, et karistamatus on saatnud ka selliseid juhtumeid nagu tapatalgud pealinna Port-au-Prince äärelinnas La Saline'is 2018. aasta oktoobris, kus meelevaldselt tapeti 70 inimest ja vägistati 13 naist; arvestades, et valitsus pani selle massimõrva jõukudevahelise sõja süüks; arvestades, et Ameerika Riikide Organisatsioon (ARO) ja ÜRO toetusmissioon MINUJUSTH on riikliku inimõiguste võrgustiku (RNDDH) kogutud andmetele tuginedes seisukohal, et selle massimõrva tingis presidendi abikaasa Martine Moïse'i ja mitme valitsuse esindaja katse anda La Saline'i elanikele altkäemaksu, et peatada president Moïse'i vastu suunatud meeleavaldused, ning väidetavalt oli massimõrv altkäemaksu võtmisest keeldumise tagajärg; arvestades, et Haiti inimõigusorganisatsioonid on nõudnud, et veresauna saadetakse uurima ARO missioon;
- I. arvestades, et julgeolekuolukord on alates 2017. aasta oktoobrist järsult halvenenud, sest ÜRO stabiliseerimissiooni Haitis (MINUSTAH) rahuvalvajad asendati missiooniga MINUJUSTH, milles osalejad on piiratud politseikoolitusega;

Neljapäev, 28. november 2019

- J. arvestades, et sooline diskrimineerimine on riigis jätkuvalt suur probleem; arvestades, et Haiti soolise ebavõrdsuse indeks (GII) on 0,593, mis asetab riigi 2015. aasta indeksis 159 riigi seas 142. kohale; arvestades, et LGBTI-inimeste diskrimineerimine, häbimärgistamine, tõrjumine ja nendevastane vägivald on Haitil süsteemne ja laialt levinud; arvestades, et tütarlapsed saavad vähe või ei saa üldse haridust; arvestades, et seadused, millega kriminaliseeritakse vägistamine ja koduvägivald, võeti vastu alles 2005. aastal, kriminaalseadustikku ei ole alates 1835. aastast muudetud ning naised ja tütarlapsed seisavad sageli silmitsi ebavõrdse õiguskaitsega; arvestades, et 7. novembril 2019 vägistati Gonaïves'i tsiviilvanglas 10 naissoost kinnipeetavat, sealhulgas 15-aastane tüdruk; arvestades, et ülerahvastatus, toidupuudus, perekülastuste puudumine ja muud ebainimlikud tingimused on Haiti vanglasüsteemis alates meelevaelduste algusest laialt levinud;
- K. arvestades, et kuigi septembris algas uus õppeaasta, ei ole enamik Haiti lapsi saanud kooli minna; arvestades, et kirjaoskamatus ja juurdepääs haridusele on Haitis suur probleem – ligikaudu pool kõigist vähemalt 15-aastastest haitilastest on kirjaoskamatud ning riigis on vähemalt 350 000 last ja noort, kes peaksid käima alg- või keskkoolis, aga ei käi;
- L. arvestades, et Haitis on endiselt levinud *restavek* – tänapäevane orjuse vorm, mis seisneb selles, et vaesunud pered saavad oma lapsed teiste perekondade juurde koduabilistena elama ja töötama, kus neid tihti väärkoheldakse ja neil puudub võimalus koolis käia;
- M. arvestades, et Haiti on ÜRO Arenguprogrammi koostatava inimarengu indeksi kohaselt maailma riikide seas 168. kohal, st madalamal kui varem, ning riik vajab pidevalt humanitaar- ja arenguabi; arvestades, et Maailmapanga hinnangul on Haiti maailmajao kõige vaesem riik ja üldse üks maailma vaesemaid maid – 59 % Haiti elanikkonnast elab allpool riiklikku vaesuspääri ja 24 % allpool riiklikku äärmise vaesuse piiri ning üle 40 % elanikkonnast on töötu; arvestades, et Haiti valitsus on äärmiselt korrumppeerunud ning vabaihenduse Transparency International koostatava korrupsiooni tajumise indeksi kohaselt oli Haiti 2018. aastal 180 riigi seas 161. kohal;
- mõistab teravalt hukka rahumeelsete meelevaelduste mahasurumise Haiti ametivõimude poolt, surmava jõu kasutamise, meelevaldsed kinnipidamised, hirmutamise, ahistamise ja seksuaalse vägivalda; nõuab, et Haiti ametivõimud lõpetaksid viivitamatult ebaseadusliku jõukasutamise, eelkõige tulirelvade ja lahinglaskemoona kasutamise rahumeelsete meelevaeldajate vastu, ning austaksid inimeste õigust vabalt ja rahumeelselt meelt avaldada; toetab Haiti rahva nõudmist teha korrupsioonile ja karistamatusele lõpp;
  - rõhutab, et kõik osapooled peavad vägivaldast hoiduma, et ebastabiilsust ja rahva kannatust mitte suurendada; kutsub kõiki pooli üles alustama avameelset, avatud ja kaasavat üleriigilist arutelu, et elanikkonna põhivajadused ja ootused paremini täita ning leida praegusele poliitilisele, majanduslikule ja humanitaarkriisile kestav lahendus;
  - tuletab meelde, et peamised prioriteedid on kohtureform, pikaajalise eelvangistuse kaotamine ja korrupsioonivastane võitlus, nagu sedastati ka viimase inimõiguste olukorra üldise korrapärase läbivaatamise käigus; kutsub rahvusvahelist üldsust üles haitilasi toetama, et muuta riigi kohtusüsteem tugevamaks, sõltumatumaks ja töökindlamaks ning võimaldada rikkumiste toimepanijaid nende sotsiaalsest staatusest olenemata kohtulikult vastutusele võtta ja karistada;
  - nõuab La Saline'i tapmist, ajakirjanike ahistamise ja ründamise ning 2019. aasta septembri keskpaigas aset leidnud surmajuhtumite sõltumatut uurimist; nõuab kõikide kurjategijate kohtu alla andmist ja karistamist; toonitab, kui tähtis on meediavabadus ja olukorra kohta teabe jagamine; nõuab tungivalt, et kõik osalised hoiduksid ajakirjanike vastu suunatud rünnakutest ja võimaldaksid neil riigis valitsevast olukorrast aru anda; kordab, et õigus avaldada rahumeelselt arvamust ja kriitilisi seisukohti peab olema tagatud;
  - toetab üleskutset saata Haitisse pikemaks ajaks sõltumatu ARO ekspertide missioon, mille ülesanne on süveneda inimõiguste rikkumistesse, viia läbi erapooletuid, põhjalikke, läbipaistvaid ja sõltumatuid uurimisi, parandada vastutust ning tagada ohvrite perekondadele ja ellu jäänud ohvritele tõe ja õiglus, nagu nõuavad riiklikud inimõiguste organisatsioonid;
  - ei ole nõus teatavate osaliste püüetega taastada diktatuur; toonitab, et selleks, et taastada usk riigi poliitilisse süsteemi, on ilmtingimata vaja struktuurset juhtimist ja majandusreforme; rõhutab, et valitsuses lokkavale korrupsioonile, klientelismile ja õigusriigi õõnestamisele tuleb lõpp teha;

Neljapäev, 28. november 2019

7. soovib, et Euroopa välisteenistus ja Port-au-Prince'is asuv ELi esindus toetaksid riigi demokraatlikku stabiliseerimist ning aitaksid teha lõpu korrupsioonile ja muule kuritegevusele;
  8. peab kiiduväärseks, et ÜRO Julgeolekunõukogu lõi 16. oktoobril 2019 ÜRO Haiti integreeritud esinduse (BINUH), mille ülesanne on nõustada Haiti valitsust poliitilise stabiilsuse suurendamise ja hea valitsemistava parandamise asjus; palub, et ÜRO osaleks jätkuvalt ja aktiivselt rahuvalves ja rahu tagamisel, et minevikus tehtud vigu ei korrataks; kutsub ÜROd ja selle liikmesriike üles uurima hoolikalt väiteid, et rahuvalvejõudude (MINUSTAH) ja valitsusväliste organisatsioonide liikmed on Haitis inimesi seksuaalselt ära kasutanud ja kuritarvitanud, ning võtma selliste kuritegude toimepanijad vastutusele ja tagama ohvritele toe ja hüvitise;
  9. nõuab, et EL toetaks ja võimestaks Haiti organisatsioone, et aidata neil võtta riigile antava abi laadi ja abisaajate kindlaksmääramisel juhtrolli;
  10. nõuab tungivalt, et Haiti valitsus annaks humanitaarabiorganisatsioonidele täieliku juurdepääsu, mis võimaldab neil tegutseda, abivajajaid aidata, toitu jagada ja muud elutähtsat abi anda;
  11. nõuab, et *restavek* välja juuritaks; nõuab, et Haiti valitsus rakendaks laste registreerimise ning nii füüsilise kui ka psühholoogilise kaitsmise meetmeid ja hoolitseks selle eest, et lapsed käiksid koolis; nõuab, et EL teeks Haiti valitsusega lapse õiguste kaitset käsitleva õigusraamistiku rakendamiseks koostööd;
  12. rõhutab vajadust võidelda naiste ja tütarlaste vastu suunatud vägivallaga, näha igasuguse soolise vägivalla vastu võitlemiseks ette seadused ja lõpetada aborti käsitlemine kuriteona (praegu on abort kõigil asjaoludel keelatud, isegi juhul, kui tegemist on olnud seksuaalvägivallaga); on seisukohal, et seksuaalse kuritarvitamise ohvriks langenud naiste ja laste kaitsmiseks ja toetamiseks on vaja võtta viivitamatuid meetmeid, sh meditsiiniline ja psühholoogiline abi ning konkreetset sotsiaalse kaasamise ja rehabiliteerimise programme; mõistab hukka Gonaïves'i vanglas kinni peetavate naiste grupiviisilise vägistamise; nõuab süüdistuste kiiret, erapooletut, sõltumatut ja tõhusat uurimist; tuletab meelde, et kui riik võtab inimeselt vabaduse, vastutab ta inimese puutumatus tagamise eest ja peab teda vägivalla eest kaitsma;
  13. mõistab hukka 2017. aastal vastu võetud LGBT-inimeste vastu suunatud seaduseelnõud, milles nõuti samasooliste abielude keelustamist ning nähti ette, et homoseksuaalsus, nagu ka lapsporno, verepilastus ja laste seksuaalne ärakasutamine kaubanduslikul eesmärgil on piisavad põhjused, et mitte anda inimesele seaduskuuleka kodaniku tunnistust; peab LGBTIQ-inimesi esindava rühma Kouraj presidendi Charlot Jeudy surma asjaolusid murettekitavateks;
  14. nõuab, et Haiti valitsus kehtestaks haldussüsteemi, mis tagaks, et kõik vastsündinud registreeritakse kohe pärast sündi, ning võtaks samuti meetmeid kõigi nende registreerimiseks, keda ei ole sünnijärgselt registreeritud;
  15. nõuab, et eakate vastu suunatud vägivallaga võideldaks süstemaatilisel;
  16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikidele, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, AKV-ELi ministrite nõukogule, CARIFORUMi institutsioonidele, Haiti valitsusele ja parlamendile ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.
-

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0077

Olukord Boliivias**Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon olukorra kohta Boliivias (2019/2896(RSP))**

(2021/C 232/05)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 22. oktoobri 2019. aasta avaldust valimisprotsessi kohta Boliivias ning 15. novembri 2019. aasta avaldust olukorra kohta Boliivias,
  - võttes arvesse Ameerika Riikide Organisatsiooni (ARO) Boliivia valimiste vaatlusmissiooni 21. oktoobri 2019. aasta avaldust,
  - võttes arvesse audiitorite rühma 10. novembri 2019. aasta avaldust Boliivia valimisprotsessi kohta,
  - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' 16. novembri 2019. aasta avaldust,
  - võttes arvesse 21. veebruaril 2016. aastal Boliivias toimunud põhiseaduse referendumit,
  - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Boliivias,
  - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
  - võttes arvesse Ameerika Inimõiguste Komisjoni viimaseid pressiavaldusi Boliivia kohta, eelkõige 23. oktoobri, 12. novembri ja 19. novembri 2019. aasta avaldusi,
  - võttes arvesse Boliivia põhiseadust,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et 20. oktoobril 2019. aastal toimusid Boliivias presidendi- ja parlamendivalimised äärmiselt polariseerunud õhkkonnas, kuna president Evo Morales on vastuoluline isik ja tema kandidatuuri heakskiitmine oli seotud vastuoludega;
- B. arvestades, et pärast seda, kui 2016. aastal ei toetanud rahvas Boliivia põhiseaduse muudatusi, valiti Evo Morales konstitutsioonikohtu heakskiidul neljandaks ametiajaks tagasi, mis näitab, et Boliivia kohtusüsteem ei ole ilmselgelt sõltumatu;
- C. arvestades, et pärast seda, kui esialgsete tulemuste edastamise kiire ja turvaline süsteem (TREP) oli loendanud üle 80 % häältest, lõpetas kõrgem valimiskohus esialgsete tulemuste avalikustamise; arvestades, et sel hetkel oli arvude järgi selge, et korraldada tuleks teine hääletusvoor; arvestades, et 24 tundi hiljem esitas kõrgem valimiskohus andmed, mis kajastasid seletamatut suunamuutust, mille tagajärjel lõppesid valimised täiesti teistsuguse tulemusega ja kadus usaldus valimisprotsessi vastu, nagu märkis ARO; arvestades, et konstitutsioonikohus välistas teise hääletusvooru võimaluse põhjendusel, et kahe parima kandidaadi nõutav 10 % häältevahe oli saavutatud;
- D. arvestades, et kõrgeima valimiskohtu tegevus ei tekitanud erimeelsusi ja pettusekahtlusi mitte ainult opositsiooni-kandidaatide toetajate seas, vaid ka riiklike ja rahvusvaheliste vaatlejate ning suurema osa rahvusvahelise üldsuse hulgas;
- E. arvestades, et president Evo Morales kuulutas end avalikult valimiste võitjaks juba enne, kui kõik ametlikud tulemused olid edastatud ja avalikustatud;

Neljapäev, 28. november 2019

- F. arvestades, et ARO, ELi ja rahvusvahelise üldsuse avaldustes väljendati tõsist muret hääletugemise põhjendamatu katkestamise pärast, mis osutab valimiskomisjoni vaateleja võimalikule kallutatud tegevusele; arvestades, et kohalikud ja rahvusvahelised partnerid soovitasid korraldada valimiste teise vooru, et poliitiline kriis lahenda;
- G. arvestades, et hääletugemise ootamatu katkestamine ja võidu väljakuulutamine president Evo Moralese poolt töid kaasa ulatuslikud protestid ning opositsiooni toetajate ja president Evo Moralese enda toetajate mobiliseerumise; arvestades, et need meeleavaldused on valmistanud suurt muret kogu rahvusvahelisele üldsusele ning siiani on nende tagajärjel surma saanud vähemalt 32 inimest, sajad inimesed on saanud vigastada ja üle 600 inimese on vahistatud; arvestades, et riigis oli toidu- ja kütusenappus, millel on Evo Moralese toetajate korraldatud tänavablokaadide tõttu tõsised tagajärjed tsiviilelanikkonnale; arvestades, et muret tekitavad vägivald, väidetav jõu ebavajalik ja ülemäärane kasutamine julgeolekujõudude poolt ning ühiskonna killustumine;
- H. arvestades, et valimiste korraldamise eest vastutav organ ei olnud usaldusväärne ning üks selle liikmetest astus hääle lugemise ajal tagasi; arvestades, et opositsioon ei tunnistanud sellistes tingimustes toimunud valimiste tulemusi ja mõistis väidetava valimispettuse hukka;
- I. arvestades, et EL ei lähetanud täieõiguslikku valimisvaatlusmissiooni, vaid teda esindas ainult väike tehniline meeskond, mis koosnes kolmest madalama astme ametnikust;
- J. arvestades, et usalduse taastamiseks nõustusid nii valitsus kui ka valimisasutused ARO ekspertide meeskonna korraldatava tehnilise siduva auditiga; arvestades, et seda auditit toetas ÜRO peasekretär;
- K. arvestades, et 10. novembril 2019 paljastas ARO audit, et valimiste ajal oli toimunud olulisi normide eiramisi ja manipuleerimisjuhtumeid, nõudis valimistulemuste tühistamist ja soovitas uut valimisprotsessi, millesse peaksid olema kaasatud uued valimisasutused, et tagada usaldusväärsete valimiste läbiviimine;
- L. arvestades, et pärast seda, kui 10. novembril 2019 tutvustati ARO auditiaruannet, milles nõuti valimisprotsessi tühistamist ja uuesti korraldamist, astusid paljud kõrged riigiametnikud, sealhulgas president, asepresident, senati esimees ja valimisorgani esindajad ametist tagasi; arvestades, et Evo Morales ja mõned teised tema valitsuse liikmed pidid riigist lahkuma ja oma ametiülesannetest loobuma; arvestades, et relvajõudude juhtivliikmed soovitasid endisel presidentil Evo Moralesel tagasi astuda; arvestades, et relvajõud ja politsei peaksid hoiduma poliitiliste protsesside mõjutamisest ning alluma tsiviilkontrollile;
- M. arvestades, et Jeanine Áñez kirjutas alla vastuolulisele dekreedile, mis kaitseb relvajõude vastutusele võtmise eest nende tegude pärast, mida nad panevad toime avaliku korra taastamise nimel;
- N. arvestades, et mitme tagasiastumise tõttu on teine asepresident Jeanine Áñez pidanud asuma ajutise presidendi kohale, et kuulutada kiiresti välja uued presidendivalimised, kuna see on ainus demokraatlik ja põhiseaduslik viis praeguse kriisi lahendamiseks;
- O. arvestades, et Boliivia parlamendi alam- ja ülemkoda kiitsid 23. novembril 2019. aastal ühehäälselt heaks õigusakti, mis sillutab teed uutele presidendivalimistele ja millele kirjutas alla ajutine president Jeanine Áñez; arvestades, et heakskiidetud õigusaktiga keelatakse kahel järjestikusel ametiajal presidendiametis olnud isikutel uuesti kandideerida, mistõttu Evo Morales ei saa enam presidendiks kandideerida;
1. väljendab heameelt selle üle, et mõlemad kodad kiitsid heaks õigusakti järgmiste presidendivalimisteks valmistumiseks, kuid on arvamusel, et stabiilsuse taastamiseks Boliivias tuleb uued valimised korraldada niipea kui võimalik, ning toetab seetõttu eesmärki nimetada ametisse uus sõltumatu valimiskohus, et tagada läbipaistvad valimised; kutsub ajutisi ametivõime üles võtma vastutuse menetluse usaldusväärse eest ning korraldama nõuetekohaselt läbi viidavad ja kaasavad valimised, kus kõigil poliitilistel osalejatel on võimalus võistelda vastavalt Boliivia seadustele ja põhiseaduslikule korrale;
  2. mõistab hukka Boliivia ametivõimude läbipaistmatuse ja usaldusväärse puudumise ning katse panna toime pettust, kahjustades sellega Boliivia kodanike õigust valida vabalt ja demokraatlikult oma president; mõistab hukka valimispettuse katse, mis kujutab endast rasket kuritegu; tuletab meelde, et Boliivia seaduste kohaselt tuleb kuulutada valimised kehtetuks ning sellistes ebaseaduslikes protsessides osalevad üksikisikud ja organisatsioonid valimisorganitest automaatselt välja jätta;

Neljapäev, 28. november 2019

3. väljendab kindlat vastuseisu 20. oktoobri 2019. aasta valimistele järgnenud vägivalle ja hävitustööle, avaldab kaastunnet kõigile ohvrite pereliikmetele ning nõuab, et süüdlased võetaks vastutusele;
  4. väljendab täielikku toetust ja tunnustust Boliivias äärmiselt rasketes tingimustes tegutsevate ARO valimisvaatlejate tööle;
  5. väljendab heameelt otsuse üle sõjavägi protestipiirkondadest välja viia ja tunnistada kehtetuks seadus, mis annab sõjaväele ulatusliku kaalutusõiguse jõu kasutamisel; kutsub julgeolekujõude üles tegutsema julgeoleku ja avaliku korra tagamisel olukorrale vastavalt ja vaoshoitult; nõuab vägivalle kiiret, erapooletut, läbipaistvat ja järjekindlat uurimist ning süüdlaste kohtu alla andmist;
  6. kutsub uusi ajutisi ametivõime üles astuma vajalikke samme, et muuta olukorda, taastada usaldus ja kindlustunne ning jõuda peamise eesmärgini ehk korraldada valimised; kutsub üles alustama dialoogi, et korraldada viivitamata uued demokraatlikud, kaasavad, läbipaistvad ja õiglased valimised, ning kaasama sellesse uue koosseisuga valimisorgani, et tulla praegusest kriisist välja, vältides samas poliitilist kättemaksu; kutsub vahevalitsust üles mitte võtma vastuolulisi meetmeid, mis võiksid olukorda halvendada;
  7. väljendab heameelt ELi ja katoliku kiriku vahendajarolli üle, tänu millele jõuti pooltevahelisele kokkuleppele vabade, kaasavate ja läbipaistvate valimiste läbiviimise kohta kindlaksmääratud aja jooksul ja kooskõlas Boliivia põhiseadusega;
  8. kordab, et kohtusüsteemi sõltumatus, poliitiline pluralism ning kõigile boliivlastele, sealhulgas talunikest põlisrahvastele kehtiva kogunemis- ja sõnavabaduse austamine on põhiõigused ning demokraatia ja õigusriigi olulised tugisambad;
  9. nõuab, et uus valimisprotsess toimuks usaldusväärsete ja läbipaistvate rahvusvaheliste vaatlejate juuresolekul, kes võivad vabalt tegutseda ja jagada oma sõltumatuid tähelepanekuid;
  10. väljendab valmisolekut olla abiks sellises valimisprotsessis ja kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles lähetama kohapeale täieõigusliku ELi valimisvaatlusmissiooni;
  11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Boliivia valitsusele, Andide Parlamendile ja Euroopa – Ladina-Ameerika parlamentaarsele assambleele.
-

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0078

Kliima- ja keskkonnavalane hädaolukord

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra kohta (2019/2930(RSP))

(2021/C 232/06)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja selle Kyoto protokollid,
- võttes arvesse 12. detsembril 2015. aastal Pariisis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) vastu võetud kokkulepet (Pariisi kokkulepe),
- võttes arvesse ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni,
- võttes arvesse kõige uuemaid ja põhjalikumaid teaduslikke tõendeid kliimamuutuste kahjuliku mõju kohta, mis on esitatud valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruandes globaalse soojenemise kohta 1,5 °C võrra, viiendas hindamisaruandes (AR5) ja kokkuvõttes aruandes, eriaruandes kliimamuutuste ja maa kohta ning eriaruandes ookeani ja krüosfääri kohta muutuvast kliimas,
- võttes arvesse ülisuurt elurikkuse kadumise ohtu, mida kirjeldatakse bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva valitsustevahelise teaduslik-poliitilise foorumi 29. mail 2019. aastal avaldatud ülemaailmse hindamisaruande poliitikakujundajatele mõeldud kokkuvõttes,
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 25. istungjärku, mis toimub 2.–13. detsembril 2019 Hispaanias Madridis,
- võttes arvesse 2020. aasta detsembris toimuvat ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 26. istungjärku ja tõsiasja, et kõigil raamkonventsiooni osalistel on vaja suurendada oma riiklikult kindlaksmääratud panust kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega,
- võttes arvesse bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärku, mis toimub 2020. aasta oktoobris Hiinas Kunmingis ja kus osalised peavad tegema otsuse 2020. aasta järgse ülemaailmse raamistiku kohta elurikkuse kadumise peatamiseks,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni kliimamuutuste kohta – Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimanetraalse majanduseni kooskõlas Pariisi kokkuleppega ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta resolutsiooni Hispaanias Madridis toimuva 2019. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP25) kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,

A. arvestades, et ülitähtis on võtta viivitamata ulatuslikke meetmeid, et piirata globaalset soojenemist 1,5 °C-ga ja vältida bioloogilise mitmekesisuse massilist vähenemist;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0217.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0079.

Neljapäev, 28. november 2019

- B. arvestades, et need meetmed peavad olema teaduspõhised ning nendesse tuleb sotsiaalselt tasakaalustatud ja kestlikul viisil kaasata kodanikud ning kõik ühiskonna- ja majandussektorid, sealhulgas tööstus; arvestades, et kliimameetmed peavad toetama majanduse konkurentsivõimet ning nendega peavad kaasnema tugevad sotsiaalsed ja kaasavad meetmed, mis tagavad töökohtade loomist toetava õiglase ja võrdse ülemineku ilma reaalse töökohtade kaota, kusjuures arvesse võetakse ka vajadust kõrge heaolutaseme ning kvaliteetsete töökohtade ja koolituse järele;
- C. arvestades, et hädaolukorda ei tohiks kunagi kasutada demokraatlike institutsioonide õõnestamiseks ega põhiõiguste kahjustamiseks; arvestades, et kõik meetmed võetakse alati vastu demokraatlikul teel;
1. kuulutab välja kliima- ja keskkonnavalase hädaolukorra; kutsub komisjoni, liikmesriike ja kõiki ülemaailmseid jõude üles ning kohustub ka ise kiiresti ja sihipäraselt tegutsema, et selle ohu vastu võidelda ja see peatada, enne kui on liiga hilja;
  2. nõuab tungivalt, et uus komisjon hindaks täielikult kõigi seadusandlike ja eelarve-ettepanekute kliima- ja keskkonnamõju ning tagaks, et need ettepanekud on kõigiti kooskõlas eesmärgiga hoida globaalne soojenemine alla 1,5 °C ega kiirenda elurikkuse kadumist;
  3. tunnustab parlamendi kui institutsiooni vastutust oma CO₂-jalajälje vähendamise eest; teeb ettepaneku võtta vastu oma meetmed heitkoguste vähendamiseks, muu hulgas asendades oma sõidukid heiteta sõidukitega, ning kutsub kõiki liikmesriike üles leppima kokku Euroopa Parlamendi ühes asukohas;
  4. nõuab tungivalt, et uus komisjon tegeleks vasturääkivustega liidu praeguses kliima- ja keskkonnavalast hädaolukorda käsitlevas poliitikas, tehes seda eelkõige oma põllumajandus-, kaubandus-, transpordi-, energia- ja taristuinvesteeringute poliitika ulatusliku reformimise abil;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.
-

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0079

2019. aasta ÜRO kliimamuutuste konverents (COP25)

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon Hispaanias Madridis toimuva 2019. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP25) kohta (2019/2712(RSP))

(2021/C 232/07)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja selle Kyoto protokoll,
- võttes arvesse 12. detsembril 2015. aastal Pariisis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) vastu võetud kokkulepet (Pariisi kokkulepe),
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 24. istungjärku (COP24), Kyoto protokoll osaliste koosoleku 14. istungjärku (CMP14) ja Pariisi kokkuleppe osaliste koosolekuna toimiva konventsiooniosaliste konverentsi esimese istungjärgu kolmandat osa (CMA1.3), mis peeti 2.–14. detsembril 2018 Poolas Katowices,
- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi juhatuse 1. novembri 2019. aasta otsust kiita heaks Tšiili valitsuse kui järgmise eesistujariigi ettepanek korraldada ÜRO kliimamuutuste konverents (COP25) 2.–13. detsembril 2019 Hispaanias Madridis,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmärke,
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri korraldatud kliimamuutuste teemalist tippkohtumist, mis toimus 23. septembril 2019,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2018. aasta resolutsiooni Poolas Katowices toimuva 2018. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP24) kohta ⁽¹⁾,
- võttes arvesse oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni kliimamuutuste kohta – Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni kooskõlas Pariisi kokkuleppega ⁽²⁾,
- võttes arvesse komisjoni 28. novembri 2018. aasta teatist „Puhas planeet kõigi jaoks. Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni“ (COM(2018)0773),
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 20. juuni 2019. aasta järeldusi,
- võttes arvesse nõukogu 4. oktoobri 2019. aasta järeldusi,
- võttes arvesse ELi ja selle liikmesriikide kavatsetavaid riiklikult kindlaksmääratud panuseid, mille Läti ja Euroopa Komisjon esitasid 6. märtsil 2015. aastal ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsile,
- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) eriaruannet „Üleilmne soojenemine 1,5 °C“, viiendat hindamisaruannet (AR5) ja selle kokkuvõtvat aruannet, eriaruannet kliimamuutuste ja maa kohta ning eriaruannet ookeani ja krüosfääri kohta muutuvast kliimas,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0430.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0217.

Neljapäev, 28. november 2019

- võttes arvesse ülemaailmse kliimamuutustega kohanemise komisjoni (Global Commission on Adaptation) juhtaruannet kliimamuutustega kohanemise kohta,
  - võttes arvesse ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) 2018. aasta novembris avaldatud üheksandat kokkuvõtvat aruannet (heitkoguste erinevuste kohta 2018. aastal) ja neljandat kohanemiserinevuste aruannet 2018. aasta kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti 2. aprillil 2019. aastal avaldatud näitajatel põhinevat hinnangut „Economic losses from climate-related extremes in Europe“ (Äärmuslikest ilmastiku- ja kliimaoludest põhjustatud majanduslik kahju Euroopas),
  - võttes arvesse Maailma Meteoroloogiaorganisatsiooni (WMO) 2019. aasta märtsis tehtud avaldust maailma kliima olukorra kohta 2018. aastal ja selle 14. kasvuhooaegaste bülletääni, mis avaldati 22. novembril 2018,
  - võttes arvesse solidaarsust ja õiglast üleminekut käsitlevat Sileesia deklaratsiooni, Sileesia ministrite deklaratsiooni „Forests for Climate“ (Metsad kliima nimel) ja partnerlust „Driving Change Together for Electromobility and Zero Emission Transport“ (elektromobiilsust ja nullheitega transporti käsitlev partnerlus „Käivitame koos muutused“), mis allkirjastati kliimakonverentsi COP24 raames,
  - võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 29. mail 2019. aastal avaldatud bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmse hindamisaruande poliitikakujundajatele mõeldud kokkuvõtet,
  - võttes arvesse oma 15. novembri 2017. aasta resolutsiooni loodust, rahvast ja majandust käsitleva tegevuskava kohta ⁽³⁾,
  - võttes arvesse ÜRO 2019. aasta kliimameetmete tippkohtumise teadusnõuanderühma kokku pandud kõrgetasemelist koondaruannet uusima kliimateadusliku teabe kohta pealkirjaga „United in Science“ (Ühinenud teaduses),
  - võttes arvesse Eurobaromeetri 2019. aasta aprilli uuringut kliimamuutuste kohta,
  - võttes arvesse küsimusi Hispaanias Madridis toimuva 2019. aasta ÜRO kliimamuutuste konverentsi (COP25) kohta, mis esitati nõukogule (O-000029/2019 – B9-0055/2019) ja komisjonile (O-000030/2019 – B9-0056/2019),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et Pariisi kokkulepe jõustus 4. novembril 2016; arvestades, et 19. novembriks 2019 oli 197st ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalisest 187 andnud ÜRO-le hoiule oma ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja;
- B. arvestades, et 6. märtsil 2015. aastal esitasid EL ja selle liikmesriigid ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsile oma kavatsetavad riiklikult kindlaksmääratud panused, võttes sellega endale siduva eesmärgi saavutada 2030. aastaks liidus kasvuhooaegaste heitkoguste vähemalt 40 % vähendamine võrreldes 1990. aasta tasemetega;
- C. arvestades, et kohustustest, mille Pariisi kokkuleppele allkirja andjad seni on võtnud, ei piisa ühise eesmärgi saavutamiseks; arvestades, et praegused ELi ja liikmesriikide esitatud riiklikult kindlaksmääratud panused ei ole Pariisi kokkuleppes seatud eesmärkidega kooskõlas ning tuleb üle vaadata;
- D. arvestades, et IPCC aruanne 1,5 °C kohta näitab, et temperatuuri sellise tõusu tagajärjed on tõenäoliselt tunduvalt vähem rasked kui 2 °C suuruse tõusu tagajärjed;

⁽³⁾ ELT C 356, 4.10.2018, lk 38.

Neljapäev, 28. november 2019

- E. arvestades, et neli viimast aastat (2015–2018) olid ülemaailmsete andmete kohaselt neli kõige soojemat aastat ning 2018. aastal saavutasid ülemaailmsed CO₂ heitkogused rekordtaseme; arvestades, et 2019. aasta juuli oli andmete kohaselt kõige soojem kuu ja 2019. aastal praegune suundumus jätkub, mistõttu aastad 2015–2019 on Maailma Meteoroloogiaorganisatsiooni andmetel tõenäoliselt viis kõige soojemat üksteisele järgnenud aastat;
- F. arvestades, et Maailma Meteoroloogiaorganisatsiooni andmetel oli ülemaailmne CO₂ kontsentratsioon 2018. aastal 407,8 miljondikku (ppm), mis on 2,2 miljondikku suurem kui 2017. aastal, ning et CO₂ kontsentratsioonid võivad 2019. aasta lõpuks saavutada või isegi ületada 410 miljondikku;
- G. arvestades, et kliimastreigid on osana ülemaailmsest liikumisest toimunud 185 riigis üle kogu maailma ning 2019. aasta septembris tuli ajaloo suurima kliimaliikumise nimel tänavatele rekordilised 7,6 miljonit inimest;
- H. arvestades, et Pariisi kokkuleppe preambulis tunnistatakse „kõikide ökosüsteemide, sealhulgas ookeanide terviklikkuse tagamise olulisust“ ning et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artikli 4 lõike 1 punktis d rõhutatakse, et selle osalised aitavad kaasa kasvuhoonegaaside reservuaaride ja neeldajate säästvale majandamisele, kaitsele ja suurendamisele, kaasa arvatud nii biomass, metsad ja ookeanid kui ka teised maismaa, rannikualade ja mere ökosüsteemid;
- I. arvestades, et Tšiili, kes on COP25 järgmine eesistujariik, on juba märkinud, et ta kavatseb tõsta esile ookeanide rolli globaalse soojenemise vastu võitlemisel, mis on veelgi mõistlikum otsus pärast seda, kui IPCC avaldas uue murettekitava aruande ookeanide soojenemise kohta;
- J. arvestades, et metsad aitavad oluliselt kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele; arvestades, et kasvavad metsad neelavad ligikaudu 10 % ELi kasvuhoonegaaside heitkogustest; arvestades, et raadamine põhjustab ligikaudu 20 % üleilmsest kasvuhoonegaaside heitest ning see on tingitud eriti tööstusliku loomakasvatuse ning soja ja palmiõli tööstusliku tootmise laiendamisest, sealhulgas ELi turu jaoks; arvestades, et EL peaks vähendama oma kaudset kaasaaitamist raadamisele („tarbimisega seotud raadamine“), mille eest ta kannab vastutust;
- K. arvestades, et Euroopa Parlament on komisjonilt korduvalt, sealhulgas oma 14. märtsi 2019. aasta resolutsioonis kliimamuutuste kohta palunud, et see uuriks CO₂ hinnakujundust sektorites, mis ei ole veel ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga (ETS) hõlmatud;
- L. arvestades, et kliimamuutused mõjutavad ebaproportsionaalselt palju arengumaid, hoolimata asjaolust, et need tekitavad palju vähem CO₂ kui arenenud riigid;
1. tuletab meelde, et kliimamuutused on üks olulisim inimkonna ees seisev lahendamist vajav ülesanne ning et kõik riigid ja osalised üle kogu maailma peavad tegema kõik endast oleneva, et nende vastu võidelda; rõhutab, et õigeaegne rahvusvaheline koostöö, solidaarsus ning järjepidev ja jätkuv pühendumine ühisele tegevusele on ainus lahendus, kuidas täita meie ühist kohustust kaitsta kogu planeeti;
  2. tunnustab, et kliimamuutustega kaasnevad suured ohud on inimeste üks keskseid muresid; tuletab meelde, et 2019. aasta Eurobaromeetri uuringu kohaselt peab 93 % ELi kodanikest kliimamuutust suureks probleemiks; väljendab heameelt asjaolu üle, et inimesed kogu maailmas, eriti noorem põlvkond, on kliimameetmete eest võitlemisel üha aktiivsemad; väljendab heameelt nende nõudmise üle seada suuremaid ühiseid eesmärke ja võtta kiiresti meetmeid, et saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärgid ja mitte ületada 1,5 °C piiri; nõuab tungival, et riikide valitsused, piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused ning EL neid nõudmisi arvesse võtaksid;
  3. tunnustab, et üldsuse toetus on ambitsioonika ja kaasava ELi kliimapoliitika ja -meetmete eduks hädavajalik; on seisukohal, et see peaks kajastuma ELi jõupingutustes kliimamuutustega võitlemisel;

Neljapäev, 28. november 2019

4. tunnistab, et kliimamuutustest tulenev koormus on juba praegu ja ka edaspidi kõige rängem peamiselt maailma lõunapoolsetele riikidele, et maailma lõunapoolsed riigid on kliimamuutuste negatiivse mõju suhtes vähemkaitstud kui maailma põhjaosa, et neil on juba kahjusid ja kahjustusi ja väiksem kohanemisvõime ning et maailma lõunapoolsete riikide panus kliimakriisi vastu võitlemisel on olnud märkimisväärselt väiksem kui maailma põhjaosal;
5. tuletab meelde, et Pariisi kokkuleppe preambulis tunnistatakse õigus tervisele põhiõiguseks; rõhutab, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni artikli 4 lõike 1 punktis f on sätestatud, et kõik konventsiooni osalised kasutavad neile sobivaid meetodeid, näiteks riiklikult formuleeritud ja kindlaks määratud mõjude hindamist eesmärgiga viia miinimumini ebasoodsad mõjud majandusele, rahva tervisele ja keskkonnakvaliteedile ning kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks kasutusele võetud projektidele ja meetmetele; on seisukohal, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni riiklike kliimamuutustega kohanemise kavadesse ja riiklikesse teatistesse tuleks lisada tervis;
6. peab kahetsusväärseks asjaolu, et kliimamuutustega seotud kestliku arengu eesmärkide näitajad ei hõlma tervist; märgib siiski, et olukorda parandatakse Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadi akadeemiliste uuringute algatustega; väljendab heameelt selle üle, et 23. septembril 2019 võeti vastu ÜRO kõrgetasemeline poliitiline deklaratsioon üldise tervisekindlustuse kohta;
7. tunnistab, et enamiku kestliku arengu eesmärkide saavutamine on peaaegu võimatu, kui ei täideta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul kokku lepitud kliima- ja keskkonnaalaseid eesmärke;
8. rõhutab, et kliimamuutuste otsesed tagajärjed on juba tuntavad; rõhutab, et ülemaailmse kliimamuutustega kohanemise komisjoni aruande kohaselt võivad kliimamuutused viia 2030. aastaks vaesusesse rohkem kui 100 miljonit inimest ning põllukultuuride saagikus võib 2050. aastaks langeda 5–30 %, jättes eriti vähekaitstud piirkonnad toiduga kindlustamata;
9. rõhutab, et leevendamata soojenemine kujundab maailmamajanduse prognooside kohaselt ümber, vähendades 2100. aastaks maailma keskmist sissetulekut 23 % ja suurendades sissetulekute ebavõrdsust maailmas; rõhutab, et vastupidiselt eelnevatele hinnangutele on oodatav ülemaailmne kahju ligikaudu lineaarne ülemaailmse keskmise temperatuuri puhul, kusjuures mediaankahju on mitu korda suurem, kui juhtivad mudelid näitavad (*);

Kliimameetmete teaduslik alus

10. rõhutab, et IPCC 1,5 °C käsitlev eriaruanne kujutab endast kõige põhjalikumad ja ajakohasemat teaduslikku hinnangut kliimamuutuste leevendamise stsenaariumidele kooskõlas Pariisi kokkuleppega; rõhutab, et selle aruande kohaselt on selleks, et hoida üleilmne temperatuuri tõus 2100. aastaks suure tõenäosusega alla 1,5 °C ilma selle ületamiseta või piiratud ületamisega, vaja saavutada kogu maailmas hiljemalt 2067. aastaks kasvuhoonegaaside netonullheite ning vähendada ülemaailmset kasvuhoonegaaside heitkogust 2030. aastaks maksimaalselt 27,4 gigatonna CO₂-ekvivalendini aastas; rõhutab, et neid tulemusi arvesse võttes ja kooskõlas Pariisi kokkuleppega peavad EL kui ülemaailmne liider ja teised maailma suurimad majandusjõud püüdma saavutada kasvuhoonegaaside netonullheite võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2050. aastaks;
11. rõhutab, et IPCC eriaruandes kliimamuutuste ja maa kohta rõhutatakse globaalse soojenemise laastavaid tagajärgi maale; väljendab muret selle pärast, et inimeste põhjustatud mulla degradeerumine, mis on peamiselt tingitud mittesäästvatest põllumajandustavade ja suurenevatest maakasutuse häiretest, nagu metsatulekahjud, vähendab veelgi maa suutlikkust toimida CO₂ sidujana; rõhutab, et need dramaatilised tagajärjed halvenevad prognooside kohaselt veelgi, kui valitsevad ülemaailmsed suundumused jätkuvad;
12. juhib tähelepanu asjaolule, et IPCC eriaruandes ookeani ja krüosfääri kohta muutuvast kliimast rõhutatakse, et kliimamehhanismid sõltuvad ookeanide ja mere ökosüsteemide tervisest, mida praegu mõjutavad globaalne soojenemine, reostus, merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse liigkasutus, meretaseme tõus, hapestumine, hapnikusalduse vähenemine, mere kuumalained, liustike ja merejää enneolematu sulamine ning rannikualade erosioon; rõhutab lisaks

(*) Burke, M. jt, „Global non-linear effect of temperature on economic production“, *Nature*, kd 527, lk 235-239.

Neljapäev, 28. november 2019

aruande järeldusi seoses suurenenud ohtudega mereökosüsteemidele, rannikukogukondadele ja elatusvahenditele; tuletab meelde, et ookeanid on osa lahendusest kliimamuutuste tagajärgede leevendamiseks ja nendega kohanemiseks; rõhutab, et COP25 on kõigi aegade esimene ookeanidele pühendatud COP; nõuab seetõttu, et EL seaks ookeanid tähtsale kohale Euroopa rohelise kokkuleppe tegevuskavas ja käimasolevatel rahvusvahelistel kliimaläbirääkimistel;

13. väljendab muret järelduste pärast, mis on esitatud ÜRO Keskkonnaprogrammi aruandes heitkoguste erinevuste kohta 2018. aastal, eriti asjaolu pärast, et praegused tingimusteta riiklikult kindlaksmääratud panused ei ole kaugeltki piisavad, et saavutada Pariisi kokkuleppe soojenemisiirang, mis on tunduvalt alla 2 °C, ja toovad selle asemel 2100. aastaks kaasa hinnangulise soojenemise 3,2 °C⁽⁵⁾ eeldusel, et kliimameetmed jätkuvad kogu 21. sajandi vältel; rõhutab suurt ohtu, et kui soojenemine on 3,2 °C, ületatakse teatavad murdepunktid ja sellega kaasneb ulatuslik lisasoojenemine;

14. väljendab muret ÜRO 2019. aasta kliimaalaseks tippkohtumiseks koostatud kõrgetasemelise koondaruande („United in Science“) järelduste pärast, eelkõige asjaolu pärast, et söe heitkogused kasvasid 2017. aastal taas ja et fossiilkütuste CO₂ heitkoguste iga-aastane kasv jõudis 2018. aastal uuele kõrgeimale tasemele, mis põhjustas ärevusttekitavat ja enneolematut kasvuhooonegaaside kontsentratsiooni atmosfääris;

15. rõhutab, et riiklikult kindlaksmääratud panuste praegust taset tuleks viiekordistada, et mitte ületada 1,5 °C piiri; rõhutab, et see ülemaailmne eesmärk on endiselt tehniliselt teostatav ning tooks kaasa mitmeid kaasnevaid hüvesid keskkonnale ja rahvatervisele;

16. rõhutab, et WHO andmetel kujundavad kliimamuutused tervist mõjutavaid sotsiaalseid ja keskkonnaga seotud tegureid – puhas õhk, puhas joogivesi, piisav toit ja kindel eluase – ja et prognooside kohaselt sureb ajavahemikul 2030–2050 igal aastal täiendavalt 250 000 inimest alatoitumise, malaaria, kõhulahtisuse ja kuumarabanduse tagajärjel, kusjuures väga kõrge õhutemperatuur põhjustab otseselt suremist südame-veresoonkonna ja hingamisteede haiguste tagajärjel, eriti eakate ja vähemkaitstud isikute seas; rõhutab, et üleujutuste, kuumalainete, põua ja tulekahjude tõttu on kliimamuutustel märkimisväärne mõju inimeste tervisele, sealhulgas alatoitumus, vaimne tervis, südame-veresoonkonna ja hingamisteede haigused ning siirutajatega levivad haigused; rõhutab, et kehvemad hügieenistandardid ning piiratud juurdepääs joogiveele ja tervishoiuteenustele ohustavad naiste tervist, eriti raseduse ajal;

17. rõhutab, et IPBESi 2019. aasta bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmses hindamisaruandes, IPCC eriaruandes ookeani ja krüosfääri kohta muutuvas kliimas ning ülemaailmse kliimamuutustega kohanemise komisjoni juhtaruandes tunnistatakse kliimamuutused bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja mulla degradeerumise üheks peamiseks põhjuseks; rõhutab kliimamuutuste negatiivset mõju loodusele ja bioloogilisele mitmekesisusele, ökosüsteemi teenustele, ookeanidele ja toiduga kindlustatusele, mis hinnangute kohaselt muutub eelseisvatel aastakümnetel üha olulisemaks;

18. kordab, et selliste suure süsinikusaldusega ökosüsteemide nagu turbaalade, märgalade, karjamaade, mangroovide ja tervete metsade range kaitse on reageerimisvõimalus, millel on vahetu mõju ja mida ei saa mingil juhul asendada rikutud maa metsastamise, taastamata metsastamise ja taastamisega, kuna sellistel tegevustel ei ole vahetut mõju;

19. märgib, et IPBESi bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste üldise hindamisaruande kohaselt ähvardab praegu miljonit liiki väljasuremine; tuletab meelde bioloogilise mitmekesisuse olulist rolli, mis võimaldab inimestel võidelda globaalse soojenemise vastu ja sellega kohaneda; on mures mõju pärast, mida bioloogilise mitmekesisuse vähenemine avaldab meie vastupanuvõime tasemele; rõhutab, et bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ei ole mitte ainult keskkonnaküsimus, vaid sellel on ka laiem ühiskondlik ja majanduslik mõju;

⁽⁵⁾ ÜRO Keskkonnaprogramm, „Emissions Gap Report 2018“ (Aruanne heitkoguste erinevuste kohta 2018. aastal), lk 21.

Neljapäev, 28. november 2019

Auahne ELi kliimapoliitika: ELi riiklikult kindlaksmääratud panused ja pikaajaline strateegia

20. kutsub kõiki ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalisi üles aitama koostöös piirkondade ja valitsusväliste osalejatega konstruktiivselt kaasa protsessi kehtestamisele enne 2020. aastat, mil tuleb ajakohastada riiklikult kindlaksmääratud panused, et tagada nende vastavus Pariisi kokkuleppes sätestatud pikaajalisele temperatuuri-eesmärgile; tunnistab, et praegused lubadused ei ole kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks piisavad; rõhutab seetõttu, et kasvuhoonegaaside heitkoguste suurenemine kogu maailmas tuleks võimalikult kiiresti peatada ning et kõik osalised, eriti EL ja kõik G20 riigid, peaksid rohkem pingutama ja ajakohastama oma riiklikult kindlaksmääratud panused 2020. aasta alguseks, nagu on ette nähtud Pariisi kokkuleppes;

21. kiidab heaks kliimameetmete alliansi (Climate Ambition Alliance) käivitamise ÜRO kliimameetmete 2019. aasta tippkohtumisel, kuhu kuulub 59 ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalist, kes on teatanud kavatsusest esitada 2020. aastaks tõhustatud riiklikult kindlaksmääratud panused, nagu on ette nähtud Pariisi kokkuleppes, ning 65 osalist, sealhulgas EL, kes töötavad selle nimel, et saavutada kasvuhoonegaaside netonullheide 2050. aastaks; taunib siiski asjaolu, et vaatamata Euroopa Parlamendi nõudmistele ei olnud kõik ELi liikmesriigid valmis toetama ELi riiklikult kindlaksmääratud panustega seotud eesmärkide suurendamist;

22. rõhutab, kui oluline on laiahaardeline ja kaasav ELi kliimapoliitika, et tegutseda usutava ja usaldusväärse partnerina üleilmsel tasandil, ja ELi üleilmse juhtpositsiooni säilitamine kliimaküsimustes; rõhutab seetõttu, et EL peab investeerima teadusuuringutesse ja tööstuslikult kohaldatavatesse uuendustesse ning tegema neis märkimisväärseid edusamme;

23. kutsub ELi juhte veel kord tungivalt üles toetama Euroopa Ülemkogu 12. ja 13. detsembri 2019. aasta kohtumisel ELi pikaajalist eesmärki saavutada liidusisene kasvuhoonegaaside netonullheide võimalikult kiiresti ja hiljemalt 2050. aastaks; palub ELi eesistujariigil ja komisjonil seejärel teatada see eesmärk võimalikult kiiresti ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi sekretariaadile; rõhutab, et selleks, et saavutada 2050. aastaks liidusisene kasvuhoonegaaside netonullheide kõige kulutasuvamal viisil ja et mitte sõltuda süsiniku kõrvaldamise tehnoloogiast, mis ohustaks tugevalt ökosüsteeme, bioloogilist mitmekesisust ja toiduga kindlustatust, tuleb 2030. aastaks püstitada ambitsioonikamad eesmärgid; rõhutab, et looduspõhised lahendused on ELi peamine vahend kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärkide saavutamiseks; peab kahetsusväärseks, et 2019. aasta septembris toimunud ÜRO kliimatippkohtumisel jättis EL kasutamata võimaluse seada kõrgemaid eesmarke ja näidata eeskujul Pariisi kokkuleppe saavutamisel; peab ülimalt tähtsaks, et EL annaks konverentsil COP25 selgelt märku, et on valmis oma panust Pariisi kokkuleppesse suurendama;

24. toetab ELi riiklikult kindlaksmääratud panuse ajakohastamist, seades kogu majandust hõlmavaks eesmärgiks vähendada liidusisest kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega; kutsub seetõttu ELi juhte üles toetama liidu riiklikult kindlaksmääratud panuse suurendamist; on veendunud, et sellega käikaks tuleb ELi õiguses ette näha eesmärk saavutada võimalikult ruttu ja hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsus; kutsub teisi maailma majandusjõude üles ajakohastama oma riiklikult kindlaksmääratud panuseid, et saavutada üleilmne mõju;

25. ootab, et Euroopa rohelises kokkuleppes esitataks terviklik ja ambitsioonikas strateegia Euroopas hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalsuse saavutamiseks, sealhulgas eesmärk vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside liidusisest heidet 55%; palub, et komisjon kohandaks vastavalt kõiki oma poliitikasuundi, eriti kliima-, põllumajandus- ja ühitekuuluvuspoliitikat;

26. rõhutab, et Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas näiteks 2030. aastaks seatud taastuvenergia ja energiatõhususe eesmärkide tõhusaks rakendamiseks, on vaja konkreetseid rakendusmeetmeid ning jõustamist riiklikul ja ELi tasandil;

27. toonitab, et kogu kliimapoliitika elluviimisel tuleb arvesse võtta õiglase ülemineku põhimõtet ning teha tihedat koostööd kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartneritega; on seetõttu seisukohal, et kõikides ühiskonnasektorites kliimaneutraalsuse saavutamiseks õiglasel, kaasaval ja sotsiaalkestlikul viisil on väga tähtis tagada tugevam sotsiaalne partnerlus ja kodanikuühiskonna kaasamine nii riiklikul kui ka ELi tasandil; on arvamusel, et kliimamuutuste tagajärgede leevendamiseks ja nendega kohanemiseks on hädavajalik tagada looduslähedased lahendused, ökosüsteemide taastamine ja säilitamine ning bioloogiline mitmekesisus;

Neljapäev, 28. november 2019

28. on veendunud, et turgude suurema stabiilsuse tagamiseks oleks ELil kasulik kehtestada 2040. aastaks veel üks heite vähendamise vahe-eesmärk, et suurendada stabiilsust ja tagada 2050. aasta heiteneutraalsuse eesmärgi täitmine; tuletab meelde, et neid eesmärke tuleb regulaarselt ajakohastada, et tagada nende kooskõla Pariisi kokkuleppe rakendamisega;

29. peab vajalikuks töö jätkamist sellise usaldusväärse mudeli väljatöötamiseks, mis võimaldaks mõõta tarbimise mõju kliimamuutustele; võtab teadmiseks komisjoni põhjaliku analüüsi järelduse, et suurema CO₂-jalajäljega kaupade import vähendab ELis tootmisel tekkivate heitkoguste vähendamiseks tehtavate jõupingutuste mõju, kuid et tänu kaubandusmahu kasvule ja ekspordi suuremale CO₂-tõhususele on EL siiski aidanud oluliselt vähendada heitkoguseid teistes riikides;

30. rõhutab, et selleks, et kaitsta üleilmset bioloogilist mitmekesisust, peatada selle vähenemine ja taastada seda võimalikult suure mahus, on vaja tugevamat rahvusvahelist raamistikku; usub, et selline raamistik peaks põhinema eesmärkidel ja kindlatel kohustustel, hõlmama riiklikult kindlaksmääratud panust ja muid sobilikke meetmeid, finantskohustusi, paremaid suutlikkuse suurendamise tagatisi ja iga viie aasta tagant toimuva läbivaatamise mehhanismi ning keskendumise eesmärkide suurendamisele;

COP25 Madridis, Hispaanias

31. tunnustab Katowices toimunud COP24 saavutusi, millega hoogustati kliimameetmeid ning anti Pariisi kokkuleppe tööprogrammi (nn Katowice reeglistik) väljatöötamisega tegevusjuhised Pariisi kokkuleppe rakendamiseks; märgib siiski, et mõned Katowices pooleli jäänud küsimused, eelkõige need, mis puudutavad Pariisi kokkuleppe artikli 6 kohaseid mehhanisme, tuleb lahendada COP25-l; on lisaks seisukohal, et COP25-l tuleb vastu võtta mitu rakendusotsust, eelkõige kliimamuutuste tagajärgede leevendamise, nendega kohanemise, läbipaistvuse ja toetuse valdkonnas; ootab COP25-lt kahju ja kahjustusi käsitleva Varssavi rahvusvahelise mehhanismi läbivaatamise edukat lõpuleviimist ning tulemuslike läbirääkimiste pidamist soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava üle; tõdeb, et COP25-l tuleb täiendavaid arutelusid pidada ka ühise ajakava kokkuleppimiseks;

32. rõhutab, kui oluline on näha ette riiklikult kindlaksmääratud panuse ühine täitmisaeg, sest kuigi paljud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalised on selleks ette näinud viis või kümme aastat, on teiste ajakava kiirem või puudub üldse; märgib, et eri tähtaegadega jätkamine võib kahjustada kliimaeesmärkide üle peetavaid tulevase läbirääkimisi; on veendunud, et riiklikult kindlaksmääratud panuse ühine täitmisaeg aitaks tagada, et kõik osalised ajakohastavad kohustusi ja annavad nende kohta teavet ühel ajal, lisaks muudaks see ülemaailmsed jõupingutused tulemuslikumaks ja mõõdetavamaks; toetab viieaastase ühise ajaraamistiku kehtestamist kõigi 2030. aasta järgsete riiklikult kindlaksmääratud panuste jaoks, sest see on kooskõlas Pariisi kokkuleppe ajakavaga ega kahjusta muid pikaajalisi kohustusi, millega osalised võivad riigisiselt seotud olla;

33. väljendab heameelt asjaolu üle, et Tšiili on puhtale energeetikale ülemineku seisukohast üks edukamaid tärkava turumajandusega riike, ja eriti selle üle, et sealne päikeseenergia tootmine on maailmas kõige rohkem kasvanud; usub, et Tšiili poolt kliimakatastroofi vältimiseks võetud meetmed peaksid inspireerima paljusid teisi riike nii Lõuna-Ameerikas kui ka mujal maailmas;

34. rõhutab, et maailma järgmise kümne aasta tegevus mõjutab inimkonda järgmised 10 000 aastat; kutsub seetõttu komisjoni ja kõiki COP25 osalisi võtma otsustavaid ja ambitsioonikaid meetmeid;

35. tunnustab, et koostööpõhised lähenemisviisid aitavad arvestatavalt kaasa kliimamuutuste tagajärgede leevendamisele ja nendega kohanemisele ning kestliku arengu ja keskkonnaalase terviklikkuse edendamisele; rõhutab, et need meetmed peavad tagama heite üldise vähenemise ning hoidma ära selle suurenemise riiklikult kindlaksmääratud panuse perioodidel või nende vahelisel ajal; väljendab muret selle pärast, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 50. istungitevahelisel kohtumisel Bonnis tehti turu- ja mitteturupõhiste mehhanismide küsimuses vähe edusamme;

36. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama Pariisi kokkuleppe artiklit 6 puudutavaid rangeid ja kindlaid rahvusvahelisi norme; tunnustab, et arvukad Kyoto protokolliga kohased puhta arengu mehhanismi ja ühiskondliku arengu projektid on põhjendanud palju keskkonnaalase terviklikkuse ja jätkusuutlikkusega seotud probleeme; kutsub üles vältima lünki heitkoguste vähendamise arvestamisel ja täiendavuses ning toetama tegevust; väljendab muret Kyoto protokolliga raames välja

Neljapäev, 28. november 2019

antud ühikute võimaliku kasutamise pärast riiklikult kindlaksmääratud panusega seotud eesmärkide saavutamiseks, kuna see kahjustaks oluliselt artikli 6 kohaselt loodavate tulevaste mehhanismide keskkonnaalast terviklikkust; rõhutab, et uute turumehhanismide kohaselt kaubeldavad heitkogused peavad olema täiendavad ning suurendama kehtivate ja tulevaste riiklikult kindlaksmääratud panuste mõju; toetab kava suunata osa artikli 6 kohastest mehhanismidest saadavast tulust alarahastatud kohanemisefondi;

37. on seisukohal, et COP25-l tuleks määrata nii Pariisi kokkuleppe rakendamise kui ka järgmiste riiklikult kindlaksmääratud panuste osas kindlaks uued eesmärgid, mis peaksid kajastama rohkemate kliimameetmete võtmist kõikides sektorites nii maal kui ka merel;

38. rõhutab, kui tähtis on ELi poliitilise mõjuvõimu ja usaldusvärsuse säilitamiseks see, et liikmesriigid väljendavad COP25-l ühte ja ühtset seisukohta; nõuab tungival, et kõik liikmesriigid toetaksid läbirääkimistel ja teiste osalejatega peetavatel kahepoolsetel kohtumistel ELi mandaati;

Metsade tähtsus

39. tuletab meelde, et Pariisi kokkulepe nõuab kõigilt osalistelt meetmeid kasvuhoonegaaside sidujate, sh metsade säilitamiseks ja nende seisundi parandamiseks; märgib, et raadamise lõpetamine, metsade seisundi halvenemise peatamine ning metsade taastamise võimaldamine võib anda vähemalt 30 % sellest, mida on vaja, et globaalne soojenemine ei ületaks 1,5 °C; rõhutab, et kestlikult majandatud metsad on kliimamuutustega võitlemisel äärmiselt olulised, kuna kasvavad metsad seovad paremini CO₂, süsinik säilib puidutoodetes ning fossiilne tooraine ja energia asendatakse, samal ajal aga väheneb metsatulekahjude, kahjurite leviku ja haiguste oht; rõhutab, kui oluline on toetada tavasid, mis aitavad säilitada looduslikke kasvuhoonegaaside sidujaid, sealhulgas ürgmetsi ja rikkumata metsamuldasid, mis on tõhusamaid metsade taastamise meetmeid käsitleva komisjoni teatise kohaselt asendamatud;

40. kutsub kõiki osalisi, sealhulgas ELi ja selle liikmesriike üles täitma oma rahvusvahelisi kohustusi, kaasa arvatud neid, mis on võetud ÜRO metsandusfoorumis, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni, metsi käsitleva New Yorgi deklaratsiooni ning kestliku arengu eesmärgi 15, konkreetsemalt eesmärgi 15.2 raames, mille kohaselt tuleb 2020. aastaks edendada kõigi metsatüüpide kestlikku majandamist, peatada metsaraadamine, taastada halvenenud seisundiga metsad ning üleilmselt oluliselt suurendada metsastamist ja taasmetsastamist; nõuab suuremaid jõupingutusi kõigil poliitilistel tasanditel, et vältida Euroopa metsade seisundi halvenemist ja vajaduse korral taastada nende hea seisund; palub komisjonil ja liikmesriikidel toetada degradeerunud ja põllumajanduslikuks kasutamiseks kõlbmatute muldade taasmetsastamise meetmeid;

41. arvestades metsade põhjanevat rolli kliimamuutuste vastases võitluses ja probleeme, millega mõned metsaomanikud Euroopas äärmusliku põua ja kahjurite tõttu silmitsi seisavad, on seisukohal, et komisjon peaks kaaluma stiimulite raamistikku juhaks, kui metsa säästev majandamine ei ole enam majanduslikult otstarbekas;

Kliimamuutustele vastupanu võime suurendamine kohanemise kaudu

42. peab kiiduväärseks, et komisjon avaldas kliimamuutustega kohanemist käsitleva ELi strateegia rakendamise aruande, millest nähtub, et strateegia kõigi kaheksa üksikmeetme puhul on tehtud teatavaid edusamme; märgib siiski, et vaatamata heite vähendamise alastele ülemaailmsetele jõupingutustele on kliimamuutustel vältimatud tagajärjed ja täiendavad kohanemismeetmed on seega hädavajalikud; kutsub seetõttu komisjoni üles strateegiat läbi vaatama, võttes arvesse aruande järeldust, et kliimamuutused avaldavad ELile mõju nii liidus kui ka sellest väljaspool; rõhutab, et kindlustussektor peab investeerima kohanemismeetmetesse ning teadusuuringutesse ja innovatsiooni tuleb investeerida nii avaliku kui ka erasektori vahendeid; on seisukohal, et kõige prioriteetsem on inimeste tervise kaitsmine ja ohutus, bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja mulla degradeerumise peatamine ja linnapiirkondade kohanemismeetmete edendamine;

43. märgib, et Pariisi kokkuleppe artiklis 8 (kahju ja kahjustuste kohta) on sätestatud, et lepinguosalised peaksid tegelema kliimamuutuste tagajärgedest tingitud kahju ja kahjustustega koostööpõhiselt; rõhutab seetõttu ülemaailmsete toetusmeetmete tähtsust valdkondades, mis on kliimamuutuste suhtes eriti tundlikud;

Neljapäev, 28. november 2019

44. kordab, et kohanemismeetmed on möödapääsmatult vajalikud kõigile riikidele, kes soovivad kliimamuutuste negatiivset mõju minimeerida ning kliimamuutustele vastupanuvõimelise kasvu ja jätkusuutliku arengu võimalusi täielikult ära kasutada; rõhutab, et välja tuleb töötada ühtsed süsteemid ja vahendid, mille abil jälgida riiklike kohanemiskavade ja -meetmete rakendamisel tehtud edusamme ja nende tõhusust; peab kahetsusväärseks, et liikmesriikide lõimitud riiklike energia- ja kliimakavade projektide energiatõhususe ja taastuvenergia eesmärgid ei olnud ambitsioonikad; tuletab meelde, et taastuvenergia, sh taastuv mereenergia on üks ringmajanduse komponente ning seega osa kliimamuutuste tagajärgede leevendamise ja nendega kohanemise meetmetest; kutsub liikmesriike üles tugevdama oma lõimitud riiklike energia- ja kliimakavasid, et Pariisi kokkulepet täielikult rakendada;

Kliimameetmete rahastamine ja muud rakendamisevahendid

45. väljendab heameelt COP24-l vastu võetud otsuse üle, et kohanemisfondi kasutatakse jätkuvalt ka Pariisi kokkuleppe täitmiseks; tõstab esile fondi tähtsust kliimamuutustest kõige enam ohustatud kogukondade jaoks ja väljendab seetõttu heameelt liikmesriikide poolt 2019. aastal vabatahtlikult fondi makstud 10 miljoni USA dollari suuruse lisapanuse üle;

46. märgib, et praegu läheb 37 % ELi eelarvest ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) rahastamiseks ning sel on potentsiaal mobiliseerida märkimisväärsed summasid põllumajandussektori kliima- ja keskkonnasõbralike tavade stimuleerimiseks ja premeerimiseks;

47. kordab, et ÜPP ei peaks enam toetama keskkonnale ja kliimale kahjulikke tegevusi, sealhulgas turbaalade kuivendamist ja liigset veevõttu kastmiseks, samuti ei tohiks karistada selle eest, kui põllumajanduspiirkondades leidub puid;

48. märgib, et EL ja selle liikmesriigid on avalikus sektoris maailma suurimad kliimameetmete rahastajad; väljendab heameelt COP24-l vastu võetud otsuse üle näha alates 2025. aastast ette uus eesmärk, mis on ambitsioonikam kui praegune kohustus mobiliseerida alates 2020. aastast 100 miljardit USA dollarit aastas, kuid peab murettekitavaks, et arenenud riikide tegelikud eraldised jäävad iga-aastasest 100 miljardi USA dollari eesmärgist kaugele maha; ootab, et tärkava turumajandusega riigid aitaksid alates 2025. aastast kliimamuutuste vastu võitlemise rahvusvahelisi meetmeid rohkem rahastada;

49. märgib, et kliimamuutused ei ole kohalik probleem ning et ELi puudub ka väljaspool ELi avalduv kliimamuutuste mõju, kuna orkaanid, põuad, üleujutused ja metsatulekahjud võivad mõjutada ELi toidu ja veega kindlustatust ning kaupade ja teenuste tarneahelaid; palub, et komisjon ja liikmesriigid tähtsustaksid kliimamuutustega kohanemise meetmete paremat rahvusvahelist rahastamist, et see oleks samal tasemel kui kliimamuutuste tagajärgede leevendamise meetmete rahastamine, ning nägema ette raha kliimamuutustega seotud kahju ja kahjustuste jaoks;

50. rõhutab, kui oluline on rakendada üleilmset kohanemiseesmärki ja võtta arenguriikides kasutusele uued suured kohanemiseks ettenähtud vahendid; nõuab, et EL ja liikmesriigid võtaksid kohustuse suurendada märkimisväärselt kohanemisele suunatud rahastust; tunnistab, et kahju ja kahjustuste küsimuses on vaja teha edusamme ja näha avaliku sektori rahastuse uuenduslike allikate kaudu ette lisavahendid, kasutades Varssavi rahvusvahelist mehhanismi;

51. rõhutab jätkusuutliku rahastamise tähtsust ja peab oluliseks, et peamised rahvusvahelised finantseerimisasutused võtaksid kiiresti kasutusele keskkonnahoidliku rahastamise põhimõtted ja arendaksid neid, et maailmamajandus edukalt dekarboniseerida; rõhutab vajadust rakendada ELi jätkusuutliku rahastamise tegevuskava ja väljendab heameelt jätkusuutliku rahastamise rahvusvahelise platvormi loomise üle;

52. rõhutab lisaks erasektori, sealhulgas suuretevõtete ja finantsturgude osatähtsust kestliku arengu eesmärkide saavutamisel; peab rahastamise jätkusuutlikkust käsitlevate õigusaktide vastuvõtmise nimel tehtavaid jõupingutusi kiiduväärseks ning nõuab tungival, et komisjon kehtestaks investeerimisobjektiks olevate äriühingute jaoks läbipaistvuse ja vastutuse reeglid, võttes eriti arvesse jätkusuutlikkuse ja inimõiguste kahjustamist arengumaades;

Neljapäev, 28. november 2019

53. väljendab rahulolu seoses sellega, et ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 14. istungjärgul jõudsid 196 riigi valitsused kokkuleppele suurendada 2020. aastaks ja pärast seda loodusesse ja inimestesse tehtavaid investeeringuid; toonitab, et majanduskasv võib hõlbustada kestlikku arengut vaid juhul, kui see ei kahjusta bioloogilist mitmekesisust ega looduse võimet inimvajadusi rahuldada;

54. rõhutab, et ELi eelarve peaks vastama tema kestliku arengu alastele rahvusvahelistele kohustustele ning keskpika tähtajaga ja pikaajalistele kliima- ja energiaeesmärkidele, lisaks ei tohiks see takistada nende eesmärkide saavutamist või rakendamist; palub seetõttu komisjonil tagada kliima- ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse tagamiseks vajalikud ELi investeeringud ning esitada vajaduse korral ühtlustatud ja siduvad normid; palub komisjonil tagada, et järgmine mitmeaastane finantsraamistik oleks täielikult kooskõlas Pariisi kokkuleppega ja et ükski kulutus ei oleks sellega vastuolus; rõhutab, kui oluline on täiendada Rohelist Kliimafondi, ning julgustab liikmesriike vähemalt kahekordistama oma panust esialgsesse ressurside mobiliseerimisse; väljendab heameelt EIP direktorite nõukogu otsuse üle lõpetada enamiku fossiilkütustel põhinevate energiaprojektide rahastamine alates 2021. aasta lõpust ning suurendada järk-järgult kliimameetmetele ja keskkonnakestlikkusele suunatud rahastamise osakaalu, nii et alates 2025. aastast moodustaks see EIP meetmetest 50%; on veendunud, et see on esimene ambitsioonikas samm EIP ümberkujundamisel Euroopa kliimapangaks; palub liikmesriikidel kohaldada sama põhimõtet ekspordikrediititagatiste puhul; nõuab spetsiaalsete riiklike tagatiste andmist keskkonnahoidlikele investeeringutele ning keskkonnahoidliku rahastamise määrgiseid ja maksusoodustusi keskkonnahoidlikele investeerimisfondidele ja roheliste võlakirjade väljaandmiseks; rõhutab vajadust investeerida rohkem teadusuuringutesse ja tööstuslikult kohaldatavatesse uuendustesse;

55. palub, et EIP vaataks 2020. aastal läbi oma kliimastrateegia ning võtaks vastu konkreetseid ja ambitsioonikad tegevuskavad, et täita võetud kohustus viia kogu oma rahastamistegevus kooskõlla Pariisi kokkuleppega, ning viiks kiiresti kõik oma valdkondlikud laenupoliitika ja suunised kooskõlla Pariisi kokkuleppe eesmärkidega;

56. rõhutab kliimanetraalsele majandusele õiglase ülemineku tähtsust ning vajadust ennetava ja kaasava lähenemisviisi järele, et tagada inimestele kasu õiglasest üleminekust ning toetada kõige vähemkaitstud piirkondi ja kogukondi; näeb õiglase ülemineku fondi loomist ühe vahendina, mida saab kasutada ELi tasandil, et tagada kaasav ja teadlik üleminek CO₂-heite vähendamiseks kõige enam mõjutatud inimestele ja piirkondadele ELis, näiteks söekaevanduspiirkonnad; tunnistab, et hüvitusfondid üksi ei taga õiglast üleminekut ning et iga üleminekupoliitika keskmes peaks olema terviklik ELi strateegia ülemineku esirinnas olevate ELi piirkondade arendamiseks ja ajakohastamiseks ning neile mõeldud toetus; on veendunud, et kliimamuutustega seotud üleminek ELis peab olema ökoloogiliselt, majanduslikult ja sotsiaalselt kestlik; nõuab, et EL ja liikmesriigid kehtestaksid sellega seoses asjakohased poliitikameetmed ja rahastamise, mille eeltingimus on asjaomaste liikmesriikide selged, usaldusväärsed ja jõustatavad lühi- ja pikaajalised kogu majandust hõlmavad CO₂-heite vähendamise kohustused, sealhulgas selliste spetsiifiliste poliitikameetmete integreerimine oma lõplikesse riiklikesse energia- ja kliimakavadesse, mille eesmärk on lõpetada aja jooksul järk-järgult söe, muude fossiilkütuste ja fossiilkütuste asendajate kasutamine, mis on kooskõlas ELi kohustusega hoida globaalne soojenemine vastavuses Pariisi kokkuleppe pikaajaliste eesmärkide ja 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärgiga;

57. on seisukohal, et säästvatele energiale ülemineku õnnestumiseks on otsustava tähtsusega energiasüsteemi demokratiseerimine; nõuab seetõttu inimeste õiguste ja oskuste parandamist, et võimaldada neil ohutu ja puhta energia tootmises osaleda;

58. rõhutab, kui oluline on alustada arutelusid maailma riikidega, kes praegu sõltuvad fossiilkütuste ekspordist, et määrata kindlaks, kuidas saaks ühise energia- ja kliimajulgeoleku strateegiat rakendada viisil, mis parandab nende piirkondade tulevikuväljavaateid;

59. on arvamusel, et tuumaenergial võib olla oma osa kliimaeesmärkide saavutamisel, sest see ei tekita kasvuhoonegaase ning võib tagada ka märkimisväärse osa Euroopa elektritootmisest; on siiski seisukohal, et tuumaenergia tootmisel tekkivate jäätmete tõttu vajab see energialiik keskpika perioodi ja pikaajalist strateegiat, milles võetakse arvesse tehnoloogilisi edusamme (laser, tuumasüntees jne) ja millega püütakse parandada kogu sektori kestlikkust;

60. toetab rahandusministrite kliimameetmete koalitsiooni tööd ja julgustab kõiki valitsusi võtma omaks koalitsiooni kohustus viia kõik rahandusministrite pädevusse kuuluvad poliitikameetmed ja tavad kooskõlla Pariisi kokkuleppe eesmärkidega ning võtta kasutusele tõhus CO₂ heite maksustamine, nagu on ette nähtud Helsingi põhimõtetes;

Neljapäev, 28. november 2019

61. tuletab osalistele meelde vajadust eraldada piisavalt vahendeid, et muuta võetud kohustused meetmeteks ning rakendada Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks vajalikke meetmeid; toetab kasvavat hoogu ELi imporditavate kaupadega seotud CO₂ heite maksustamist korrigeeriva mehhanismi kasutuselevõtmiseks ELi piiridel, et luua rahvusvahelises kaubanduses võrdsed tingimused ja vältida kasvuhoonegaaside heite ülekandumist;

Valitsusväliste osalejate roll

62. peab tervitatavaks noorte kindlameelset ja kasvavat liikumist kliimamuutuste vastu; rõhutab, kui oluline on pidada noortega sisukat dialoogi ja julgustada neid osalema poliitika kujundamises kõigil tasanditel; väljendab rahulolu, et üle maailma pühendub üha rohkem erinevaid valitsusväliseid osalejaid kliimategevusele, millel on konkreetsed ja mõõdetavad tulemused; rõhutab kodanikuühiskonna, erasektori ja kohalike omavalitsuste olulist rolli avaliku arvamuse ja riiklike meetmete kujundamisel ja mõjutamisel ning kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmete väljatöötamise ja rakendamisega seotud teadmiste ja parimate tavade jagamisel; nõuab, et EL, liikmesriigid ja kõik osalised ergutaksid ja toetaksid valitsusväliseid osalejaid ning teeksid nendega koostööd, kuna need on üha enam kliimamuutuste vastu võitlemisel esirinnas; on lisaks seisukohal, et tuleks kaasata kodanikke ja suurendada teadlikkust;

63. rõhutab linnade otsustavat rolli Pariisi kokkuleppe eesmärkide täitmisel, kuna kestlikku arengu eesmärki nr 11 käsitleva ÜRO 2018. aasta kokkuvõtva aruande „Tracking Progress towards Inclusive, Safe, Resilient and Sustainable Cities and Human Settlements“ (Kaasavate, ohutute, vastupanuvõimeliste ja jätkusuutlike linnade ja inimasustuste suunas tehtavate edusammude jälgimine) kohaselt on linnadest pärit rohkem kui 70 % kõigist kasvuhoonegaaside heitkogustest, jäätmetest ja õhusaastest; kiidab kliimameetmete alasel ÜRO tippkohtumisel 102 linna võetud kohustust saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus; kutsub osalisi üles kaasama linnu tihedamalt oma heitkoguste vähendamise kavadesse;

Avatus, kaasatus ja läbipaistvus

64. rõhutab, et kõikide osaliste tõhus osalemine on vajalik, et viia ellu eesmärk piirata üleilmse keskmise temperatuuri tõus 1,5 °C-ga, mis omakorda nõuab erahuvide või vastuoluliste huvide küsimuse käsitlemist; väljendab sellega seoses uuesti toetust sellele, et osana ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonist võetaks kasutusele eriline huvide konflikte käsitlev poliitika; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma selles protsessis juhtrolli, seadmata ohtu ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kokkuleppe eesmärke;

65. toonitab, et 80 % kliimamuutuste tõttu ümber asunud inimestest on naised ja lapsed, keda kliimamuutused mõjutavad üldiselt rohkem ja kes kannavad suuremat kliimamuutuste koormat kui mehed, kuigi nad ei ole samavõrra kaasatud kliimameetmeid käsitlevasse peamisesse otsustusprotsessi; rõhutab seepärast, et kõigi tõrjutud sugude mõjuvõimu suurendamine ning nende täielik ja võrdne osalemine ja juhtpositsioon rahvusvahelistel foorumitel, näiteks ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonis, ning nende kaasatus riiklikes, piirkondlikes ja kohalikes kliimameetmetes on selliste meetmete edu ja tõhususe jaoks hädavajalikud; on arvamusel, et EL ja liikmesriigid peaksid täielikult toetama ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava rakendamist, eelkõige soolise aspekti integreerimise kaudu ELi kliima- ja arengupoliitikasse, ning peaksid edendama põlisrahvaste hulka kuuluvate naiste ja naisõiguslaste osalemist ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni protsessis;

66. märgib, et kliimamuutuste tagajärjed muu hulgas ellujäämisele, toitumisele ja hariduse kättesaadavusele mõjutavad eriti tugevalt laste ja noorukite tervist, kaitset ja arengut; peab vajalikuks võtta nende kahjulike tagajärgede piiramiseks meetmeid;

Kõigi sektorite terviklik tegevus

67. soovib komisjonil uurida kontaktide loomist ja muid koostöövorme sidusrühmadega kolmandate riikide ja piirkondade CO₂-turgudel ning edendada selliste täiendavate CO₂-turgude ja muude CO₂ heite maksustamise mehhanismide loomist, mis suurendavad tõhusust ja kulude kokkuhoidu ning vähendavad kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohtu, luues üleilmisel tasandil võrdsed võimalused; kutsub komisjoni üles kehtestama kaitsemeetmeid, millega tagada, et seotus ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga aitavad ka edaspidi kliimamõjusid täiendavalt ja püsivalt leevendada ega kahjusta ELi-siseid kasvuhoonegaaside heitega seotud kohustusi;

68. tuletab meelde, et kliimaneutraalse majanduse saavutamiseks peavad oma panuse andma kõik sektorid ning et ELi majanduse CO₂-heite vähendamine ei tohiks põhjustada kasvuhoonegaaside heite ülekandumist kolmandatesse riikidesse, vaid meie majandus ja tööstus peaksid saama sellest kasu tänu piisavatele investeeringutele, sobivatele vahenditele ning vajaliku läbimurdelise innovatsiooni ja tehnoloogia arendamise võimalustele; usub turupõhiste lähenemisviiside edukusse; on seisukohal, et imporditavate kaupadega seotud süsinikdioksiidiheite maksustamist korrigeerivad meetmed peavad põhinema teostatavusuuringul ja olema kooskõlas WTO nõuetega;

Neljapäev, 28. november 2019

69. võtab teadmiseks komisjoni ametisseastuva presidendi Ursula von der Leyeni teadaande, et heitkogustega kauplemise süsteemi laiendatakse sektoritele, mis ei ole veel ELi kauplemissüsteemiga hõlmatud; ei poolda otsest lisamist ELi heitkogustega kauplemise süsteemi;

70. rõhutab, et transpordisektor on ainus valdkond, kus heitkogused on 1990. aastast alates suurenenud; rõhutab, et see ei sobi kokku pikaajalise kliimaneutraalsuse eesmärgiga, mis eeldab heite tugevamat ja kiiremat vähendamist kõigis ühiskonnavaldkondades, kaasa arvatud lennundus- ja merendussektoris; tuletab meelde, et transpordisektor tuleb hiljemalt 2050. aastaks täielikult dekarboniseerida; märgib komisjoni analüüsi põhjal, et Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) ja Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) praegused ülemaailmsed eesmärgid ja kavandatud meetmed ei oleks isegi täieliku rakendamise korral heitkoguste vajalikuks vähendamiseks piisavad ning et tuleb võtta olulisi lisameetmeid, mis on kooskõlas kasvuhoonegaaside netonullheite saavutamise kogu majandust hõlmava eesmärgiga; on seisukohal, et riiklikult kindlaksmääratud panuste ja Pariisi kokkuleppega nõutavate kogu majandust hõlmavate kohustuste kooskõla tagamiseks tuleks osalisi julgustada kaasama rahvusvahelisest laevandusest ja lennundusest pärinev heide ning leppima rahvusvahelisel, piirkondlikul ja riikide tasandil kokku meetmetes, mille abil vähendada neist sektoritest pärit heidet, ning neid meetmeid rakendada;

71. tuletab meelde, et prognooside kohaselt on ülemaailmse rahvusvahelise lennunduse heitkogused 2020. aastaks ligikaudu 70 % suuremad kui 2005. aastal ja võivad 2050. aastaks kasvada isegi veel 300–700 %; väljendab muret ICAO rahvusvahelise lennunduse süsinikdioksiidi kompensatsiooni ja vähendamise süsteemi (CORSIA) eesmärgi taseme pärast, arvestades käimasolevat tööd standardite ja soovituslike tavade väljatöötamiseks, mida tuleb järgida süsteemi rakendamisel alates 2019. aastast; rõhutab, et senised standardid on mitterahuldavad ja CORSIA süsteemi edasine nõrgendamine on vastuvõetamatu; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema kõik endast oleneva, et tugevdada CORSIA sätteid ja toetada pikaajalise eesmärgi vastuvõtmist, et oluliselt vähendada lennundussektori sisest heidet, kaitstes seejuures ELi seadusandlikku autonoomiat heitkogustega kauplemise süsteemi käsitleva direktiivi rakendamisel; rõhutab lisaks vajadust tegeleda ELi ja rahvusvahelistes süsteemides lennundusest tuleneva kasvuhoonegaaside heitega, mis ei ole CO₂ heide;

72. väljendab sügavat muret resolutsiooni A40-19 vastuvõtmise pärast ICAO 40. assambleel ja CORSIA nn ainuõigusklausli pärast; nõuab tungivalt, et liikmesriigid esitaksid resolutsiooni selle osa kohta ametliku reservatsiooni, et säilitada liidu seadusandlik autonoomia meetmete puhul, mille eesmärk on vähendada lennundussektorist pärit kasvuhoonegaaside heidet;

73. tuletab meelde komisjoni juriidilist kohustust esitada 12 kuu jooksul pärast seda, kui ICAO on asjaomased vahendid vastu võtnud, ja enne seda, kui CORSIA tööle hakkab, Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruanne, milles analüüsitakse muu hulgas CORSIA eesmärkide taset ja üldist keskkonnaalast terviklikkust, sealhulgas selle üldist eesmärkide taset võrreldes Pariisi kokkuleppe eesmärkidega; rõhutab, et Euroopa Parlament ja nõukogu on kaasseadusandjatena ainsad institutsioonid, kes saavad otsustada ELi heitkogustega kauplemise süsteemi käsitleva direktiivi edaspidise muutmise üle; rõhutab, et ELi heitkogustega kauplemise süsteemi käsitlevat direktiivi tuleks muuta ainult siis, kui muudatus on kooskõlas kogu ELi majandust hõlmava kasvuhoonegaaside heite vähendamise kohustusega, mis ei näe ette CO₂ kompensatsiooni kasutamist pärast 2020. aastat;

74. väljendab heameelt selle üle, et kasvab toetus ELi-ülelele kooskõlastatud lähenemisviisile lennundusmaksu küsimuses, ning kutsub komisjoni üles esitama sellega seoses võimalikult kiiresti ettepaneku energia maksustamise direktiivi ambitsioonikaks läbivaatamiseks, mis hõlmaks petrooleumi ja laevakütuste suhtes praegu kohaldatava maksuvabastuse kaotamist;

75. tuletab meelde, et laevanduse CO₂ heide suureneb prognooside kohaselt 2050. aastani 50–250 %; väljendab heameelt IMO laevade kasvuhoonegaaside heite vähendamist käsitleva esialgse strateegia küsimuses saavutatud kokkuleppe üle, kuna see on sektori esimene samm, et aidata saavutada Pariisi kokkuleppes sätestatud temperatuuri-eesmärk; nõuab tungivalt, et IMO teeks kiireid edusamme strateegia eesmärkide saavutamise soodustamiseks vajalike lühiajaliste ja keskmise tähtajaga meetmete vastuvõtmisel; rõhutab, kui oluline on lühiajalised ja keskmise tähtajaga meetmed enne 2023. aastat kiiresti ellu viia; nõuab, et EL, komisjon ja liikmesriigid teeksid kõik, mis võimalik, et toetada Vahemere kiiret nimetamist nii SO_x- kui ka NO_x-heitkoguste kontrolli piirkonnaks, mis oleks otsustav samm laevanduse tekitatava heite vähendamisel Euroopas; rõhutab, et viivitamata tuleb uurida lisameetmeid, sealhulgas CO₂ heite maksustamise vahendeid, et tegeleda merenduse heitkogustega kooskõlas sektori vähesele heitele ülemineku strateegiaga; väljendab seetõttu veendumust, et EL ja liikmesriigid peaksid hoolikalt jälgima IMO esialgse strateegia mõju ja rakendamist; kiidab ettepanekut võtta vastu ELi määrus, et võtta asjakohaselt arvesse laevade kütusekulu käsitlevat üleilmset andmekogumissüsteemi (MRV) ja IMO laevade

Neljapäev, 28. november 2019

kütusekulu käsitlevat üleilmset andmekogumissüsteemi; tuletab meelde, et MRV on esimene samm, mis peaks lõpuks ELil võimaldama võtta vastu heitkoguste vähendamise kohustuslikud eesmärgid; nõuab tungival, et komisjon esitaks võimalikult kiiresti oma 2050. aasta CO₂ heite vähendamise strateegia osana ettepaneku ELi lisameetmete kohta, nagu merendussektori lisamine heitkogustega kauplemise süsteemi ning laevade tõhususe standardi ja laevamärgise kasutuselevõtmine, ning esitaks strateegia koostööks teiste osalistega, kes soovivad võimalikult kiiresti tegutseda, et vähendada merenduse heitkoguseid kooskõlas Pariisi kokkuleppes sätestatud temperatuuri-eesmärgiga;

76. rõhutab asjaolu, et lihtsad lahendused heitkoguste vähendamiseks on juba olemas, näiteks piirkiiruse alandamine või heitkoguste kontrolli piirkondade loomine, mis on ette nähtud rahvusvahelise MARPOLi konventsiooniga; on seisukohal, et CO₂ heite vähendamise strateegia ja Euroopa roheline kokkulepe peaksid soodustama investeringuid, kaugeleulatuva eesmärgiga teadusuuringuid heiteta laevade ja loodussäästlike komponentidega keskkonnahoidlike laevade valdkonnas, paremat jäätme- ja veemajandust ning taristu täiustamist, mis on vajalik turu elavdamiseks enne 2030. aastat (näiteks sadamate elektrifitseerimine);

77. nõuab, et suuremal määral rahastataks alternatiivkütuste alaseid teadusuuringuid ja nende turuletoomist;

78. tuletab meelde, et 23 % ülemaailmsetest kasvuhoonegaaside heitkogustest on pärit põllumajandusest; rõhutab, et maailma kasvavale elanikkonnale piisava toidu tagamiseks on vaja investeringuid arukatesse põllumajandustehnikatesse ja tootmismeetoditesse, nagu metaani kogumine sõnnikust, väetiste tõhusam kasutamine, biomassi kasutamine tsüklites ning liha- ja piimatootmismeetodite täiustamine;

79. tuletab meelde, et kuigi põllumajanduses tekib ligikaudu 10 % ELi kasvuhoonegaaside heitkogustest, võib see aidata ELil vähendada heitkoguseid hea mullaharimise, agrometsanduse, bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja muude maamajandamise meetodite abil; tunnistab, et põllumajandusel on potentsiaal vähendada 2050. aastaks heitkoguseid ligikaudu 3,9 gigatonni CO₂-ekvivalenti aastas, mis on umbes 8 % praegustest ülemaailmsetest kasvuhoonegaaside heitkogustest;

80. märgib, et umbes 60 % maailma metaanist pärineb sellistest allikatest nagu põllumajandus, prügilad, reoveerajatised ning fossiilkütuste tootmine ja torustransport; tuletab meelde, et metaan on tugevatoimeline kasvuhoonegaas, millel on globaalse soojendamise potentsiaal 100 aasta jooksul ja mis on 28 korda võimsam kui CO₂; tuletab komisjonile meelde tema juriidilist kohustust uurida võimalikult kiiresti poliitilisi valikuvõimalusi metaaniheite kiireks vähendamiseks ELi metaanalase strateegiakava raames; palub komisjonil esitada oma ametiaja esimese poole jooksul Euroopa Parlamendile ja nõukogule asjakohased seadusandlikud ettepanekud;

81. tunnistab positiivset ja olulist rolli, mis põllumajandussektoril võib olla kliimamuutuste vastu võitlemisel, ning rõhutab ühise põllumajanduspoliitika reformimise tähtsust selles, et aidata põllumajandustootjatel töötada välja ja rakendada kliimasäästlikke põllumajandustavasid, nagu CO₂ sidumine ja CO₂ heite ringlussevõtt;

82. rõhutab looduslike neeldajate tähtsat rolli kasvuhoonegaaside neutraalsuse saavutamisel ELis; palub komisjonil töötada välja üksikasjalik ELi strateegia looduslike neeldajate säästvaks tugevdamiseks kooskõlas 2050. aasta kasvuhoonegaaside neutraalsuse eesmärgiga; ergutab liikmesriike käsitlema seda aspekti põhjalikult oma pikaajalistes strateegiates, nagu on nõutud juhtimismääruse artikli 15 lõike 4 punktis b;

83. tunnistab rolli, mis on antud süsinikdioksiidi kogumisele ja säilitamisele enamikus 1,5 °C stsenaariumides valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 1,5 °C eriaruandes ja komisjoni teatises „Puhas planeet kõigi jaoks“;

84. toetab suurema arvu meetmete võtmist energiatehnoloogia strateegilise kava raames liikmesriikide poolt seatud eesmärkide saavutamiseks, et rakendada ELi energia- ja tööstussektorites tööstuslikku süsinikdioksiidi kogumist ja säilitamist ning töötada 2022. aastaks välja tugev õigusraamistik, et aidata eemaldada CO₂ ohutuks säilitamiseks otse atmosfäärist;

Neljapäev, 28. november 2019

85. peab väga kahetsusväärseks, et fossiilkütuste toetused endiselt suurenevad ja moodustavad ELis ligikaudu 55 miljardit eurot aastas; kutsub kõiki liikmesriike tungivalt üles lisama oma lõplikesse riiklikesse energia- ja kliimakavadesse konkreetsed poliitikad, ajakavad ja meetmed, millega kaotatakse 2020. aastaks järk-järgult kõik otsesed ja kaudsed fossiilkütuste toetused, et täita ELi ülemaailmsed kohustused ja vabastada vahendid, mida saaks kasutada kliimanetraalse ühiskonna saavutamiseks; kutsub kõiki teisi osalisi üles võtma sarnaseid meetmeid;

86. tervitab Montreali protokolliga Kigali muudatuse jõustumist; usub, et see peaks andma ELile uue tõuke F-gaaside määrase kiireks läbivaatamiseks, et tegeleda teadaolevate puudustega, mis ohustavad ELi kliimaeesmärke, nagu ebaseaduslik kauplemine fluorosisivesinikega (HFCd) ja ebapiisavad meetmed väävelheksafluoriidi (SF₆) kasutamise vastu;

Tööstus ja konkurentsivõime

87. on seisukohal, et majanduslik jõukus, tööstusala konkurentsivõime, kestlik areng ja kliimapolitiika peaksid üksteist vastastikku tugevdama; rõhutab, et EL peaks olema teerajajaks üleminekul kasvuhoonegaaside heitkoguseid mitteteketavale majandusele 2050. aastaks, tagades nii ELi tööstusele konkurentsivõime;

88. rõhutab, kui tähtis on saavutada Pariisi kokkuleppe eesmärgid, säilitades samal ajal töökohad ja tööstusbaasi ELis, et anda selle sektori inimestele positiivne perspektiiv ja näidata maailmale, et tööstus ja kliimanetraalsus ei ole kokkusobimatud; kiidab kliimanetraalseks muutumise eesmärgil paljude Euroopa tööstusettevõtjate poolt võetud kohustusi ja tehtud jõupingutusi ning julgustab veel kõhklevaid sektoreid ja ettevõtteid neist eeskujuga võtma;

89. kiidab lisaks ELi kodanike, ettevõtjate ja tööstusharude seniseid jõupingutusi ja edusamme Pariisi kokkuleppest tulenevate kohustuste täitmisel kooskõlas nn Katowice reeglistikuga; märgib siiski, et need jõupingutused ei ole piisavad kasvuhoonegaaside netonullheitega majanduse saavutamiseks 2050. aastaks; julgustab seetõttu liikmesriike ning nende piirkondi ja omavalitsusi, samuti ettevõtteid ja tööstusharusid seadma Euroopa rohelise kokkuleppe kaudu kõrgemaid eesmärke ja püüdlema aktiivselt nende poole, et tegeleda kliimaprobleemidega ja kasutada täiel määral ära Pariisi kokkuleppega loodud võimalusi;

90. rõhutab, et stabiilne ja usaldusväärne õigusraamistik ning selged poliitilised signaalid nii ELi kui ka ülemaailmsel tasandil hõlbustavad ja suurendavad kliimaga seotud investeeringuid ning võivad aidata vältida sõltuvust CO₂-mahukast tootmisest; rõhutab sellega seoses õigusakti „Puhas energia kõikidele eurooplastele“ nõuetekohase ja õigeaegse rakendamise tähtsust ning nõuab, et kooskõlas Pariisi kokkuleppe raames võetud ELi kohustustega töötataks välja ELi pikaajaline tööstuspoliitika strateegia ja ELi kliimaõigus, mille eesmärk on tagada ELi tööstuse lühiajaline ja pikaajaline areng, eelkõige toetades VKEsid, luues kvaliteetseid töökohti ja võimaldades ökoloogilist üleminekut, tagades samal ajal, et ELi tööstus on ülemaailmsel tasandil konkurentsivõimeline, EL saavutab kasvuhoonegaaside netonullheitel 2050. aastaks ja mitte kedagi ei jäeta maha;

91. tunneb heameelt asjaolu üle, et mitmed riigid, kus asuvad mõned ELi energiamahukate tööstusharude suured konkurendid, on hakanud kasutama CO₂ heitkogustega kauplemise süsteemi või muid maksustamismehhanisme; julgustab teisi riike toimima samamoodi; nõuab nende mehhanismide laiendamist kõigile energiamahukatele tööstusharudele;

92. rõhutab, et tähtis on suurendada kvaliteetsete töökohtade ja kvalifitseeritud töötajate arvu ELi tööstuses, et edendada innovatsiooni ja üleminekut kestlikele tootmisprotsessidele; rõhutab vajadust abistada rohkelt sütt tarvivateid ja CO₂ tekitavaid piirkondi, kus suur osa töötajaid töötab CO₂-st sõltuvates sektorites, investeerida neisse piirkondadesse ning töötada välja ümber- ja täiendusõppe programmid, et meelitada ligi uusi ja uuenduslikke ettevõtteid, idufirmasid ja tööstusharusid eesmärgiga ehitada üles säästev piirkondlik majandus, tagades seejuures, et mitte kedagi ei jäeta maha;

93. juhib tähelepanu asjaolule, et kliimamuutuste vastases võitluses ei ole kõigil piirkondadel võrdne stardipositsioon ega ühesugused vahendid ning tagajärjed on sellest tulenevalt erinevad; rõhutab seetõttu, et väga oluline on üleminek, mille puhul võetakse arvesse kõige vähemkaitstud piirkondade, elanikkonnarühmade ja sektorite eripärasid;

Neljapäev, 28. november 2019

Energiapoliitika

94. rõhutab, et kasvuhoonegaaside netonullheitega majandusele ülemineku puhul on keskne roll energial;

95. rõhutab, et energiasüsteemi kestliku ümberkujundamise käigus tuleb tegeleda energiaostuvõimetuse probleemiga, tugevdades energiatarbijate õigusi, andes tarbijatele paremat teavet, tõhustades hoonetes energiatõhususmeetmeid, eelkõige väikese sissetulekuga majapidamiste puhul, ning käsitledes seda küsimust sotsiaalpoliitikas;

96. rõhutab energiatõhususe ja taastuvenergia tähtsust kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel, energiapulgeoleku tagamisel ja energiaostuvõimetuse leevendamisel;

97. rõhutab, et kõik sektorid peavad tegema tõhusat koostööd, et vähendada ELi majanduse CO₂-heidet ja saavutada kliimaneutraalsus; rõhutab, et riigid peaksid oma majanduse CO₂-heite vähendamisel olema paindlikud, et lihtsustada üleminekuga seotud sotsiaalsete kulude vähendamist ning pälvida sotsiaalse heakskiidu ja toetuse;

98. on seisukohal, et ELi energia siseturu edasine integreerimine mängib olulist rolli, eelkõige kliimaneutraalse majanduse saavutamisel;

99. tuletab meelde, et energiatõhususe prioriseerimine, eelkõige energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte rakendamise kaudu, ning üleilmne juhtpositsioon taastuvenergia valdkonnas on ELi energialiidu kaks peamist eesmärki; rõhutab, et EL on seadnud eesmärgiks, et 2030. aastal on taastuvenergia osakaal 32 % või üle selle ja energiatõhusust on parandatud 32,5 % või üle selle; rõhutab, et kuigi need eesmärgid toovad kaasa kasvuhoonegaaside heitkoguste eelnevalt prognoositust suurema vähendamise, ei ole need kooskõlas komisjoni uue ametisseastuva presidendi kavandatud 50–55 % vähendamisega ega eesmärgiga hoida ülemaailmse temperatuuri tõus alla 1,5 °C; kutsub komisjoni ja nõukogu üles määrama kindlaks täiendavad jõupingutused, mida on vaja taastuvenergia ja energiatõhususe suurendamiseks kooskõlas kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärgiga; nõuab energiatõhususe meetmete ülemaailmset edendamist ja taastuvenergia õigeaegset kasutuselevõttu;

100. tunneb heameelt taastuvenergia osakaalu suurenemise üle ülemaailmses energiavarustuses, eriti elektrienergia-sektoris; on mures taastuvenergia aeglase kasutuselevõtu pärast kütte, jahutuse ja transpordi valdkonnas, eelkõige lennundus- ja merendussektoris; on väga mures taastuvenergia üldise turuosa kasvu aeglustumise pärast ELis (alates 2014. aastast), mis seab ohtu ELi energia- ja kliimaeesmärkide saavutamisele; rõhutab, et pikaajaliste kestlikkuseesmärkide täitmiseks peavad kõik sektorid taastuvenergia kasutamist suurendama;

Teadustegevus, innovatsioon, digitehnoloogia ja kosmosepoliitika

101. tunnistab, et teadustegevus ja teaduspõhine innovatsioon mängivad üliolulist rolli selles, et kliimamuutuste vastane võitlus oleks edukas ning Pariisi kokkuleppe ja muude edasipüüdlike kliimaprogrammide strateegilised eesmärgid täidetakse; rõhutab, et ELil on vaja kanda juhtrolli nii kliimamuutuste vastu võitlemisel kui ka tehnoloogia edendamisel kliimamuutustele vastupanuvõimelise arengu suunas;

102. rõhutab, kui oluline on selle nähtusega võitlemiseks jätkata ja tugevdada teadusuuringuid ja innovatsiooni kliimamuutuste leevendamise, kohanemispoliitika, ressursitõhususe, vähese CO₂-heitega ja heitevaba tehnoloogia, teise toorme säästva kasutamise (ringmajandus) ja kliimamuutustega seotud andmete kogumise valdkonnas; rõhutab, et uue programmi „Euroopa horisont“ raames tuleb säästva energia projektide rahastamine seada prioriteetsele kohale, võttes arvesse kohustusi, mis EL on võtnud energialiidus ja Pariisi kokkuleppe raames;

103. tuletab meelde, et teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime moodustavad ühe ELi energialiidu strateegia viiest tugisambast; tuletab seetõttu meelde, et teadlastel on võitluses globaalse soojenemise vastu põhjanev roll, ning rõhutab sellega seoses rahvusvaheliste partnerite tiheda teaduskoostöö tähtsust;

Neljapäev, 28. november 2019

104. tuletab meelde digitehnoloogia põhjanevat rolli energiaalase ja tööstusliku ülemineku toetamisel, eelkõige energiatõhususe ja -säästu parandamisel ning heitkoguste vähendamisel; rõhutab, et Euroopa tööstuse digiüleminek võib olla kliimale kasulik tänu sellele, et ressursse kasutatakse tõhusamalt, sealhulgas toimub ringlussevõtt ja materjalimahukus väheneb; toonitab, et kliimale tooks kasu põhi- ja jaotusvõrkude ning energiaga kauplemise keskuste täielik digiteerimine ning tarkvararakenduste kaudu hallatavad tarbimiskaja programmid;

105. tunnustab uue ELi kosmoseprogrammi rolli ELi kliimamuutuste ja nende mõju vastase võitluse toetamisel; tuletab meelde, et Maa seire Euroopa süsteemi ehk Copernicuse programmi andmetel ja teabeteenustel on olnud Maa seires väga oluline roll; rõhutab Copernicuse tähtsust seiresüsteemide rahvusvahelise koordineerimise ja sellega seotud andmevahetuse hõlbustamisel;

Kliimamuutused ja areng

106. tuletab meelde, et äärmise vaesuse ja inimõigustega tegeleva ÜRO eriraportööri kliimamuutusi ja vaesust käsitleva 25. juuni 2019. aasta aruande kohaselt „ähvardavad kliimamuutused olematuks teha viimase 50 aasta jooksul arengu, ülemaailmse tervishoiu ja vaesuse vähendamise alal saavutatud edu“ ning hinnangu tehes kohaselt „kannavad arengumaad 75–80 % kliimamuutustega seotud kuludest“;

107. rõhutab, et arengumaad on kliimamuutuste suhtes kõige vähemkaitstud ja neist kõige enam mõjutatud ning neil on vähem võimalusi tulla toime kliimamuutuste üha laastavamate tagajärgedega, mis hõlmavad toidu- ja veekriise, loodusõnnetuste põhjustatud füüsilist hävingut, sundrännet ja kasvavat pinget nappide ressursside pärast; tuletab meelde, et kliimamuutustel on dramaatilised tagajärjed arengumaade ja eelkõige vähim arenenud riikide pikaajalise majandusarengule;

108. juhib tähelepanu troopilistele tsüklonitele Idai ja Kenneth – millest viimane oli kõige tugevam tsüklon, mis seni Aafrika mandrit tabanud on –, mis tekitasid 2019. aasta esimesel poolel kahju Komooridel, Malawis, Mosambiigis ja Zimbabwes, kus oli palju hukkunuid ja rohkem kui kaks miljonit inimest vajas kiiresti humanitaarabi, mille maksumus oli peaaegu 400 miljonit USA dollarit ja millest suure osa kattis EL, kusjuures ülesehitustööde maksumus oli hinnanguliselt 3 miljardit USA dollarit;

109. märgib, et arengumaade taristu vastupanuvõime on kliimamuutustega kohanemise võime seisukohast otsustava tähtsusega; rõhutab seetõttu vajadust ergutada arengumaades investeerimist vastupidavasse taristusse, et aidata neil tulla toime üha tõsisemate loodusõnnetustega;

110. tuletab meelde oma seisukohta, et vähemalt 45 % kavandatavast 2021.–2027. aasta naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendist (NDICI) peaks toetama kliima- ja keskkonnaeesmärke;

111. soovib tungivalt ühist lähenemisviisi Pariisi kokkuleppe ja kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamisele nii sise- kui ka välispoliitikas ning et selle puhul võetaks täiel määral arvesse poliitikavaldkondade arengusiduse põhimõtet, eelkõige seoses arengu, kaubanduse, põllumajanduse, energeetika ja kliimaga;

112. rõhutab kliima, majanduse ja ühiskonna omavahelist seotust; rõhutab eelkõige, et kliimamuutustel on otsene mõju põlisrahvaste kogukondadele, kellest paljud, sealhulgas kogukonnad, kellel puudub kontakt muu maailmaga, on seetõttu suures eksistentsiaalses ohus; rõhutab, et IPCC andmetel saab kliimamuutusi olulisel määral ennetada põliste ja traditsiooniliste teadmiste abil, muu hulgas seetõttu, et umbes 80 % maailma allesjäänud bioloogilisest mitmekesisusest asub põlisrahvaste territooriumidel; on šokeeritud põlisrahva juhi Emrya Wajäpi hiljutisest tapmisest Põhja-Brasiilias ning toetab ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 29. juuli 2019. aasta avaldust, milles nõutakse tungivalt, et „Brasiilia valitsus peataks sissetungi põlisrahvaste territooriumidele ja tagaks nende maaga seotud kollektiivsete õiguste rahumeelse kasutamise“ kooskõlas ILO konventsiooniga nr 169;

Neljapäev, 28. november 2019

113. kutsub arenenud riike, sealhulgas ELi liikmesriike, üles suurendama oma toetust arengumaadega teadmiste jagamisele, nende suutlikkuse suurendamisele ja tehnosiirdele ning järgima seeläbi Pariisi kokkuleppe artikleid 9–11 ja arengu rahastamist käsitleva Addis Abeba tegevuskava artikleid 49, 116 ja 120, täites samal ajal ka oma kohustusi seoses kestliku arengu 17. eesmärgiga, sealhulgas eesmärkidega 17.6–17.8; rõhutab sellega seoses positiivset potentsiaali, mida pakub paljutootavatesse teadusuuringute projektidesse tehtavate ELi investeeringute suurendamine; nõuab lisaks, et EL ergutaks võtma vastu deklaratsiooni, mis oleks võrreldav 2001. aasta Doha deklaratsiooniga TRIPS-lepingu ja rahvatervise kohta, et edendada kliimasõbraliku tehnoloogia õiguspärast siiret arengumaadesse;

114. juhib tähelepanu sellele, et kliimasõbralikule taristule ja tootmismeetoditele üleminekul on otsustav tähtsus erainvesteeringutel ja majanduskasvul; rõhutab, et selliste investeeringute panust kliimameetmesse ja kestliku arengu eesmärkide saavutamisse on vaja maksimeerida, sealhulgas stiimulite ning avaliku ja erasektori partnerluste edendamise kaudu; on seisukohal, et sel puhul on oluliseks vahendiks välisinvesteeringute kava; rõhutab lisaks, et kaasav ja jätkusuutlik areng ja majanduskasv on vajalikud, et võimaldada arengumaadel kliimamuutustega seotud üleminekust osa võtta, muu hulgas innovatsioonistrateegiate ja tehnoloogia arengu kaudu; on veendunud, et EL peaks kiiresti edendama vastutustundlikku ja jätkusuutlikku erasektori vahenditest rahastamist, pidades eelkõige silmas inimõigustealaseid kohustusi ja panustamist arengumaade majandusse; hoiatab aga, et erasektori vabatahtlikele jõupingutustele ei tohiks liigselt tugineda;

115. võtab teadmiseks kasvava huvi kliimasõbralike ja jätkusuutlike investeeringute standardite väljatöötamise vastu ning kordab oma muret, et erasektori algatuste levik muudab võrdlemise ja kontrollimise keeruliseks; tunneb sellega seoses heameelt komisjoni ja rahvusvahelise üldsuse algatuste üle, nagu ülemaailmne kliimamuutuste liit+ (GCCA+) ja Roheline Kliimafond (GCF), mille eesmärk on toetada arengumaades võetavatesse kliimameetmesse investeerimist ja selleteemalist poliitilist dialoogi; julgustab sellega seoses komisjoni ja liikmesriike rahvusvahelistel foorumitel veelgi rohkem osalema, et suurendada kliimameetmesse tehtavate investeeringute tõhusust ja õiglust;

Kliimadiplomaatia

116. toetab kindlalt ELi poliitilise teavitustegevuse ja kliimadiplomaatia jätkamist ja edasist tugevdamist, mis on oluline partnerriikides kliimameetmete kasutusele võtmiseks ja üleilmse avaliku arvamuse jaoks; on siiski seisukohal, et tehtud jõupingutused on olnud selgelt ebapiisavad ning et komisjoni ja Euroopa välisteenistuse eraldatud inimressursid ei ole kaugelki piisavad; teeb seetõttu ettepaneku selle valdkonna inimressursse märkimisväärselt suurendada; julgustab komisjoni ja liikmesriike käsitlema ELi kliimadiplomaatiat terviklikul viisil, luues seosed kliimamuutuste ja kestliku arengu, põllumajanduse, konfliktide lahendamise, rände ja humanitaarküsimuste vahel, et hõlbustada ülemaailmset üleminekut kliimaneutraalsusele, kliimamuutustele vastupanu võimele, kestlikule arengule ning toidu ja veega kindlustatusele;

117. rõhutab, et kliimamuutuste mõju rahvusvahelisele julgeolekule ja piirkondlikule stabiilsusele suureneb keskkonnaseisundi halvenemise, elatusvahendite kadumise, kliimamõjust tingitud ümberasumise ning sellega seotud mitmesuguste rahutuste tõttu, mille puhul on kliimamuutusi sageli võimalik käsitleda ohu mitmekordistajana; nõuab seepärast tungivalt, et EL ja liikmesriigid teeksid koostööd oma partneritega kogu maailmas, et kliimamuutuste destabiliseerivat mõju paremini mõista, integreerida, ennetada ja juhtida; ergutab rakendama peamiste võimalike murdepunktide puhul, mis võivad õhnestada jätkusuutlikke struktuure ja ökosüsteeme suuremates piirkondades või kontinentidel, varajase hoiatamise programmi;

118. väljendab heameelt kohustuse üle vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja konkreetsete meetmete üle, mida on selleks võetud paljudes maailma paikades, näiteks paljude arengumaade ja väikeste saareriikide võetud väga ambitsioonikad kohustused; peab siiski kahetsusväärseks vähest ambitsioonikust ja arutelu puudumist riiklikult kindlaksmääratud panuste suurendamise üle paljudes tähtsamates majandusriikides; tuletab meelde, et EL tekitab 9 % ülemaailmsest kasvuhoonegaaside heitest, kuid seal elab vaid 6,7 % maailma elanikkonnast, mistõttu on äärmiselt oluline, et EL näitaks üles suuremat ambitsioonikust, arvestades eelkõige oma ajaloolist vastutust kliimamuutuste eest ja vajadust olla ülejäänud maailmale heaks eeskujuks; rõhutab, et Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamine ja murdepunktide vältimine ei ole võimalik, kui teised tähtsamad majandusriigid suuremat ambitsioonikust ei toeta;

Neljapäev, 28. november 2019

119. palub komisjonil viivitamata analüüsida võimalust võtta täiendavaid meetmeid, et julgustada teisi tähtsamaid majandusriike suurendama oma riiklikult kindlaksmääratud panuseid, rakendama konkreetseid lisameetmeid ja kaaluma uuenduslikke käsitusi;

120. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama kõiki olemasolevaid vahendeid (nt rahvusvahelised läbirääkimised, kaubandus- ja piirkondlikud lepingud, rahvusvahelised partnerlused), et edendada koostööd ülemaailmsel üleminekul kliimaneutraalsusele, kliimamuutustele vastupanu võimele, kestlikule arengule ning toidu ja veega kindlustatusele;

121. rõhutab vajadust lõimida kliimaeesmärgid kõigisse ELi poliitikavaldkondadesse, sealhulgas kaubanduspoliitikasse; kutsub komisjoni üles tagama, et kõik ELi allkirjastatavad uued kaubandus- ja investeerimislepingud oleksid täielikult kooskõlas Pariisi kokkuleppe ja kestliku arengu eesmärkidega ning et keskkonda ja kliimat käsitlevad sätted oleksid õiguslikult siduvad ja jõustatavad; palub komisjonil koostada ja avaldada põhjaliku hinnangu, mis käsitleks olemasolevate ja tulevaste lepingute kooskõla Pariisi kokkuleppega; kutsub komisjoni üles tagama, et kõik kaubanduslepingud sisaldaksid siduvaid sätteid Pariisi kokkuleppe järgimise kohta, sealhulgas sätteid metsade majandamise ja jätkusuutliku säilitamise kohta; kutsub komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu kaubeldavate kaupade olemusringile kontseptsioonist tarbimiseni, kaitsma loodusvarasid ja võtma arvesse kumulatiivset mõju, sealhulgas transpordile;

122. kutsub komisjoni ja nõukogu üles lisama kaubanduslepingutesse Pariisi kokkuleppe, et luua kaubanduspartneritele stiimulid Pariisi kokkuleppes sätestatud eesmärkide saavutamiseks; kutsub komisjoni ja nõukogu samuti üles kaubanduslepinguid läbi vaatama, et lisada neisse kahepoolsetesse lepingutesse edasipüüdlikud kliimaalased kohustused ja motiveerida seega partnereid võtma vastu Pariisi kokkuleppega kooskõlas olevaid kliimastrateegiaid;

123. tunneb suurt heameelt, et Venemaa on andnud teada kavatsusest Pariisi kokkulepet rakendada;

124. tunnustab ELi ja USA partnerluse otsustavat tähtsust Pariisi kokkuleppe strateegiliste eesmärkide saavutamise ja muude edasipüüdlike strateegiatega puhul; peab seetõttu veel kord kahetsusväärseks USA presidendi Donald Trumpi avaldust, milles ta väljendas kavatsust lõpetada Ameerika Ühendriikide osalemine Pariisi kokkuleppes; pooldab igati asjaolu, et suured USA osariigid, linnad, ülikoolid ja muud valitsusvälised osalejad jätkavad kampaania „We are still in“ (Oleme endiselt osalised) raames kliimameetmete rakendamist; väljendab lootust, et USA ühineb taas kliimamuutuste vastase võitlusega ning astub partnerluses ELiga esirinda, et pidada läbirääkimisi selliste ülemaailmsete kaubandus-, tööstus- ja energialepingute üle, mis oleksid Pariisi kokkuleppega kooskõlas;

125. mõistab teravalt hukka Brasiilia presidendi Jair Bolsonaro ja Brasiilia valitsuse leige reaktsiooni Brasiilias Amazonase piirkonnas toimunud enneolematult arvukatele ja ulatuslikele metsapõlengutele; on arvamusel, et EL ja selle liikmesriigid peaksid tegema rahvusvahelise koostöö ja abi kaudu kõik endast oleneva, et võidelda Amazonase ja muude maailma ökosüsteemides oluliste piirkondade keskkonnakahjustustega ning võtta arvesse omaenda kaubanduspoliitika võimalikku rolli;

Euroopa Parlamendi roll

126. on seisukohal, et kuna Euroopa Parlament peab andma rahvusvahelistele kokkulepetele oma nõusoleku ja tal on Pariisi kokkuleppe liidusisesel rakendamisel kaasseadusandjana keskne roll, peaks ta kuuluma lahutamatu osana ELi delegatsiooni; eeldab seega, et tal on lubatud osaleda COP25 raames Madridis toimuvatel ELi koordineerimiskoosolekutel ning et talle antakse alates läbirääkimiste algusest juurdepääs kõikidele ettevalmistavatele dokumentidele;

o

o o

127. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaadile palvega levitada seda kõikidele ELi mittekuuluvatele konventsiooniosalistele.

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0080

ELi ühinemine Istanbuli konventsiooniga ja muud meetmed soolise vägivalla vastu võitlemiseks

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon ELi ühinemise kohta Istanbuli konventsiooniga ja muude meetmete kohta soolise vägivalla vastu võitlemiseks (2019/2855(RSP))

(2021/C 232/08)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa Liidu toimimise lepingut ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni, mis avati allkirjastamiseks Istanbulis 11. mail 2011 (edaspidi „Istanbuli konventsioon“),
- võttes arvesse 15. septembril 1995. aastal neljandal naiste maailmakonverentsil vastu võetud Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning nende põhjal ÜRO erakorralistel istungjärgudel Peking+5 (2005), Peking+15 (2010) ja Peking+20 (2015) vastu võetud dokumente,
- võttes arvesse inimõiguste, eelkõige naiste õiguste alaseid sätteid ÜRO õigusaktides,
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu nõukogu 4. märtsi 2016. aasta otsus (COM(2016)0109),
- võttes arvesse nõukogu 11. mai 2017. aasta otsust (EL) 2017/865 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta seoses küsimustega, mis puudutavad õiguslast koostööd kriminaalasjades ⁽¹⁾,
- võttes arvesse nõukogu 11. mai 2017. aasta otsust (EL) 2017/866 Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta seoses varjupaiga ja mittetagasisaatmisega ⁽²⁾,
- võttes arvesse 23. mai 1969. aasta rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni, eelkõige selle artikleid 26 ja 27,
- võttes arvesse Euroopa Inimõiguste Kohtu asjaomast kohtupraktikat,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiivi 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK ⁽³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/99/EL Euroopa lähenemiskeelu kohta ⁽⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrust (EL) nr 606/2013 tsiviilasjades määratud kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ ELT L 131, 20.5.2017, lk 11.

⁽²⁾ ELT L 131, 20.5.2017, lk 13.

⁽³⁾ ELT L 315, 14.11.2012, lk 57.

⁽⁴⁾ ELT L 338, 21.12.2011, lk 2.

⁽⁵⁾ ELT L 181, 29.6.2013, lk 4.

Neljapäev, 28. november 2019

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK⁽⁶⁾, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust ja mis asendab nõukogu raamotsuse 2004/68/JSK⁽⁷⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta direktiivi 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes⁽⁸⁾ ning nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiivi 2004/113/EÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega⁽⁹⁾, milles määratletakse ahistamise ja seksuaalse ahistamise mõisted ning mõistetakse need toimingud hukka,
- võttes arvesse oma 4. aprilli 2019. aasta resolutsiooni, millega palutakse Euroopa Kohtu arvamust Euroopa Liidu ühinemist Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooniga käsitlevate ettepanekute kooskõla kohta aluslepingutega ning ühinemise menetluse kohta⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 11. septembri 2018. aasta resolutsiooni meetmete kohta töökohal, avalikes kohtades ja poliitilises elus toimuva kiusamise ja seksuaalse ahistamise ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks ELis⁽¹¹⁾,
- võttes arvesse oma 26. oktoobri 2017. aasta resolutsiooni seksuaalse ahistamise ja väärkohtlemise vastase võitluse kohta ELis⁽¹²⁾,
- võttes arvesse oma 12. septembri 2017. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (COM(2016)0109 – 2016/0062(NLE))⁽¹³⁾,
- võttes arvesse oma 9. juuni 2015. aasta resolutsiooni ELi naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegia kohta 2015. aasta järgseks perioodiks⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse ELi 8. detsembri 2008. aasta suuniseid, mis käsitlevad naistevastast vägivalda ja võitlust kõikide naiste diskrimineerimise vormide vastu,
- võttes arvesse komisjoni talituste 3. detsembri 2015. aasta töödokumenti „Strateegiline soolise võrdõiguslikkuse tagamise kava 2016–2019“ (SWD(2015)0278),
- võttes arvesse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) 2014. aasta märtsi aruannet „Naistevastane vägivald – Euroopa Liitu hõlmav uuring“,
- võttes arvesse Veneetsia komisjoni 14. oktoobri 2019. aasta arvamust Euroopa Nõukogu naistevastase vägivalda ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsiooni ratifitseerimise põhiseadusliku mõju kohta Armeeniale,
- võttes arvesse nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsust 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,

⁽⁶⁾ ELT L 101, 15.4.2011, lk 1.

⁽⁷⁾ ELT L 335, 17.12.2011, lk 1.

⁽⁸⁾ ELT L 204, 26.7.2006, lk 23.

⁽⁹⁾ ELT L 373, 21.12.2004, lk 37.

⁽¹⁰⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0357.

⁽¹¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0331.

⁽¹²⁾ ELT C 346, 27.9.2018, lk 192.

⁽¹³⁾ ELT C 337, 20.9.2018, lk 167.

⁽¹⁴⁾ ELT C 407, 4.11.2016, lk 2.

⁽¹⁵⁾ ELT L 328, 6.12.2008, lk 55.

Neljapäev, 28. november 2019

- A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on üks ELi põhiväärtusi; arvestades, et õigus võrdsele kohtlemisele ja mittediskrimineerimisele on aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhiõigus, mida tuleks täiel määral austada;
- B. arvestades, et naiste ja meeste võrdõiguslikkust pole Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) soolise võrdõiguslikkuse indeksi kohaselt üheski ELi riigis täielikult saavutatud; arvestades, et soolise vägivalda kaotamine on selle eesmärgi saavutamise eeltingimus;
- C. arvestades, et soolise vägivalda vastu võitlemine on üks ELi strateegilise soolise võrdõiguslikkuse tagamise kava (2016–2019) põhiprioriteete;
- D. arvestades, et vastavalt Istanbuli konventsioonile on naistevastane vägivald naiste inimõiguste rikkumine ning diskrimineerimise üks vorme; see tähendab kõiki soolise vägivalda akte, mille tulemusena või võimaliku tulemusena tekitatakse naisel füüsilisi, seksuaalseid, psühholoogilisi või majanduslikke kahjusid või kannatusi, sealhulgas selliste aktidega ähvardamist, sundi või omavolilist vabadusest ilmajätmist sõltumata sellest, kas see leiab aset avalikult või eraelus;
- E. arvestades, et mõiste „naisetapp“ on Belém do Pará konventsiooni järelevalvemehhanismis (MESECVI) määratletud kui „naiste vägivaldne surm soolisel alusel, olenemata sellest, kas see toimub perekonna, partnerluse või mis tahes muus isikutevahelise suhte raames; kogukonnas, ükskõik kelle käe läbi, või kui seda sallivad riik või selle esindajad oma tegevuse või tegevusetuse kaudu“⁽¹⁶⁾;
- F. arvestades, et Istanbuli konventsioonis sätestatakse, et kõigi konventsiooni sätete, eriti ohvri õiguste kaitse meetmete rakendamine konventsiooniosaliste poolt tagatakse ilma diskrimineerimiseta mis tahes alusel, nagu bioloogiline sugu, sotsiaalne sugu, rass, nahavärvus, keel, usutunnistus, poliitilised või muud veendumused, rahvuslik või sotsiaalne päritolu, kuulumine rahvusvähemusse, varanduslik seisund, sünnijärgne päritolu, seksuaalne sättumus, sooline identiteet, vanus, tervislik seisund, puue, perekonnaseis, rändaja või põgeniku staatus või muu staatus;
- G. arvestades, et nii füüsiline kui ka psühholoogiline naistevastane ja sooline vägivald on väga levinud ning puudutab naisi kõigil ühiskonnatasanditel, olenemata vanusest, haridusest, sissetulekust, ühiskondlikust positsioonist või päritolu- või elukohariigist;
- H. arvestades, et sooline vägivald on nii põhjus kui ka tagajärg struktuursele ebavõrdsusele, mida naised kogevad paljudes eluvaldkondades – töö, tervishoid, juurdepääs rahalistele vahenditele, võimule ja teadmistele ning isikliku aja haldamine; arvestades, et soolise vägivalda vastu võitlemine nõuab selle põhjuste ja seda soodustavate tegurite mõistmist;
- I. arvestades, et kui püütakse selgitada naistevastase vägivalda levikut meie ühiskonnas, on oluline tunnustada struktuurilist või institutsioonilist vägivalda, mida võib määratleda kui naiste allutamist majanduslikus, sotsiaalses ja poliitilises elus;
- J. arvestades, et liikmesriikide erineva poliitika ja õigusaktide tõttu ei ole naised soolise vägivalda eest ELis võrdselt kaitstud;
- K. arvestades, et kohtusüsteemid ei paku sageli naistele piisavat tuge; arvestades, et paljudel juhtudel peavad ohvrid kuulama õiguskaitseametnike alandavaid kommentaare või on nad sõltuvas seisundis, mis suurendab nende hirmu vägivaldast teatamise ees;
- L. arvestades, et käesoleval kümnendil võib täheldada ülemaailmsel ja Euroopa tasandil nähtavat ja organiseeritud rünnakut soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste, sh seksuaal- ja reproduktiivtervise ja seonduvate õiguste vastu;

⁽¹⁶⁾ <https://www.oas.org/es/mesecvi/docs/DeclaracionFemicidio-EN.pdf>

Neljapäev, 28. november 2019

- M. arvestades, et FRA 2014. aasta uuring näitas, et kolmandik kõigist Euroopa naistest on alates 15. eluaastast kogenud vähemalt ühe korra füüsilist või seksuaalset vägivalda, 55 % naistest on puutunud kokku ühe või mitme seksuaalse ahistamise vormiga, 11 % on kogenud küberahistamist, 5 % naistest on vägistatud ja rohkem kui kümnendik on kogenud seksuaalvägivalda, mis hõlmas jõu kasutamist; arvestades, et paljudes liikmesriikides tapetakse üle poole kõigist naissoost mõrvaohvritest intiimpartneri, sugulase või pereliikme poolt; arvestades, et oma kõige raskematest partnerivägivalla juhtumitest teatab politseile vaid 14 % ohvritest ja kõige raskematest muu isiku kui partneri vägivallajuhtumitest vaid 13 % ohvritest, mis näitab, et teatamata jätmise määr on väga suur; arvestades, et #metoo liikumine on viimastel aastatel julgustanud naisi ja tütarlapsi teatama väärkohtlemise, vägivalla ja ahistamise juhtumitest;
- N. arvestades, et inimkaubandus ja orjuse nüüdisaegsed vormid, mis puudutavad peamiselt naisi, ei ole ELis kuhugi kadunud; arvestades, et 71 % kõigist inimkaubanduse ohvritest maailmas on naised ja tütarlapsed ning 75 % nende hulgast kasutatakse seksuaalselt ära⁽¹⁷⁾;
- O. arvestades, et internetivägivallal ja ahistamisel on sageli füüsilised tagajärjed ning see tekitab tõsise vägivalla ohutamise ohu, kui ergutatakse internetikasutajaid jäljendama vägivalda ja ahistamist, millest nad on lugenud, ja jätkama selliste tegude toimepanemist;
- P. arvestades, et mõned naiste ja tütarlaste rühmad, nagu naissoost pagulased, varjupaigataotlejad ja sisserändajad, puuetega naised ja tütarlapsed, LGBTI-naised ja roma naised seisavad silmitsi mitmekordse ja läbipõimunud diskrimineerimisega ning on seoses soolise vägivalla ohuga seetõttu veelgi kaitsetumas olukorras ja ilma juurdepääsuta õigusemõistmisele, tugi- ja kaitseteenustele ning võimaluseta kasutada oma põhiõigusi;
- Q. arvestades, et soolise vägivalla ohvriks langenud naised ja nende lapsed vajavad tihti erilist tuge ja kaitset seoses suure ohuga uuesti ohvriks langeda ning sellise vägivallaga seotud hirmutamise ja kättemaksuga;
- R. arvestades, et sooline vägivald kahjustab inimõigusi, sotsiaalset stabiilsust ja julgeolekut, rahvatervist, naiste haridus- ja töövõimalusi ning laste ja kogukondade heaolu ja arenguväljavaateid;
- S. arvestades, et kokkupuude füüsilise, seksuaalse või vaimse vägivalla ja väärkohtlemisega mõjutab ohvreid rängalt ning võib tekitada kestva füüsilist, seksuaalset, emotsionaalset, psühholoogilist või majanduslikku ja rahalist kahju;
- T. arvestades, et naistevastaste kuritegude toimepanijate karistamatus püsib ja see tuleb kaotada, tagades, et toimepanijad võetakse vastutusele ning vägivalla ohvriks langenud naised ja tütarlapsed saavad kohtusüsteemilt asjakohast toetust ja tunnustust; arvestades, et on väga oluline pakkuda koolitusi naistevastase vägivalla vastu võitlevatele teenuseosutajatele, nagu õiguskaitseametnikud, kohtunikud või poliitikakujundajad;
- U. arvestades, et EL peab koostöös liikmesriikidega võtma kõik vajalikud meetmed, et edendada ja kaitsta kõigi naiste ja tütarlaste õigust elada vägivallavaba elu nii avalikus kui ka eraelus;
- V. arvestades, et kaheksa aastat pärast Istanbuli konventsiooni heakskiitmist ei ole kõik liikmesriigid ega EL seda veel ratifitseerinud;
1. mõistab hukka kõik soolise vägivalla vormid ning taunib asjaolu, et naised ja tütarlapsed puutuvad jätkuvalt kokku psühholoogilise, füüsilise, seksuaalse ja majandusliku vägivallaga, sealhulgas koduvägivalla, seksuaalse ahistamise, kübervägivalla, jälitamise, vägistamise, varajase ja sundabielu, naiste suguelundite moonutamise, nn „au“ nimel toimepandavate kuritegude, sundabordi, sundsteriliseerimise, seksuaalse ärakasutamise ja inimkaubandusega, ning muude vägivallavormidega, mis kujutavad endast nende inimõiguste ja -väärikuse tõsist rikkumist; väljendab sügavat muret naisetapu kui nähtuse pärast Euroopas, mis on naistevastase vägivalla kõige äärmuslikum vorm;

(17) <https://www.un.org/en/events/endviolenceday/>

Neljapäev, 28. november 2019

2. palub nõukogul viia lõpule Istanbuli konventsiooni ratifitseerimine ELi poolt võimalikult suures ulatuses ja piiranguteta ning propageerida selle ratifitseerimist kõigis liikmesriikides; palub nõukogul ja komisjonil tagada konventsiooni täielik integreerimine ELi õigus- ja poliitikaraamistikku; tuletab meelde, et ELi ühinemine Istanbuli konventsiooniga ei vabasta liikmesriike konventsiooni ratifitseerimisest riigi tasandil; kutsub liikmesriike üles kiirendama läbirääkimisi Istanbuli konventsiooni ratifitseerimise ja rakendamise üle ning eelkõige palub seda teha Bulgaarial, Leedul, Lätil, Slovakkial, Tšehhil, Ungaril ja Ühendkuningriigil, kes on konventsioonile alla kirjutanud, kuid ei ole seda veel ratifitseerinud;
3. mõistab jõuliselt hukka mõnede liikmesriikide katsed tühistada Istanbuli konventsiooni rakendamisel ja naistevastase vägivalda tõkestamisel juba võetud meetmeid;
4. kutsub liikmesriike üles tagama konventsiooni nõuetekohase rakendamise ja jõustamise ning piisavate rahaliste ja inimressursside eraldamise, et ennetada ja tõkestada naistevastast ja soolist vägivalda ning kaitsta selle ohvreid; nõuab tungivalt, et liikmesriigid võtaksid arvesse Euroopa Nõukogu naistevastase vägivallaga ja perevägivallaga võitlemise eksperdirühma (GREVIO) soovitusi ning parandaksid oma õigusakte, et viia need paremini kooskõlla Istanbuli konventsiooni sätetega;
5. rõhutab, et Istanbuli konventsioon on jätkuvalt rahvusvaheline standard ja peamine vahend, mille abil kaotada soolise vägivalda nuhtlus, järgides terviklikku, põhjalikku ja kooskõlastatud lähenemisviisi, millega seatakse keskele kohale ohvrite õigused, tegeledes naiste- ja tütarlastevastase ja soolise vägivalda, sealhulgas perevägivalda probleemiga paljudest erinevatest vaatenurkadest, nähes ette sellised meetmed nagu vägivalda ennetamine, võitlus diskrimineerimise vastu, kasutades selleks kriminaalõigusmeetmeid karistamatuse vastu võitlemiseks, ohvriabi ja ohvrite kaitset, laste kaitset, naissoost varjupaigataotlejate ja pagulaste kaitset, võttes kasutusele riskihindamismenetlused ning riskiprognosid ja parema andmekogumise, samuti teadlikkuse suurendamise kampaaniad ja programmid, sealhulgas koostöös riikide inimõiguslaste ja võrdõiguslikkust edendavate asutuste, kodanikuühiskonna ja valitsusväliste organisatsioonidega;
6. mõistab hukka Istanbuli konventsiooni vastu suunatud rünnakud ja kampaaniad, mis põhinevad konventsiooni tahtlikul väärtõlgendamisel ja selle sisu eksitaval esitamisel üldsusele;
7. kinnitab kindlalt, et seksuaal- ja reproduktiivtervise ning sellega seonduvate õigustega seotud teenustest ilmajätmine on naiste ja tütarlaste vastu suunatud vägivalda vorm, ning rõhutab, et Euroopa Inimõiguste Kohus on mitmel korral otsustanud, et piiravad abordiseadused ja nende puudulik rakendamine rikuvad naiste inimõigusi;
8. rõhutab, et teadlikkuse suurendamise kampaaniad, millega võideldakse sooliste stereotüüpide ja patriarhaalse vägivalda vastu ning edendatakse nulltolerantsi ahistamise ja soolise vägivalda suhtes, on peamised vahendid sellise inimõiguste rikkumise vastu võitlemiseks; on veendunud, et diskrimineerimisvastasusel põhinevad laiemad haridusstrateegiad on igasuguse vägivalda, eriti soolise vägivalda ennetamisel peamine vahend, eriti just noorukieas;
9. rõhutab, et mõjususe suurendamiseks peaks soolise vägivalda vastu võitlemise meetmetega kaasnema tegevus, mille eesmärk on soodustada vägivalda ohvriks langenud naiste võimendamist ja majanduslikku sõltumatust;
10. palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada asjakohase sootundliku koolituse ning menetlused ja suunised, mis seavad ohvri õigused kõigi soolise vägivalda ohvritega tegelevate spetsialistide tähelepanu keskmesse, et vältida diskrimineerimist, traumeerimist või uuesti ohvriks langemist kohtu-, meditsiini- ja politseimenetluste käigus; nõuab paranduste tegemist, soodustamaks sellistest kuritegudest teatamist;
11. tuletab meelde oma seisukohta toetada 193,6 miljoni euro eraldamist soolise vägivalda kõigi vormide ennetamiseks ja tõkestamiseks ning Istanbuli konventsiooni täieliku rakendamise edendamiseks õiguste ja väärtuste programmis, ning rõhutab, kui oluline on eraldada piisavad rahalised vahendid ka liikmesriikide tasandil;
12. palub, et komisjon vaataks pärast mõjuhindangut läbi praegu kehtiva ELi raamotsuse teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega, et lisada sellesse viha õhutamine soo, seksuaalse sättumuse, sooidentiteedi ja sootunnuste alusel;

Neljapäev, 28. november 2019

13. kutsub liikmesriike üles tagama juba kehtivate asjakohaste õigusaktide täielik rakendamine ja jõustamine;
  14. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama soolist vägivalda käsitlevate kvaliteetsete eristatud andmete kättesaadavust ja võrreldavust, tehes selleks koostööd Eurostati, Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga (FRA) kooskõlas konventsiooni kohustustega, mis puudutavad andmete kogumist ja teadusuuringuid; kutsub komisjoni veel kord üles looma täpsete ja võrreldavate andmetega Euroopa soolise vägivalda seirekeskuse (sarnaselt EIGE naistevastase vägivalda riikliku vaatluskeskusega);
  15. rõhutab, kui oluline on võtta kasutusele ametlikud menetlused töökohal toimuvast seksuaalsest ahistamisest teatamiseks ning korraldada spetsiaalseid koolitusi ja teadlikkuse tõstmise kampaaniaid, et tagada väärkuse kaitses tööelus ja rakendada nulltolerantsi kui käitumismismi; on veendunud, et Euroopa institutsioonid peaksid selles osas eeskujuna näitama;
  16. kutsub Euroopa Parlamendi presidenti, juhatust ja administratsiooni üles jätkama tööd selle nimel, et Euroopa Parlament oleks ahistamis- ja seksismivaba töökoht, ning rakendama kooskõlas 2017. aasta resolutsioonis (seksuaalse ahistamise ja väärkohtlemise vastase võitluse kohta ELis) vastu võetud nõudmistega järgmisi meetmeid: 1) tellida välisaudit Euroopa Parlamendi mõlemale olemasolevale ahistamisvastasele komisjonile ja avalikustada selle tulemused; 2) moodustada uuesti ahistamisvastased üksused, kaasates neisse täieliku hääleõigusega välised õigus-, meditsiini- ja ravieksperdid; ning 3) viia läbi kõigile parlamendiliikmetele ja kõigile töötajate kategooriatele kohustuslikud koolitused austuse ja väärkuse kohta töökohal;
  17. väljendab heameelt seoses Euroopa Komisjoni ametisseastuva presidendi antud lubadusega teha rohkem pingutusi soolise vägivalda vastu võitlemiseks ja selle ohvrite paremaks toetamiseks, muuta ELi ühinemine Istanbuli konventsiooniga komisjoni prioriteediks ning kasutada aluslepingust tulenevaid võimalusi lisada naistevastane vägivald ELi poolt kuritegudeks tunnistatud tegude nimekirja;
  18. nõuab, et komisjon võtaks soolise vägivalda vastase võitluse prioriteetsena järgmisesse Euroopa soolise võrdõiguslikkuse strateegiasse, lisades sellesse asjakohased poliitilised ning seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud meetmed;
  19. palub, et komisjon esitaks seadusandliku akti ettepaneku, mis käsitleks soolise vägivalda, sh naiste ja tütarlaste vastase vägivalda kõigi vormide ennetamist ja tõkestamist; kohustub sellega seoses kaaluma kõiki võimalikke meetmeid, sealhulgas kübervägivalda valdkonnas, kasutades ELi toimimise lepingu artiklis 225 sätestatud õigust seadusandlikule algatusele;
  20. kutsub komisjoni ja nõukogu üles aktiveerima ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 sätestatud sillaklausli, et lisada naiste- ja tütarlastevastane vägivald ning muud soolise vägivalda vormid ELi poolt kuritegudeks tunnistatud tegude nimekirja;
  21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ning Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assambleele.
-

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0081

Venemaa Föderatsiooni hiljutised meetmed Leedu kohtunike, prokuröride ja uurijate vastu, kes osalesid Vilniuses 13. jaanuaril 1991 toimunud traagiliste sündmuste uurimises

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon Vene Föderatsiooni hiljutiste meetmete kohta Leedu kohtunike, prokuröride ja uurijate vastu, kes on seotud 13. jaanuari 1991. aasta Vilniuse traagiliste sündmuste uurimisega (2019/2938(RSP))

(2021/C 232/09)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Venemaa Föderatsiooni kohta,
  - võttes arvesse inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (Euroopa inimõiguste konventsioon),
  - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni,
  - võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,
  - võttes arvesse kriminaalasjades vastastikuse abistamise Euroopa konventsiooni,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
  - võttes arvesse ÜRO aluspõhimõtteid kohtuvõimu sõltumatuse kohta,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis hiljuti, 12. novembril 2019, toimunud arvamuste vahetust ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Molotovi-Ribbentropi pakti sõlmimise otsese tagajärjena annekteeris kommunistlik NSVL peale teiste riikide ka Leedu Vabariigi;
- B. arvestades, et Venemaa Föderatsioon on inimõiguste ülddeklaratsiooni ja Euroopa inimõiguste konventsiooni osalisena ning Euroopa Nõukogu ja Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni täisliikmena kohustunud järgima demokraatia ja õigusriigi põhimõtteid ning austama põhivabadusi ja inimõigusi;
- C. arvestades, et 11.–13. jaanuaril 1991 panid NSV Liidu relvajõud iseseisva Leedu riigi ja inimeste vastu, kes püüdsid rahumeelselt Vilniuse teletorni kaitsta, toime agressiooniakti, mille tagajärjel sai surma 14 ja vigastada peaaegu 800 inimest; arvestades, et Nõukogude Liidu relvajõudude repressiivne tegevus jätkus kuni 1991. aasta augustis Moskvas toimunud riigipöördekseni;
- D. arvestades, et verevalamine mõisteti hukka kogu maailmas, sealhulgas mõni päev hiljem Moskvas toimunud massimeeleavaldusel ka Vene Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigi ülemnõukogu esimehe poolt;
- E. arvestades, et 29. juulil 1991 Leedu Vabariigi ja Vene Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigi vahel sõlmitud lepingus riikidevaheliste suhete aluste kohta tunnustas Venemaa Föderatsioon Leedu Vabariigi iseseisvuse taastamist 11. märtsil 1990;

⁽¹⁾ <https://www.europarl.europa.eu/ep-live/et/committees/video?event=20191112-0900-COMMITTEE-LIBE>

Neljapäev, 28. november 2019

- F. arvestades, et Venemaa Föderatsioon võttis üle endise Nõukogude Liidu õigused ja kohustused ning on selle õigusjärglane;
- G. arvestades, et 27. märtsil 2019 tegi Vilniuse piirkonnakohus otsuse nn 13. jaanuari kohtuasjas, milles Nõukogude Liidu endine kaitseminister Dmitri Jazov, Nõukogude armee Vilniuse garnisoni endine ülem Vladimir Ushoptšik, KGB erijõudude endine komandör Mihhail Golovaton ning 64 Venemaa, Valgevene ja Ukraina kodanikku mõisteti süüdi sõjakuritegudes ja inimsusevastastes kuritegudes, sest nad osalesid Leedu riigi vastu toime pandud agressiooniaktis;
- H. arvestades, et kõigi agressiooniakti toimepanijate, v.a kahe endise Nõukogude Liidu ohvitseri – Juri Mel ja Gennadi Ivanov – üle mõisteti kohut tagaselja, ning süüdistatavatele mõisteti kuni 14-aastane vanglakaristus; arvestades, et 2019. aasta kevadel tehtud kohtuotsused puudutavad traagilisi sündmusi, mis leidsid aset pärast Leedu 11. märtsi 1990. aasta iseseisvusdeklaratsiooni vastuvõtmist, ja Nõukogude Liidu katseid sundida Leedut oma iseseisvusdeklaratsiooni tühistama, mis algasid 1990. aasta sügisel majandusblokaadiga ja kulmineerusid 1991. aasta jaanuaris jõhkra katsega kukutada Leedu valitsus;
- I. arvestades, et Leedu Vabariigi ametiasutused taotlesid 13. jaanuari kohtuasja kohtueelsel uurimisel järjekindlalt, et Venemaa Föderatsiooni pädevad asutused annaksid nendes kriminaalmenetlustes õigusabi, kuid Venemaa Föderatsioon ei teinud koostööd;
- J. arvestades, et arvatavalt varjab ja kaitseb Venemaa Föderatsioon aktiivselt süütute ja relvitute tsiviilisikute vastaste relvastatud kallaletungide ametlikke juhte ja toimepanijaid, nagu 1991. jaanuari sündmuste ajal sõjaväe vanemohvitserina tegutsenud Mihhail Golovaton, ning kasutab kõiki võimalusi, et aidata neil vastutuse võtmist vältida;
- K. arvestades, et Venemaa esialgne reaktsioon kohtuotsusele oli negatiivne, sest Venemaa Riigiduuma väitis, et kohtuprotsess oli „poliitiliselt motiveeritud“ ja sellega „püüti ajalugu ümber kirjutada“, ning Venemaa välisministeerium teatas, et „sellel on tagajärjed“;
- L. arvestades, et 2018. aasta juulist kuni 2019. aasta aprillini algatas Venemaa Föderatsiooni uurimiskomisjon kriminaalmenetlused nende Leedu Vabariigi prokuröride, uurijate ja kohtunike suhtes, kes osalesid nn 13. jaanuari kriminaalasja uurimises või selle kohta otsuse tegemises, tuginedes Venemaa Föderatsiooni kriminaalkodeksi artiklitele 299 ja 305, milles on ette nähtud, et „teadvalt süütu isiku kriminaalvastutusele võtmise“ ja „kohtuniku (kohtunike) poolt teadlikult ebaõiglase kohtuotsuse, otsuse või muu õigustoimingu tegemise eest“ eest võetakse kriminaalvastutusele;
- M. arvestades, et Venemaa Föderatsiooni algatatud poliitiliselt motiveeritud kriminaalmenetlused võivad viia püüdlusteni kuritarvitada Interpoli süsteemi ning muid kahe- ja mitmepoolseid koostöömehhanisme, et piirata 13. jaanuari kohtuasja menetlevate uurijate ja kohtunike õigusi läbiotsimise, ülekuulamise ja vahistamise ajal; arvestades, et Venemaa Föderatsioon võib püüda taotleda menetlustega seotud Leedu ametnike kohta rahvusvahelise vahistamismääruse väljastamist;
- N. arvestades, et Venemaa Föderatsiooni riigi kontrolli all olev meedia ja selle ametlikud esindajad viivad ellu propaganda- ja väärinfokampaaniat, mille eesmärk on arendada 13. jaanuari kohtuasjaga seotud vandenõuteooriaid ning mis on osa ELi ja demokraatlike riike ähvardavast hübriidohust;
- O. arvestades, et õigusriik, sh kohtusüsteemi sõltumatus, on üks ühistest väärtustest, millele EL on rajatud; arvestades, et aluslepingute kohaselt vastutab komisjon koos Euroopa Parlamendi ja nõukoguga õigusriigi kui ELi ühe alusväärtuse ning ELi õiguse, väärtuste ja põhimõtete järgimise tagamise eest;
- P. arvestades, et iga liikmesriigi kohtunikud on ka Euroopa Liidu kui terviku kohtunikud;

Neljapäev, 28. november 2019

- Q. arvestades, et kohtusüsteemi sõltumatus on õigusriigi alus ning vajalik demokraatia toimimiseks ja inimõiguste austamiseks; arvestades, et kohtusüsteemi sõltumatus on sätestatud põhiõiguste harta artiklis 47 ja Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklis 6;
- R. arvestades, et ÜRO aluspõhimõtetes kohtuvõimu sõltumatuse kohta on sätestatud, et kohtusüsteemi sõltumatust peavad austama ja jälgima kõik valitsus- ja muud institutsioonid; arvestades, et põhimõtetes on ühtlasi sätestatud, et kohtumenetlusse ei tohi asjakohatult ega põhjendamatult sekkuda (?);
- S. arvestades, et inimõiguste ülddeklaratsioonis on eelkõige sätestatud põhimõtted, mis puudutavad võrdsust seaduse ees, süütuse presumptsiooni ning õigust õiglasele ja avalikule kohtumenetlusele seaduslikult loodud, pädevas, sõltumatus ja erapooletus kohtus;
- T. arvestades, et kriminaalasjades vastastikuse abistamise Euroopa konventsiooni – mille Venemaa Föderatsioon on ratifitseerinud – artiklis 1 on sätestatud, et konventsiooniosalised kohustuvad võimaldama üksteisele käesoleva konventsiooni sätete kohaselt kõige ulatuslikumat vastastikust abi menetlustes, mis on seotud kuritegudega, mille eest karistuse määramine kuulub abitaotluse esitamise ajal taotluse esitanud konventsiooniosalise õigusasutuste pädevusse;
- U. arvestades, et Venemaa Föderatsioon rikub rahvusvahelist õigust ja kohustusi üha enam, väljendab seisukohti, mis ei ole heanaaberlike suhetega kooskõlas, ja õhnestab sellega väljavaadet edaspidi koostööd teha;
1. väljendab 13. jaanuari kohtuasja ohvrite perekondadega solidaarsust ja avaldab neile kaastunnet;
  2. märgib, et Venemaa Föderatsiooni ametivõimude meetmed Leedu kohtunike ja prokuröride vastu on vastuolus põhiliste õiguslike väärtustega, eelkõige kohtusüsteemi sõltumatusega, ning põhimõttega, et inimõigusi ja vabadusi tohib seaduslikult piirata üksnes eesmärkidel, milleks sellised piirangud on rahvusvahelise õigusega kehtestatud;
  3. tuletab meelde, et prokuröride ja kohtunike kriminaalvastutusele võtmine nende ametialase tegevuse eest on teise riigi asjadesse lubamatu sekkumine, millega rikutakse õiguse ülimuslikkuse põhimõtet;
  4. rõhutab, et selliste kriminaalmenetluste korral prokuröride ja kohtunike suhtes kriminaalmenetluse algatamist ei saa pidada õiguspäraseks;
  5. mõistab teravalt hukka, et Venemaa ametivõimud on rahvusvahelise õiguse aluspõhimõtteid ja norme selliselt rikkunud, ning avaldab nendele poliitiliselt motiveeritud kriminaalmenetlustele vastuseisu;
  6. väljendab solidaarsust Leedu prokuröride, uurijate ja kohtunikega, kellele Venemaa Föderatsioon on selles asjas süüdistuse esitanud, ning Leedu valitsuse pingutustega juhtida juhtumile tähelepanu ning vähendada Venemaa ametivõimude poolt alusetult süüdistavatele isikutele tekitatavat kahju ja ohtu;
  7. rõhutab, et kohtunike ja prokuröride sõltumatuse üldtunnustatud tagatistega on keelatud igasugune sekkumine õigusemõistmisesse kohtus või kohtuotsuse mõjutamine vähimalgi määral, samuti kohtuniku vastutusele võtmine tehtud kohtuotsuse eest ning prokuratuuri töösse sekkumine juhtumite uurimisel;
  8. kutsub Venemaa Föderatsiooni ametiasutusi üles lõpetama kriminaalmenetlused, mille nad algatasid 13. jaanuari kohtuasjaga seotud Leedu prokuröride, uurijate ja kohtunike suhtes;
  9. kutsub Venemaa Föderatsiooni ametivõime üles täitma lepingut, mille Leedu Vabariik ja Vene Nõukogude Föderatiivne Sotsialistlik Vabariik sõlmisid 29. juulil 1991 riikidevaheliste suhete aluse kohta, ja hindama nende isikute vastutust, kes 11.–13. jaanuaril 1991. aastal Leedu riigi vastu suunatud agressiooniakti juhtisid või selles osalesid, ning aitama Leedu Vabariigi õiguskaitseasutustel 13. aasta jaanuari kohtuasjas õiglus jalule seada;

(?) <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/IndependenceJudiciary.aspx>

Neljapäev, 28. november 2019

10. kutsub Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene ametivõime üles täitma taotlusi, mille Leedu Vabariik on esitanud 13. jaanuari kohtuasjas vastastikuse õigusabi saamiseks;
  11. kutsub Venemaa ametivõime üles lõpetama vastutustundetut väärinfo levitamist ja propagandaavaldusi, mida Venemaa Föderatsiooni ametnikud on seoses 13. jaanuari kohtuasjaga teinud;
  12. palub, et kui liikmesriigid saavad Venemaa Föderatsioonilt vastastikuse õigusabi taotlusi, mis on seotud 13. jaanuari kohtuasjas osalevate Leedu prokuröride ja kohtunike vastu Venemaa Föderatsioonis algatatud kriminaalmenetlusega, käsitleksid nad seda poliitiliselt motiveeritud tegevusena, teeksid Leedu ametivõimudega tihedat koostööd ning keelduksid Venemaa Föderatsioonile selles asjas õigusabi andmast;
  13. palub Interpoli failide kontrollikomisjonil (CCF), kes vastutab poliitilist laadi kuritahtlike vahistamismääruste ärahoidmise eest, olla valvel rahvusvaheliste vahistamismääruste suhtes, mida taotletakse süüdistatavate Leedu ametnike kohta; kutsub kõiki ELi liikmesriike ja teisi Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Organisatsiooni (Interpol) põhikirjale allakirjutanuid üles eirama kõiki rahvusvahelisi vahistamismäärusi, mis on väljastatud süüdistatavate Leedu ametnike kohta; kutsub Interpoli üles eirama kõiki taotlusi, mille Venemaa on 13. jaanuari kohtuasjaga seoses vahistamismääruste väljastamiseks esitanud;
  14. kutsub kõiki liikmesriike üles hoiduma edastamast Venemaale isikuandmeid, mida võidakse kasutada kriminaalmenetlustes Leedu kohtunike, prokuröride ja uurijate vastu;
  15. kutsub liikmesriike üles tegema oma Venemaa-poliitikas Euroopa tasandil täielikku koostööd, sest ELi poliitika on tõhusam, kui see on järjepidev ja paremini koordineeritud, ning tegema vastupanuvõime suurendamiseks rohkem pingutusi ning tegema tööd praktiliste lahenduste leidmiseks, et toetada ja tugevdada demokraatlikke protsesse ja sõltumatut kohtusüsteemi;
  16. kutsub nõukogu eesistujat ja komisjoni presidenti, komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ning liikmesriike üles jätkama selliste juhtumite tähelepanelikku jälgimist, tõstatama neid küsimusi eri tasanditel ja kohtumistel Venemaa Föderatsiooniga, andma Euroopa Parlamendile aru Venemaa ametivõimudega peetud teabevahetusest ning hoolitsema selle eest, et Venemaa ametivõimud oleksid täielikult teadlikud Euroopa Liidu ühtsusest ja solidaarsusest nii käesoleva juhtumi kui ka muude seotud juhtumite puhul; nõuab tungivalt, et kõik liikmesriigid tõstataksid suhtluses Venemaa ametivõimudega küsimuse selle juhtumi kohta;
  17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile ning Venemaa Föderatsiooni ja Valgevene presidendile, valitsusele ja parlamendile.
-

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0082

Meetmed selleks, et leevendada mõju, mida avaldab Euroopa põllumajandusele WTO otsus Airbusi vaidluses

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon meetmete kohta, millega leevendada Airbusi vaidlust käsitleva WTO otsuse mõju Euroopa põllumajandusele (2019/2895(RSP))

(2021/C 232/10)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) vahekohtus 2. oktoobril 2019 Airbusi subsiidiumivaidluses (DS316) tehtud otsust, millega lubati USA-l võtta ELi ekspordi suhtes 7,5 miljardi USA dollari (6,8 miljardi euro) väärtuses vastumeetmeid,
  - võttes arvesse WTO vaidluste lahendamise organi 14. oktoobri 2019. aasta ametlikku otsust nende vastumeetmete lubamise kohta,
  - võttes arvesse USA otsust kehtestada alates 18. oktoobrist 2019 teatavatele põllumajanduslikele toiduainetele ja teatavatele mittepõllumajandustoodetele uus, 25 % väärtuseline tollimaks ning muudele mittepõllumajandustoodetele 10 % väärtuseline tollimaks,
  - võttes arvesse asjaomaseid artikleid Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määruses (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiendendusmeetmete kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008⁽¹⁾ (müügiendenduse määrus), ning komisjoni 18. novembri 2019. aasta rakendusotsust siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiendendusmeetmete 2020. aasta tööprogrammi vastuvõtmise kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1308/2013 (millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus)⁽²⁾ (ühise turukorralduse määrus) asjaomaseid artikleid,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et USA on ELi 28 liikmesriigi põllumajandustoodete ekspordi peamine sihtkoht ja selle ekspordi maht oli 2018. aastal 22,3 miljardit eurot (16,2 % põllumajanduslike toiduainete koguekspordist) ning USA on seetõttu nii ekspordi väärtuse kui ka mahu poolest asendamatu turg;
- B. arvestades, et 4,3 miljardi euro väärtuses põllumajanduslike toiduainete ekspordile (60 % vastumeetmete koguväärtusest) kehtestatakse uued tollimaksud, mille suuruseks on 1,1 miljardit eurot;
- C. arvestades, et peamised riigid, keda USA otsus mõjutab, on Ühendkuningriik, Prantsusmaa, Hispaania, Itaalia, Saksamaa ja Iirimaa, kuid see mõjub kahjulikult ka teiste ELi liikmesriikide põllumajanduslikule toidutööstusele;
- D. arvestades, et peamised põllumajandustooted, mida USA sanktsioonid mõjutavad, on ELi jaoks sümboolse tähendusega ja väga suure lisaväärtusega tooted, mis on sageli kaitstud ELi kvaliteedisüsteemidega (veinid ja piiritusjoogid, näiteks ühelinnaseviski, oliiviõli ning piimatooted, näiteks või ja juust);

⁽¹⁾ ELT L 317, 4.11.2014, lk 56.

⁽²⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

Neljapäev, 28. november 2019

- E. arvestades, et sihtmärgiks, kuigi vähemal määral, on ka muud põllumajandustooted, nagu lauaoliivid, sealih, kohv, magusad küpsised, töödeldud puuviljad, tsitrusviljad, rannakarbid, liköörid ja kašmiir;
- F. arvestades, et põllumajandustootjad ja põllumajandusliku toidutööstuse tarneahela ettevõtjad on pärast Venemaa embargot langenud taas neist mittesõltuva mittepõllumajandusliku kaubanduskonflikti ohvriks, ning arvestades, et USA otsus neid tollimakse kohaldada võib jääda kehtima määramata ajaks, kuni liikmesriigid täidavad WTO resolutsiooni Airbusi puudutava vaidluse kohta;
- G. arvestades, et USA vastumeetmed suurendavad selle oma loomult juba niigi volatiilse sektori Euroopa tootjate majanduslikku ja juriidilist ebakindlust ning lisavad ebastabiilsust ELi siseturul, kus tuleb toime tulla Venemaa embargost tingitud häiretega ja valmistada Ühendkuningriigi võimalikust EList väljaastumisest tulenevateks majandusprobleemideks;
- H. arvestades, et USA võib vastavalt USA õiguse sätetele võtta kasutusele nn tariifide karusselli, millel oleks järelmõju teistele toodetele, mis võimendaks vastumeetmete majanduslikke tagajärgi ning millel oleks põllumajanduslikule toidutööstusele ebaproportsionaalne mõju;
- I. arvestades, et vaidlus Boeingi toetuste üle on WTOs veel pooleli;
- J. arvestades, et mõnes sektoris, näiteks lauaoliivid (mida on juba mõjutanud USA tariifide kohaldamine alates 2017. aasta novembrist) ja oliiviõli, ohustab USA otsus veelgi siseturu niigi habrast olukorda, samal ajal kui teistes sektorites, näiteks veini, viski ja piimatoodete sektoris, võib see põhjustada kogu turul tõsiseid häireid; arvestades, et sellest tulenevalt seaks niisugune otsus ohtu majanduskasvu, investeeringud ja töökohtade loomise ning tooks kaasa konkurentsivõime ja turuosa olulise kahanemise, kusjuures nende praeguse taseme saavutamiseks kulus aastaid ja langusest oleks raske taastuda;
- K. arvestades, et mõlemal pool Atlandi ookeani toovad tollimaksud kaasa tarbijatele suure hinnatõusu ning ettevõtjatele majandusliku kahju ja töökohtade kaotuse, millest saavad lõppkokkuvõttes kasu väljaspool ELi ja USAd asuvad tootjad;
- L. arvestades, et kehtivate ELi normide kohaselt ei saa USA turu jaoks mõeldud ja juba heaks kiidetud müügiedenduskampaaniaid ümber kavandada ning mõned meetmed, mis on juba võetud väga väärtuslike toodete edendamiseks, võivad USA tollimaksude kohaldamise korral osutuda kasutuks;
- M. arvestades, et ELi põllumajandus, mis on oma olemuselt teatud aspektides eriti tundlik, on rahvusvaheliste turgudega üha enam integreeritud, mistõttu on väga olulised konstruktiivsed kaubandussuhted üldiselt ja tarbijate nõudmistele vastavate kvaliteetsete toiduainete tarneahela säilitamine;
- väljendab suurt muret selle pärast, et Ameerika Ühendriikide otsus kehtestada Euroopa Liidule seoses Airbusi vaidlusega vastumeetmed tekitab ELi põllumajanduslikule toidutööstusele kogu põllumajandusliku toidutööstuse ahela ulatuses lisakahju; peab vastuvõetamatuks, et põllumajandussektor peab kandma suure osa temaga üldse mitte seotud sektoris tekkinud õigusvaidluse kuludest; taunib otsust kehtestada tollimaksud nii paljudele põllumajandustoodetele;
  - peab äärmiselt kahetsusväärseks, et USA ei osale ELi püüdlustes leida enne tollimaksude kohaldamist õigeaegne lahendus läbirääkimiste teel; toonitab oma muret selle pärast, et USA on siiani keeldunud tegemast ELiga koostööd, et leida seoses Airbusi ja Boeingi pikaajalise vaidlusega kummagi poole lennukitööstuse jaoks kiire lahendus;
  - toetab komisjoni pingutusi ja nõuab tungivalt, et komisjon püüaks endiselt leida läbirääkimiste teel lahendusi, mis leevendaksid kahe poole vahelisi kaubanduspingeid;
  - rõhutab vajadust kooskõlastatud ja ühtse ELi reageeringu järele, eriti kuna tollimaksud on kavandatud nii, et need mõjutaksid liikmesriike erineval määral, püüdes nii liidu seisukohta lõhestada;

Neljapäev, 28. november 2019

5. kutsub komisjoni üles jälgima tähelepanelikult ELi põllumajandusliku toidutööstuse turgu, et teha aegsasti kindlaks tollimaksude kohaldamisest tulenevad häired, kumulatiivne mõju muude turusuundumustega, sealhulgas Venemaa embargo, ning toodete väljatõrjumise järelmõju toiduainete tarneahelale;
6. nõuab tungivalt, et komisjon uuriks nende vastumeetmete mõju mõjutatud sektoritele ja siseturule ning kui see on põhjendatud, annaks kõige rängemat mõju kogenud sektoritele kooskõlas WTO eeskirjadega ja eelarve piires kiiresti toetust; peab sellega seoses väga kahetsusväärseks, et 2020. aasta eelarves ei ole selleks otstarbeks piisavalt sobivaid vahendeid;
7. kutsub komisjoni üles kaaluma ühise turukorralduse raames selliste vahendite kasutamist nagu eraladustussüsteemid ja turult kõrvaldamine, ning uusi või muid olemasolevaid vahendeid ja asjakohaseid meetmeid siseturul tekkivate häiretega tegelemiseks;
8. väljendab heameelt komisjoni avalduse üle vaadata läbi ühise turukorraldusega hõlmatud kehtivad teisesed õigusaktid, et võimaldada ettevõtjatel pikendada müügienduskampaaniate kestust USAs ja muuta käimasolevate müügienduskampaaniate haldamine kolmandates riikides paindlikumaks, et ettevõtjad saaksid reageerida ja tugevdada oma tegevust USAs ning võidelda tarbijatele avalduva mõju vastu või vajaduse korral siirduda alternatiivsetele turgudele, korraldades ümber USA turu jaoks juba heaks kiidetud meetmed; palub komisjonil teha need muudatused võimalikult kiiresti ja võtta vastu lisameetmed, et muuta müügienduse määruse kohaste müügienduskampaaniate haldamine paindlikumaks;
9. leiab, et USA sanktsioonid on erandlikud ning ettevõtjad ei oleks saanud neid ette näha ega hallata; palub seetõttu komisjonil kohandada kontrolli- ja auditieeskirju nii, et ettevõtjaid ei karistataks vältimatute kohanduste eest, mida nad peavad müügiendusmeetmetes tegema, või juba kavandatud müügiendusmeetmete täitmata jätmise eest;
10. kutsub komisjoni üles võtma horisontaalseid teavitamis- ja müügiendusmeetmeid, mis võiksid olla kõrgetasemeliste visiitide ning rahvusvahelise tähtsusega messidel ja näitustel osalemise vormis, et parandada asjaomaste toodete mainet ja edendada neid kooskõlas müügiendusmeetmete määruse artiklitega 2 ja 9;
11. märgib, et selle spetsiifilise turuprobleemi tõttu peaks komisjon kaaluma müügiendusmeetmete määruse artiklite 15 ja 19 sätete kasutamist, et toetada ettevõtjaid, kes peavad suurendama pingutusi USA turule minemiseks, ja aidata leevendada turule minemise tõkkeid;
12. nõuab, et kuna aastaeelarve on juba kohustustega seotud, kiidaks komisjon olemasolevate varude piires heaks täiendavad projektikonkursid ning suurendaks selleks 2019. aasta müügienduseks ettenähtud eraldisi, et USA vastumeetmetele kiiresti reageerida;
13. toetab horisontaalse müügienduse määruse edendamist, kasutades ära riikide kaubanduse edendamise asutuste kogemusi, et aidata ettevõtjatel laiendada ja kindlustada oma turupositsiooni kolmandates riikides ning ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) reformimist ja müügienduse määruse järgmist läbivaatamist silmas pidades leida ELi toodetele uusi turustamisvõimalusi;
14. rõhutab, et praeguses olukorras on äärmiselt oluline vältida ÜPP eelarve edasisi kärpeid ja jätkata ÜPP kriisireservi reformimist, kuna põllumajandussektorit mõjutavad üha enam volatiilsus ja poliitiliselt motiveeritud rahvusvahelised kriisid, millele tuleb eelarve kaudu jõuliselt ja tõhusalt reageerida;
15. rõhutab vajadust mitmekesistada eksporditurge ja tagada USA tollimaksudest mõjutatud põllumajanduslike toiduainete turulepääs, kõrvaldades püsivad tehnilised takistused, mis ei ole lasknud ettevõtjatel täielikult ära kasutada muudest kaubanduslepingutest tulenevaid ekspordivõimalusi;
16. kinnitab veel kord oma pühendumust vabakaubandusele ja avatud turgudele, kuna need on suurendanud paljude USA ja ELi väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate majanduslikke ja tööhõivevõimalusi, ning rõhutab ELi ja USA jaoks vastastikku kasulike konstruktiivsete kaubandussuhete tähtsust;

Neljapäev, 28. november 2019

17. rõhutab oma toetust reeglitel põhineva kaubandussüsteemi ja WTO kui institutsiooni säilitamisele, kuid tunnistab samas põhjalike reformide, eelkõige WTO apellatsioonikogu reformimise vajalikkust;
  18. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.
-

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0083

WTO apellatsioonikogu kriis

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon WTO apellatsioonikogu kriisi kohta (2019/2918(RSP))
(2021/C 232/11)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 15. aprilli 1994. aasta Marrakechi lepingut, millega loodi Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO),
  - võttes arvesse vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsitusleppe artiklit 17, millega asutati WTO vaidluste lahendamise organi alaline apellatsioonikogu,
  - võttes arvesse WTO peanõukogule esitatud Euroopa Liidu, Hiina, Kanada, India, Norra, Uus-Meremaa, Šveitsi, Austraalia, Korea Vabariigi, Islandi, Singapuri, Mehhiko, Costa Rica ja Montenegro 11. detsembri 2018. aasta teatist WT/GC/W/752/Rev.2 ning Euroopa Liidu, Hiina, India ja Montenegro 11. detsembri 2018. aasta teatist WT/GC/W/753/Rev.1,
  - võttes arvesse vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsitusleppe artikli 25 kohast 25. juuli 2019. aasta esialgset vahekohtumenetluse kokkulepet ELi ja Kanada vahel ning sarnast kokkulepet Norraga, mis saavutati 21. oktoobril 2019,
  - võttes arvesse peanõukogu egiidi all toimunud mitteametlikku protsessi apellatsioonikogu toimimise küsimustes, Uus-Meremaa suursaadiku David Walkeri poolt 28. veebruaril, 7. mail, 23. juulil ja 15. oktoobril 2019. aastal WTO peanõukogule esitatud aruandeid JOB/GC/215, JOB/GC/217, JOB/GC/220 ja JOB/GC/222 ning suursaadik Walkeri poolt 15. oktoobril 2019 peanõukogule esitatud peanõukogu otsuse eelnõu apellatsioonikogu toimimise kohta, mis on lisatud tema sama kuupäeva aruandele,
  - võttes arvesse komisjoni 26. novembri 2019. aasta avaldust,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
  - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et WTO loodi selleks, et tugevdada mitmepoolsust, edendada kaasavat ülemaailmset majanduskorda ning soodustada avatud, reeglitepõhist ja mittediskrimineerivat mitmepoolset kaubandussüsteemi;
- B. arvestades, et WTO vaidluste lahendamise süsteem on oma siduva iseloomu, kahe otsustustasandi ning otsuste langetajate sõltumatuse ja erapooletuse kaudu aidanud edukalt kaasa WTO reeglite järgimise tagamisele ning mitmepoolse kaubandussüsteemi turvalisusele ja prognoositavusele, et vältida ühepoolsete meetmete kasutamist;
- C. arvestades, et WTO apellatsioonikogul on WTO vaidluste lahendamise süsteemis oluline roll;
- D. arvestades, et Ameerika Ühendriigid takistavad alates 2017. aastast seitsmeliikmelise apellatsioonikogu liikmete väljavahetamist ning on tagasi lükanud arvukad vabade kohtade täitmise ettepanekud;
- E. arvestades, et apellatsioonikogusse on jäänud veel kolm liiget, kellest kahe volitused lõpevad 10. detsembril 2019, mis tähendab, et apellatsioonikogul ei ole enam võimalik uusi kaebusi läbi vaadata, sest selleks on vaja kolme liiget;

Neljapäev, 28. november 2019

1. peab äärmiselt murettekitavaks, et kui lahendust ei leita, lõpetab apellatsioonikogu 10. detsembrist 2019 tegevuse ja sellel võivad olla reeglitepõhise mitmepoolse kaubandussüsteemi jaoks väga tõsised tagajärjed;
  2. peab kahetsusväärseks, et WTO liikmete vahel käimas olevad arutelud ei ole veel positiivseid tulemusi andnud;
  3. toetab täielikult suursaadik David Walkeri vahendatud mitteametlikku protsessi ja peab tema ettepanekuid väga heaks aluseks, mille põhjalt leida rahuldav lahendus ühistele probleemidele, mis seonduvad apellatsioonikogu toimimise ja selle reformimise vajalikkusega; kutsub kõiki WTO liikmeid üles nendes aruteludes konstruktiivselt osalema, et täita võimalikult kiiresti vabad kohad ja tagada samal ajal WTO-le vajalikud rahalised ja inimressursid;
  4. kutsub komisjoni üles jätkama koostööd kõigi WTO liikmetega, sealhulgas Ameerika Ühendriikidega, et lõpetada kiiremas korras ja kas või pärast 10. detsembrist 2019 vabade kohtade täitmisega seotud ummikseis;
  5. toetab ELi hiljutist algatust sõlmida provisorsete lahenduste leidmiseks peamiste kaubanduspartneritega ajutised kokkulepped, et Euroopa Liidul säiliks õigus lahendada kaubandusvaidlusi WTO siduva kahetasandilise, sõltumatu ja erapooletu menetluse kaudu, kuid tuleb samal ajal meelde, et ELi strateegia põhieesmärk on siiski alaline apellatsioonikogu;
  6. tuleb meelde, et parlamentidevaheline dialoog on tähtis, sest aitab kaasa käimasolevatele aruteludele ja positiivse tulemuse saavutamisele;
  7. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, WTO liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning WTO peadirektorile.
-

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0084

Käimasolevad läbirääkimised ELi ja AKV riikide vahelise uue partnerluslepingu üle

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta resolutsioon käimasolevate läbirääkimiste kohta Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma uue partnerluslepingu üle (2019/2832(RSP))

(2021/C 232/12)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 23. juunil 2000. aastal Cotonous allkirjastatud partnerluslepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel (Cotonou leping) ⁽¹⁾ ning selle läbivaatamisi 2005. ja 2010. aastal ⁽²⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Komisjoni 12. detsembri 2017. aasta soovitus võtta vastu nõukogu otsus, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma vahelise partnerluslepingu üle ⁽³⁾,
  - võttes arvesse oma 4. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni AKV-ELi suhete tuleviku kohta pärast 2020. aastat ⁽⁴⁾ ja 14. juuni 2018. aasta resolutsiooni eelseisvate läbirääkimiste kohta Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma uue partnerluslepingu üle ⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse nõukogule ja komisjonile esitatud küsimust käimasolevate läbirääkimiste kohta Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma uue partnerluslepingu üle (O-000035/2019 – B9-0057/2019 ja O-000036/2019 – B9-0058/2019),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,
  - võttes arvesse arengukomisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et läbirääkimised Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma uue partnerluslepingu üle veel jätkuvad ning need kestavad tõenäoliselt kauem, kui esialgu arvati;
- B. arvestades, et Cotonou lepingu tugevus ja selle *acquis* põhinevad teataval eripäral, mida tuleb säilitada ja tugevdada;
- C. arvestades, et AKV-ELi suhted on väga olulised, eriti praeguses olukorras, kus mitmepoolne süsteem on surve all ja seda seatakse kahtluse alla; arvestades, et Cotonou leping on tänu osalevate riikide arvule ning partnerluse sisule ja struktuurile meie mitmepoolse süsteemi tähtis osa, ning arvestades, et seda partnerlust tuleks ÜROs ja muudel ülemaailmsel foorumitel rohkem esile tõsta ja nähtavamaks muuta; arvestades, et 2015. aastal võttis rahvusvaheline üldsus ülemaailmseid kohustusi 2030. aasta tegevuskava ja kestliku arengu eesmärkide, Pariisi kokkuleppe ja Addis Abeba tegevuskava raames, ning arvestades, et AKV-ELi koostöö on nende ülemaailmsete eesmärkide saavutamiseks väga oluline;
- D. arvestades, et AKV-ELi uue partnerluslepinguga tuleks eelkõige tugevdada ELi ja AKV riikide rühma suhtluse parlamentaarset mõõdet, tagades suurema tõhususe ja esindatuse;

⁽¹⁾ EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3.

⁽²⁾ ELT L 287, 4.11.2010, lk 3.

⁽³⁾ COM(2017)0763.

⁽⁴⁾ ELT C 215, 19.6.2018, lk 2.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0267.

Neljapäev, 28. november 2019

- E. arvestades, et AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee koosolekute sagedus ja mitmekesisus on võimaldanud aastate jooksul pidada järjepidevat dialoogi, mis aitab tõhusalt kaasa parlamentaarse diplomaatia tugevdamisele; arvestades, et praegune rahvusvaheline õhustik peaks innustama AKV-ELi riike parlamentaarset dialoogi jätkama ja tõhusamaks muutma;
1. väljendab heameelt lepingu strateegilisi prioriteete käsitlevatel läbirääkimistel tehtud edusammude üle ja piirkondlike protokollidega seoses tehtud töö üle;
  2. võtab teadmiseks, et läbirääkimiste pidamiseks lepingu ülejäänud osade üle on vaja rohkem aega ning et läbirääkimised ei olnud 2019. aasta oktoobri lõpuks lõppenud, nagu alguses eeldati;
  3. väljendab heameelt AKV-ELi ministrite nõukogu otsuse üle delegeerida AKV-ELi suursaadikute komiteele õigus võtta kuni AKV-ELi uue partnerluse jõustumiseni üleminekumeetmeid, kuna Cotonou lepingu kehtivus lõpeb 2020. aasta veebruaris;
  4. jääb kindlaks oma seisukohale, mida väljendas 2016. aasta oktoobris ja 2018. aasta juunis vastu võetud resolutsioonides Cotonou lepingu järgse raamistiku kohta, ning on veendunud, et mõned Cotonou lepingu olulised elemendid tuleb veel kord selgelt üle korrata, et neid saaks läbirääkimiste järelejäänud aja jooksul täiel määral arvesse võtta;
  5. kordab, kui tähtis on tugevdada tulevase lepingu parlamentaarset mõõdet, kuna leping peab tagama demokraatliku aruandekohustuse kõigil tasanditel; rõhutab, et institutsioonilisse raamistikku peaks kuuluma ka AKV-ELi parlamentaarne ühisassamblee; ei kavatse selle nõudmise osas järeleandmisi teha, arvestades seda, et Euroopa Parlament peab andma tulevasele lepingule oma nõusoleku;
  6. tuletab meelde, et AKV-ELi parlamentaarsel ühisassambleel on tulevase lepingu üle demokraatliku järelevalve tagamisel oluline roll, ning nõuab taas, et tugevdataks tema nõuandvat ja kontrollifunktsiooni; on veendunud, et AKV-ELi tasandil on tugeva partnerluse tagamiseks vaja korrapäraseid kohtumisi;
  7. on seisukohal, et AKV-ELi parlamentaarsel ühisassambleel on kestliku arengu eesmärkide saavutamisel ja poliitikavaldkondade arengusiduse hindamisel tähtis roll; on veendunud, et parlamentaarne ühisassamblee aitab kaasa teabevahetusele sellistel ülemaailmselt tähtsatel teemadel nagu inimõigused, demokraatia, hea valitsemistava, sooline võrdõiguslikkus ning rahu ja julgeolek, samuti kliima, keskkond ja bioloogiline mitmekesisus;
  8. kinnitab veel kord toetust mitmepoolsusele ja nõuab kooskõlastamist, eelkõige parlamentaarse ühisassamblee raames, et võtta rahvusvahelistel foorumitel vastu AKV-ELi kooskõlastatud seisukohti; rõhutab, et mitmepoolsete läbirääkimiste eel tuleb teha rohkem koostööd teiste rahvusvaheliste partnerite ja kodanikuühiskonnaga;
  9. on seisukohal, et parlamentaarne ühisassamblee peaks koosnema võrdsest arvust ELi ja AKV riikide esindajatest ning see peaks tulema kokku istungjärgudel kaks korda aastas, vaheldumisi Euroopa Liidu ja AKV riikides;
  10. rõhutab, et piirkondliku partnerluse parlamendikomisjonid peavad kohtuma igas piirkonnas kord aastas ning need ei tohiks sõltuda piirkondliku partnerluse ministrite nõukogu kohtumiste kokkukutsumisest; rõhutab lisaks, et AKV-ELi partnerlus tuleb uue lepingu alusel piirkondadeks jaotada nii, et see ei kahjustaks lepingu üldisi ühiseid eesmärke, kuid soodustaks AKV riikide tihedamat piirkondlikku integratsiooni;
  11. kordab, et Cotonou lepingu teatav eripära – inimõiguste, demokraatia, põhivabaduste, hea valitsemistava ja õigusriigi põhimõtte austamine – tuleb säilitada ja seda on vaja tugevdada;
  12. rõhutab, et uus leping peaks veelgi tugevdama võrdsetel alustel toimiva partnerluse ideed, võttes samal ajal arvesse iga riigi eripära ning AKV riikide ja ELi kui ühendatud ja üksteist toetavate partnerite vahelist koostööd mitmepoolses süsteemis; märgib, et uus leping peab seega võimaldama pelgalt doonori ja abisaaja vahelisest suhtest edasi liikuda;
  13. kordab, kui oluline on poliitiline dialoog nii meie ühiste väärtuste kaitsmiseks kui ka partnerluse lahutamatu osana, ning nõuab, et poliitilist dialoogi kasutataks süstemaatiliselt, tõhusamalt ja ennetavamalt, et poliitilisi kriise vältida;

Neljapäev, 28. november 2019

14. peab kahetsusväärseks, et kodanikuühiskonna tegutsemisruum on mõnes riigis kahanenud ja kordab, et tulevase lepinguga tuleks kodanikuühiskonnale ette näha suurem roll, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonidele, inimõiguste kaitsjatele ja kogukonnariühmadele, diasporaadele, kirikutele ja usuihendustele ning kogukondadele, samuti eelkõige noorte ja naiste esindajatele, et kaitsta puuetega inimeste huve, samuti ühiskondlikke liikumisi ja ametiühinguid, põlisrahvaid ja sihtasutusi ning kõigi diskrimineeritud vähekaitsitud ja tõrjutud inimeste esindatust, ning see tuleks saavutada poliitilise dialoogiga ja kõigil tasanditel;

15. nõuab, et AKV-ELi koostöö üldeesmärgid oleksid vaesuse kaotamine ja kestliku arengu edendamine, järgides põhimõtet, et mitte kedagi ei tohi kõrvale jätta; kordab, et selle lepingu keskmes peab olema võitlus tõrjutuse, diskrimineerimise ja ebavõrdsuse vastu;

16. tuletab meelde, et tulevase lepingu inimõigusi puudutavas osas tuleks selgelt sõnastada võitlus diskrimineerimise vastu mis tahes alusel, sealhulgas seksuaalse sättumuse või soolise identiteedi alusel, samuti laste, oma kodust lahkunud ja teel olevate inimeste, eakate või puuetega inimeste diskrimineerimise vastu;

17. rõhutab, et sooline võrdõiguslikkus ja naiste võimestamine on arengu tugejõud ning nõuab, et EL ja AKV riigid lisaksid lepingusse soolise võrdõiguslikkuse kui valdkondadevahelise teema; rõhutab, kui tähtis on, et lepingu osalised pühendusid seksuaal- ja reproduktiivtervise ja seonduvate õiguste tagamisele ning rahvastiku ja arengu rahvusvahelise konverentsi tegevusprogrammi täielikule elluviimisele;

18. soovib, et EL pööraks finantsabi eraldamisel piisavalt tähelepanu partnerriikide poliitikale ja probleemidele, võttes eelkõige arvesse asjaolu, et suurem osa rändeliikumisi toimub AKV riikide endi vahel; kordab, et tulevane leping peab pakkuma abi kogukondadele, kes arvukaid ümberasujaid vastu võtavad, ja tegelema sundrände algpõhjustega põhjalikult ja õigustest lähtuvalt;

19. väljendab heameelt asjaolu üle, et tulevase lepingu põhieesmärgiks peetakse kestliku arengu eesmärkide saavutamist, ning kordab nõudmist luua tugevad järelevalvemehhanismid, millega tagatakse, et lepingu rakendamine aitab kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ja edendamisele tõhusalt kaasa; rõhutab, et on vaja võtta rohkem arvesse selliseid valdkondadevahelisi teemasid nagu keskkonnasäästlikkus, kliimamuutustega seotud eesmärgid, sooline võrdõiguslikkus ja sotsiaalne õiglus ning lisada need tulevase lepingu kõikidesse poliitikavaldkondadesse, kavadesse ja sekkumismeesmetesse;

20. kordab, et majanduspartnerluslepingute põhieesmärk on edendada pikaajalist arengut ja piirkondlikku integratsiooni; rõhutab, et kaubanduslepingud peaksid edendama kestlikku arengut ja inimõigusi ning toonitab, et need peaksid olema tulevase lepingu lahutamatu osa;

21. nõuab, et kõigisse praegu läbiräägitavatesse ja tulevastesse majanduspartnerluslepingutesse lisataks süstemaatiliselt kestliku arengu ja inimõiguste sätteid, mida on võimalik jõustada, ning et analüüsitaks põhjalikult majanduspartnerluslepingute mõju kohalikule majandusele ja piirkonnasisesele kaubandusele, et käsitleda nende rakendamise seotud probleeme seoses piirkondliku integratsiooni ja industrialiseerimisega;

22. leiab, et kestliku arengu tegevuskava 2030 ja kestliku arengu eesmärkide elluviimiseks on vaja, et kohalikud omavalitsused ja valitsusvälised osalejad aktiivselt kaasa lööksid, edendamaks demokraatlikku isevastutust; on seisukohal, et neid eesmärke aitaks saavutada AKV-ELi vastastikuse seire, aruandekohustuse ja hindamise mehhanism, millesse on kaasatud riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste, kodanikuühiskonna ja teadusringkondade esindajad ning mille ülesanne on koostada igal aastal järeldused ja soovitusel edasiste meetmete võtmiseks;

23. tuletab meelde, et erasektor on oluline partner kestliku arengu saavutamisel, majanduskasvu edendamisel ja vaesuse vähendamisel; nõuab tulevases lepingus selgeid sätteid, mis käsitlevad arengupartnerluses osalevate ettevõtete rolli ja vastutust ning edendavad ettevõtete sotsiaalse vastutuse põhimõtteid, ÜRO algatust Global Compact, ÜRO ettevõtluse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni tööõiguse põhireegleid, keskkonnanorme ja ÜRO korrupsioonivastast konventsiooni;

Neljapäev, 28. november 2019

24. tuletab läbirääkimiste osapooltele meelde, et uude kokkuleppesse tuleks lisada ambitsioonikad sätted ebaseaduslike rahavoogude ja maksudest kõrvalehoidumise vastu võitlemiseks ning arenguriikidele tuleks anda finants- ja tehnilist abi, et need riigid tuleksid toime uute ülemaailmsete standarditega, mis puudutavad võitlust maksudest kõrvalehoidmisega, sealhulgas automaatset teabevahetust, teavet ettevõtetest tegelikult kasu saavate omanike kohta ning G20 ja OECD mudelitel põhinevaid avalikke riigipõhiseid aruandeid hargmaiste ettevõtete kohta, et takistada maksubaasi kahanemist ja kasumi ümberpaigutamist;
25. kordab, et abi andmise sõltuvusse seadmine koostööst ELiga rände küsimustes ei ole kooskõlas kokkulepitud arengu tõhususe põhimõtetega;
26. tuletab meelde, et vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikele 10 tuleb Euroopa Parlamendi kõigil läbirääkimiste etappidel viivitamata ja täielikult teavitada, ning kordab, et vaja on kokku leppida koostöö ja teabevahetuse parandatud praktiline kord, mis hõlmaks rahvusvaheliste lepingute kogu kehtivusaega;
27. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, AKV ministrite nõukogule, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Aafrika Liidu Komisjonile, Üleaafrikalisele Parlamendile ja AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee juhatusele.
-

Kolmapäev, 27. november 2019

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2019)0067

Euroopa Komisjoni valimine

Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta otsus Euroopa Komisjoni valimise kohta (2019/2109(INS))

(2021/C 232/13)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõike 7 teist ja kolmandat lõiku;
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a;
- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 2. juuli 2019. aasta otsust (EL) 2019/1136 ⁽¹⁾, millega esitatakse Ursula von der Leyen kandidaadiks komisjoni presidendi ametikohale;
- võttes arvesse Ursula von der Leyeni poolt 16. juuli 2019. aasta parlamendi täiskogu istungil tehtud avaldust ning oma poliitiliste eesmärkide tutvustust;
- võttes arvesse oma 16. juuli 2019. aasta otsust ⁽²⁾ Ursula von der Leyeni komisjoni presidendiks valimise kohta;
- võttes arvesse kokkuleppel komisjoni ametisseastuva presidendiga tehtud Euroopa Ülemkogu 5. augusti 2019. aasta otsust (EL) 2019/1330 ⁽³⁾, millega nimetatakse ametisse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja;
- võttes arvesse nõukogu 25. novembri 2019. aasta otsust (EL) 2019/1949, mis on tehtud ühisel kokkuleppel komisjoni ametisseastuva presidendiga ja millega võetakse vastu teiste isikute nimekiri, keda nõukogu paneb ette nimetada komisjoni liikmeteks, ning millega tunnistatakse kehtetuks ja asendatakse otsus (EL) 2019/1393 ⁽⁴⁾;
- võttes arvesse 30. septembrist kuni 14. novembrini 2019 toimunud volinikukandidaatide kuulamisi parlamendikomisjonides ning komisjonide hinnanguid volinikukandidaatidele pärast kuulamisi;
- võttes arvesse komisjonide esimeeste konverentsi 20. novembri 2019. aasta kohtumisel ja esimeeste konverentsi 21. novembri 2019. aasta kohtumisel läbiviidud hindamist;

⁽¹⁾ ELT L 179 I, 3.7.2019, lk 2.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0002.

⁽³⁾ ELT L 207, 7.8.2019, lk 36.

⁽⁴⁾ ELT L 304, 26.11.2019, lk 16.

Kolmapäev, 27. november 2019

- võttes arvesse avaldust, mille komisjoni ametisseastuv president tegi parlamendi täiskogu istungil 27. novembril 2019;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 125 ja VII lisa;
  - 1. annab nõusoleku presidendi, välissuhete asepresidendi (liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja) ning komisjoni ülejäänud liikmete kui terviku ametissenimetamiseks ametiajaks, mis kestab kuni 31. oktoobrini 2024;
  - 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus Euroopa Ülemkogule, ministrite nõukogule ja komisjoni ametisseastuvale presidendile.
-

Teisipäev, 26. november 2019

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2019)0059

ELi ja Ukraina vaheline leping, millega muudetakse ELi ja Ukraina vahelises assotsieerimislepingus sätestatud kodulinnuliha ja kodulinnulihavalmististe kaubandussoodustusi ***

Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ja Ukraina vahelise kirjavahetuse vormis lepingu (millega muudetakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelises assotsieerimislepingus sätestatud kodulinnuliha ja kodulinnulihavalmististe kaubandussoodustusi) liidu nimel sõlmimise kohta (10720/2019 – C9-0105/2019 – 2019/0132(NLE))

(Nõusolek)

(2021/C 232/14)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (10720/2019),
  - võttes arvesse otsuse eelnõu Euroopa Liidu ja Ukraina vahelise kirjavahetuse vormis lepingu (millega muudetakse ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelises assotsieerimislepingus sätestatud kodulinnuliha ja kodulinnulihavalmististe kaubandussoodustusi) kohta ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimesele lõigule ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v (C9-0105/2019),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 114 lõiget 7,
  - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamust,
  - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni soovitusi (A9-0024/2019),
1. annab nõusoleku lepingu sõlmimiseks;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Ukraina valitsusele ja parlamendile.

⁽¹⁾ ELT L 206, 6.8.2019, lk 3.

Teisipäev, 26. november 2019

P9_TA(2019)0060

Käibemaksu- ja aktsiisireeglite muutmise seoses liidu raamistikus elluviidava kaitsetegevusega *

Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, ja direktiivi 2008/118/EÜ, mis käsitleb aktsiisi üldist korda, seoses liidu raamistikus elluviidava kaitsetegevusega (COM(2019)0192 – C9-0003/2019 – 2019/0096(CNS))

(Seadusandlik erimenetlus – konsulteerimine)

(2021/C 232/15)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (COM(2019)0192),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 113, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0003/2019),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 82,
  - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A9-0034/2019),
1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;
  2. palub komisjonil oma ettepanekut vastavalt muuta, järgides Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 293 lõiget 2;
  3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;
  4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatseb komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Teisipäev, 26. november 2019

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

- (4) Kaitsetegevus, millega rakendatakse ÜJKP raames liidu meetmeid, hõlmab sõjalisi missioone **ja operatsioone**, lahingugruppide tegevust, vastastikust abi, alalise struktureeritud koostöö (PESCO) projekte **ning** Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) meetmeid. Sinna hulka ei peaks aga kuuluma Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 222 sätestatud solidaarsusklausli alusel võetavad meetmed ega muu liikmesriikide vaheline kahe- või mitmepoolne tegevus, mis ei ole seotud ÜJKP raames liidu meetmete rakendamiseks elluviidava kaitsetegevusega.

Muudatusettepanek

- (4) Kaitsetegevus, millega rakendatakse ÜJKP raames liidu meetmeid, hõlmab sõjalisi missioone, lahingugruppide **ja ÜJKP raames tegutsevate liikmesriikide poolt loodud muude rahvusvaheliste üksuste või struktuuride** tegevust, vastastikust abi, alalise struktureeritud koostöö (PESCO) projekte, Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) meetmeid **ning tegevust, mille eesmärk on järk-järgult kujundada liidu ühist kaitsepoliitikat**. Sinna hulka ei peaks aga kuuluma Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 222 sätestatud solidaarsusklausli alusel võetavad meetmed ega muu liikmesriikide vaheline kahe- või mitmepoolne tegevus, mis ei ole seotud ÜJKP raames liidu meetmete rakendamiseks elluviidava kaitsetegevusega. **Komisjon peaks pidama registrit ÜJKP raames liidu meetmete rakendamiseks elluviidava kaitsetegevuse kohta, mille suhtes kohaldatakse erandeid.**

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

- (8) **Samamoodi nagu** NATO kaitsetegevuse puhul, peaks ÜJKP raames liidu meetmete rakendamiseks elluviidava kaitsetegevusega seotud **maksuvabastuse** kohaldamisala olema piiratud. **Maksust peaks saama vabastada ainult** kaitsetegevusega otseselt seotud **ülesannetest tulenevad kulud**. Maksuvabastust **ei tuleks** kohaldada **ülesannete puhul**, mida täidab **eranditult** tsiviilpersonal või mida täidetakse üksnes tsiviilvõimeid kasutades. Samuti **ei tuleks maksust vabastada selliseid kuluartikleid nagu sõjaväevarustuse varuosad või transporditeenused**, mida liikmesriigi relvajõud hangivad **kasutamiseks selles liikmesriigis, või transpordi- või side- ja infosüsteemide taristute ehitamine**.

Muudatusettepanek

- (8) **Sarnaselt käibemaksu- ja aktsiisivabastusega** NATO kaitsetegevuse puhul peaks ÜJKP raames liidu meetmete rakendamiseks elluviidava kaitsetegevusega seotud **maksuvabastuste** kohaldamisala olema piiratud. **Maksuvabastust tuleks kohaldada üksnes siis, kui relvajõud täidavad ÜJKP kaitsetegevusega otseselt seotud ülesandeid. Selline maksuvabastus ei tohiks hõlmata ÜJKP tsiviilmissioone. Seetõttu võib** maksuvabastust **tsiviilpersonal** tarbeks **tarnitud kaupade või neile osutatud teenuste suhtes** kohaldada **üksnes siis, kui tsiviilisikud on kaasas relvajõududega, kes täidavad ÜJKP kaitsetegevusega otseselt seotud ülesandeid väljaspool oma liikmesriiki. Ülesandeid, mida täidab üksnes tsiviilpersonal või mida täidetakse üksnes tsiviilvõimeid kasutades, ei tohiks käsitada kaitsetegevusena. Samuti ei tohiks maksuvabastus mingil juhul hõlmata kaupu või teenuseid, mida relvajõud hangivad relvajõududele või nendega kaasas olevale tsiviilpersonalile kasutamiseks oma liikmesriigis.**

Teisipäev, 26. november 2019

P9_TA(2019)0061

Kontrollikoja liikme ametisse nimetamine – Joëlle Elvinger**Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada Joëlle Elvinger kontrollikoja liikmeks (C9-0122/2019 – 2019/0815(NLE))****(Konsulteerimine)**

(2021/C 232/16)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõiget 2, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0122/2019),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 129,
  - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0030/2019),
- A. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon hindas esitatud kandidaadi kvalifikatsiooni, pidades eelkõige silmas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõikes 1 esitatud tingimusi;
- B. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon kuulas oma 12. novembri 2019. aasta koosolekul ära nõukogu nimetatud kontrollikoja liikme kandidaadi;
1. toetab nõukogu ettepanekut nimetada Joëlle Elvinger kontrollikoja liikmeks;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja teavitamise eesmärgil kontrollikojale ning Euroopa Liidu muudele institutsioonidele ja liikmesriikide kontrolliasutustele.
-

Teisipäev, 26. november 2019

P9_TA(2019)0062

Kontrollikoja liikme ametisse nimetamine – François-Roger Cazala

Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada François-Roger Cazala kontrollikoja liikmeks (C9-0121/2019 – 2019/0814(NLE))

(Konsulteerimine)

(2021/C 232/17)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõiget 2, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0121/2019),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 129,
  - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0031/2019),
- A. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon hindas esitatud kandidaadi kvalifikatsiooni, pidades eelkõige silmas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõikes 1 esitatud tingimusi;
- B. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon kuulas oma 12. novembri 2019. aasta koosolekul ära nõukogu nimetatud kontrollikoja liikme kandidaadi;
1. toetab nõukogu ettepanekut nimetada François-Roger Cazala kontrollikoja liikmeks;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja teavitamise eesmärgil kontrollikojale ning Euroopa Liidu muudele institutsioonidele ja liikmesriikide kontrolliasutustele.

Teisipäev, 26. november 2019

P9_TA(2019)0063

Kontrollikoja liikme ametisse nimetamine – Alex Brenninkmeijer**Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada Alex Brenninkmeijer kontrollikoja liikmeks (C9-0126/2019 – 2019/0813(NLE))****(Konsulteerimine)**

(2021/C 232/18)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõiget 2, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0126/2019),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 129,
  - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0028/2019),
- A. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon hindas esitatud kandidaadi kvalifikatsiooni, pidades eelkõige silmas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõikes 1 esitatud tingimusi;
- B. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon kuulas oma 12. novembri 2019. aasta koosolekul ära nõukogu nimetatud kontrollikoja liikme kandidaadi;
1. toetab nõukogu ettepanekut nimetada Alex Brenninkmeijer kontrollikoja liikmeks;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja teavitamise eesmärgil kontrollikojale ning Euroopa Liidu muudele institutsioonidele ja liikmesriikide kontrolliasutustele.
-

Teisipäev, 26. november 2019

P9_TA(2019)0064

Kontrollikoja liikme ametisse nimetamine – Nikolaos Milionis

Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada Nikolaos Milionis kontrollikoja liikmeks (C9-0125/2019 – 2019/0812(NLE))

(Konsulteerimine)

(2021/C 232/19)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõiget 2, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0125/2019),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 129,
  - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0027/2019),
- A. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon hindas esitatud kandidaadi kvalifikatsiooni, pidades eelkõige silmas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõikes 1 esitatud tingimusi;
- B. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon kuulas oma 12. novembri 2019. aasta koosolekul ära nõukogu nimetatud kontrollikoja liikme kandidaadi;
1. toetab nõukogu ettepanekut nimetada Nikolaos Milionis kontrollikoja liikmeks;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja teavitamise eesmärgil kontrollikojale ning Euroopa Liidu muudele institutsioonidele ja liikmesriikide kontrolliasutustele.

Teisipäev, 26. november 2019

P9_TA(2019)0065

Kontrollikoja liikme ametisse nimetamine – Klaus-Heiner Lehne**Euroopa Parlamendi 26. novembri 2019. aasta otsus ettepaneku kohta nimetada Klaus-Heiner Lehne kontrollikoja liikmeks (C9-0124/2019 – 2019/0811(NLE))****(Konsulteerimine)**

(2021/C 232/20)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõiget 2, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0124/2019),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 129,
  - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0029/2019),
- A. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon hindas esitatud kandidaadi kvalifikatsiooni, pidades eelkõige silmas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 286 lõikes 1 esitatud tingimusi;
- B. arvestades, et eelarvekontrollikomisjon kuulas oma 12. novembri 2019. aasta koosolekul ära nõukogu nimetatud kontrollikoja liikme kandidaadi;
1. toetab nõukogu ettepanekut nimetada Klaus-Heiner Lehne kontrollikoja liikmeks;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule ja teavitamise eesmärgil kontrollikojale ning Euroopa Liidu muudele institutsioonidele ja liikmesriikide kontrolliasutustele.
-

Kolmapäev, 27. november 2019

P9_TA(2019)0068

Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmine toetuse maksmiseks Kreekale

Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta toetuse maksmiseks Kreekale (COM(2019)0496 – C9-0144/2019 – 2019/2137(BUD))

(2021/C 232/21)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2019)0496 – C9-0144/2019),
  - võttes arvesse nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrust (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020 ⁽²⁾, eriti selle artiklit 10,
  - võttes arvesse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ⁽³⁾, eriti selle punkti 11,
  - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni kirja,
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0040/2019),
1. tunneb otsuse üle heameelt, sest see näitab liidu solidaarsust looduskatastroofide tagajärjel kannatavate liidu kodanike ja piirkondadega;
  2. tuletab meelde, et Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (edaspidi „fond“) eesmärk on reageerida hädaolukordadele solidaarsuse väljendusena kiiresti ja tõhusalt; rõhutab sellega seoses, et fondi kaudu antava rahalise abi lõpliku vabastamise sisemenetlused ei tohiks põhjustada mingeid viivitusi, kuna loodusõnnetused tekitavad tavaliselt ulatuslikku kahju, mis häirib tõsiselt inimeste igapäevaelu ja kohalikku majandust;
  3. märgib, et komisjoni seletuskirja kohaselt jäi fondi raames 2018. aastal eraldisest kasutamata 265 252 381 eurot ja see kanti üle ning et 2019. aastal on kasutada 557 530 278 eurot;
  4. rõhutab, et 2019. aastal looduskatastroofide all kannatanud liidu piirkondadele on vaja fondi kaudu rahalist toetust eraldada kiiresti;
  5. kiidab käesolevale resolutsioonile lisatud otsuse heaks;
  6. rõhutab vajadust vabastada ülejäänud summa võimalikult kiiresti ja mõistliku aja jooksul, kuna taastamistoimingud Kreetal tuleks viivitamata lõpule viia raskete ilmastikutingimuste tõttu, mis Kreetal ja teistes Kreeka piirkondades üha sagedamini esinema kipuvad;
  7. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga otsusele alla ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  8. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos selle lisaga nõukogule ja komisjonile.

⁽¹⁾ EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3.

⁽²⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 884.

⁽³⁾ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

Kolmapäev, 27. november 2019

LISA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta toetuse maksmiseks Kreekale

(Käesoleva lisa teksti siinkohal ei avaldata, kuna see kattub lõpliku õigusaktiga, st otsusega (EL) 2020/28).

Kolmapäev, 27. november 2019

P9_TA(2019)0069

Paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtmine praeguste rände-, pagulas- ja julgeolekuprobleemide lahendamiseks võetavate kiireloomuliste meetmete rahastamiseks eelarvest

Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtmise kohta praeguste rände-, pagulas- ja julgeolekuprobleemide lahendamiseks võetavate kiireloomuliste meetmete rahastamiseks eelarvest (COM(2019)0251 – C9-0007/2019 – 2019/2026(BUD))

(2021/C 232/22)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2019)0251 – C9-0007/2019),
  - võttes arvesse nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrust (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020 ⁽¹⁾ (mitmeaastase finantsraamistiku määrus), eriti selle artiklit 11,
  - võttes arvesse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ⁽²⁾, eriti selle punkti 12,
  - võttes arvesse komisjoni poolt 5. juulil 2019 vastu võetud Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve projekti (COM(2019)0400), mida on muudetud kirjaliku muutmissettepanekuga nr 1/2020 (COM(2019)0487),
  - võttes arvesse 3. septembril 2019 vastu võetud ja 13. septembril 2019 Euroopa Parlamendile edastatud nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve projekti kohta (11734/2019 – C9-0119/2019),
  - võttes arvesse oma 23. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve projekti kohta ⁽³⁾,
  - võttes arvesse lepituskomitees 18. novembril 2019. aastal heaks kiidetud ühist teksti (A9-0035/2019),
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0039/2019),
- A. arvestades, et paindlikkusinstrumendi eesmärk on teataval eelarveaastal rahastada selgelt määratletud kulused, mida ei saa rahastada ühe või mitme rubriigi ülemäärade piires;
- B. arvestades, et komisjon on teinud ettepaneku võtta kasutusele paindlikkusinstrument, et täiendada liidu 2020. aasta üldeelarves ette nähtud rahastamist üle rubriigi 3 ülemäär 778 074 489 miljoni euroga, et rahastada meetmeid rände, pagulaste sissevoolu ja julgeolekuohtude valdkonnas;
- C. arvestades, et 2020. aasta liidu eelarve jaoks kokku kutsutud lepituskomitee nõustus komisjoni kavandatava kasutuselevõtmisega;
1. nõustub paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtmisega summas 778 074 489 eurot kulukohustuste assigneeringutena;
  2. kordab, et kõnealuse instrumendi kasutuselevõtmine, mis on ette nähtud mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikliga 11, näitab veel kord tungivat vajadust liidu eelarve suurema paindlikkuse järele;

⁽¹⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 884.

⁽²⁾ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0038.

Kolmapäev, 27. november 2019

3. kordab oma ammust seisukohta, et paindlikkusinstrumendi raames varem võetud kulukohustustest tulenevaid makseid võib arvestada üksnes väljaspool mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid;
  4. kiidab käesolevale resolutsioonile lisatud otsuse heaks;
  5. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga otsusele alla ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  6. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos selle lisaga nõukogule ja komisjonile.
-

Kolmapäev, 27. november 2019

LISA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtmise kohta praeguste rände, pagulaste sissevoolu ja julgeolekuohtudega seotud probleemide lahendamiseks võetavate kiireloomuliste eelarvemeetmete rahastamiseks

(Käesoleva lisa teksti siinkohal ei avaldata, kuna see kattub lõpliku õigusaktiga, st otsusega (EL) 2020/265).

Kolmapäev, 27. november 2019

P9_TA(2019)0070

ELi Solidaarsusfondi kasutuselevõtmine, et võimaldada ettemaksete tegemist liidu 2020. aasta üldeelarvest**Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta resolutsioon, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta, et võimaldada ettemaksete tegemist liidu 2020. aasta üldeelarvest (COM(2019)0252 – C9-0008/2019 – 2019/2027(BUD))**

(2021/C 232/23)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2019)0252 – C9-0008/2019),
  - võttes arvesse nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrust (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020 ⁽²⁾, eriti selle artiklit 10,
  - võttes arvesse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ⁽³⁾, eriti selle punkti 11,
  - võttes arvesse lepituskomitees 18. novembril 2019. aastal heaks kiidetud ühist teksti (A9-0035/2019),
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0036/2019),
- A. arvestades, et kooskõlas määruse (EÜ) nr 2012/2002 artikli 4a lõikega 4 tehakse ettemaksete tegemiseks liidu üldeelarvest assigneeringutena kättesaadavaks 50 000 000 eurot;
1. kiidab käesolevale resolutsioonile lisatud otsuse heaks;
  2. teeb presidendile ülesandeks kirjutada koos nõukogu eesistujaga otsusele alla ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos selle lisaga nõukogule ja komisjonile.

⁽¹⁾ EÜT L 311, 14.11.2002, lk 3.

⁽²⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 884.

⁽³⁾ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

Kolmapäev, 27. november 2019

LISA

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu Solidaarsusfondi kasutuselevõtmise kohta, et võimaldada ettemaksete tegemist liidu 2020. aasta üldeelarvest

(Käesoleva lisa teksti siinkohal ei avaldata, kuna see kattub lõpliku õigusaktiga, st otsusega (EL) 2020/264).

Kolmapäev, 27. november 2019

P9_TA(2019)0071

2020. aasta eelarvemenetluse ühine tekst**Euroopa Parlamendi 27. novembri 2019. aasta seadusandlik resolutsioon eelarvemenetluse raames lepituskomitees heaks kiidetud Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve projekti ühise teksti kohta (14283/2019 – C9-0186/2019 – 2019/2028(BUD))**

(2021/C 232/24)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse lepituskomitees heaks kiidetud ühist teksti ning Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni sellekohaseid avaldusi (14283/2019 – C9-0186/2019),
- võttes arvesse komisjoni poolt 5. juulil 2019. aastal vastu võetud Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve projekti (COM(2019)0400),
- võttes arvesse 3. septembril 2019. aastal vastu võetud ja 13. septembril 2019. aastal Euroopa Parlamendile edastatud nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve projekti kohta (11734/2019 – C9-0119/2019),
- võttes arvesse Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve projekti kirjalikku muutmissetpanekut nr 1/2020, mille komisjon esitas 15. oktoobril 2019,
- võttes arvesse oma 23. oktoobri 2019. aasta resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve projekti kohta ⁽¹⁾, ning selles sisalduvaid eelarve muutmise ettepanekuid,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 314,
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,
- võttes arvesse nõukogu 26. mai 2014. aasta otsust 2014/335/EL, Euratom Euroopa Liidu omavahendite süsteemi kohta ⁽²⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 ⁽³⁾,
- võttes arvesse nõukogu 2. detsembri 2013. aasta määrust (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020 ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse 2. detsembri 2013. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel eelarvedistsipliini, eelarvealase koostöö ning usaldusväärse finantsjuhtimise kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse kodukorra artikleid 95 ja 96,
- võttes arvesse lepituskomitees osaleva Euroopa Parlamendi delegatsiooni raportit (A9-0035/2019),

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0038.

⁽²⁾ ELT L 168, 7.6.2014, lk 105.

⁽³⁾ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 884.

⁽⁵⁾ ELT C 373, 20.12.2013, lk 1.

Kolmapäev, 27. november 2019

1. kiidab ühise teksti heaks;
  2. kinnitab käesolevale resolutsioonile lisatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavaldused;
  3. võtab teadmiseks käesolevale resolutsioonile lisatud komisjoni avaldused;
  4. teeb presidendile ülesandeks kuulutada Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve lõplikult vastuvõetuks ja korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas*;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev seadusandlik resolutsioon nõukogule, komisjonile, teistele asjaomastele institutsioonidele ja asutustele ning liikmesriikide parlamentidele.
-

Kolmapäev, 27. november 2019

LISA

LÕPLIK

2020. aasta eelarve – ühiste järelduste üksikasjad

Ühised järeldused koosnevad järgmistest jagudest:

1. 2020. aasta eelarve
2. Avaldused

Kokkuvõtlik ülevaade

Ühiste järelduste kohaselt:

- on kulukohustuste assigneeringute kogusumma 2020. aasta eelarves 168 688,1 miljonit eurot, mis jätab mitmeaastase finantsraamistiku 2020. aasta ülemmäärade alla 1 492,3 miljoni euro suuruse varu.

See on võrreldes eelarveprojektiga, mida muudeti kirjaliku muutmissetpanekuga 1/2020, 400,0 miljoni euro võrra suurem.

- on 2020. aasta eelarve maksete assigneeringute kogusumma 153 566,2 miljonit eurot.

See on võrreldes eelarveprojektiga, mida muudeti kirjaliku muutmissetpanekuga 1/2020, 49,1 miljoni euro võrra väiksem.

	Kulukohustused	Maksed
Assigneeringute lõplik summa (miljonit eurot)	168 688,1	153 566,2
<i>Osakaal 28 liikmesriigi kogurahvatulust</i>	<i>0,99 %</i>	<i>0,90 %</i>

2020. aastal võetakse rubriigi 3 („Julgeolek ja kodakondsus“) jaoks kulukohustuste assigneeringutes kasutusele paindlikkusinstrument summas 778,1 miljonit eurot.

- Alamrubriigi 1a („Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks“) ja alamrubriigi 1b („Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“) jaoks võetakse kasutusele kulukohustuste koguvary summas 269,6 miljonit eurot.
- 2017 aastal kasutusele võetud ettenägemata kulude varu tasaarvestatakse 252,0 miljoni euro ulatuses rubriigi 5 „Haldus“ mittesihotstarbeliste varudega.
- Komisjoni hinnangul on paindlikkusinstrumendi kasutuselevõtmisest 2017., 2018., 2019. ja 2020. aastal tulenev maksete assigneeringute summa 2020. aastal 849,8 miljonit eurot.
- 2020. aastaks järelejäänud võimalused on kokkuvõtvalt esitatud järgmises tabelis:

<i>Miljonites eurodes (2019. aasta hindades)</i>	
Mitmeaastase finantsraamistiku 2020. aasta ülemmäärade alla jääv kulukohustuste varu	1 492,3
Praegu kättesaadavad erivahendid	1 216,9
<i>Paindlikkusinstrument</i>	<i>141,3</i>
<i>Kulukohustuste koguvary (2018. aastast)</i>	<i>1 075,6</i>

Kolmapäev, 27. november 2019

<i>Miljonites eurodes (2019. aasta hindades)</i>	
2020. aastal kättesaadavad täiendavad erivahendid	1 463,5
<i>Paindlikkusinstrument</i>	
<i>Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi 2019. aasta tühistatavatest summadest</i>	173,5
<i>Euroopa Liidu Solidaarsusfondi 2018. aasta tühistatavatest summadest</i>	—
<i>Kulukohustuste koguvaru (2019. aastast)</i>	1 290,0
Kokku	4 172,7

1. 2020. aasta eelarve

1.1. „Suletud“ eelarveread

Kõik eelarveread, mida kas nõukogu või Euroopa Parlament oma lugemisel ei muutnud, ja need, mille puhul parlament oma lugemisel heaks nõukogu muudatusettepanekud, on kinnitatud, kui allpool ei ole märgitud teisiti.

Ülejäänud eelarveridade osas jõudis lepituskomitee kokkuleppele alljärgnevates punktides 1.2–1.7 toodud järeldustes.

1.2. Horisontaalsed küsimused

Detsentraliseeritud asutused

Kõigile detsentraliseeritud asutustele ette nähtud ELi rahaline toetus (kulukohustuste ja maksete assigneeringutena ja ametikohtade arv) kinnitatakse tasemel, mille komisjon kavandas eelarveprojekti, mida on muudetud kirjaliku muutmissetpanekuga 1/2020, välja arvatud:

— alamrubriigis 1a:

- Euroopa Kemikaaliamet (ECHA, eelarveartikkel 02 03 03), mille kulukohustuste ja maksete assigneeringuid vähendatakse 1 000 000 euro võrra;
- Euroopa GNSSi Agentuur (GSA, eelarveartikkel 02 05 11), millele eraldatakse viis täiendavat ametikohta ning mille kulukohustuste ja maksete assigneeringuid suurendatakse 370 000 euro võrra;
- Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop, eelarveartikkel 04 03 13), mille kulukohustuste ja maksete assigneeringuid vähendatakse 300 000 euro võrra;

— rubriigis 2:

- Euroopa Keskkonnaamet (EEA, eelarveartikkel 07 02 06), millele eraldatakse viis täiendavat ametikohta ning mille kulukohustuste ja maksete assigneeringuid suurendatakse 1 300 000 euro võrra;

— rubriigis 3:

- Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet (Europol, eelarveartikkel 18 02 04), millele eraldatakse kümme täiendavat ametikohta ning mille kulukohustuste ja maksete assigneeringuid suurendatakse 13 000 000 euro võrra;
- Euroopa Raviamet (EMA, eelarveartikkel 17 03 12 01), millele eraldatakse viis täiendavat ametikohta ning mille kulukohustuste ja maksete assigneeringuid suurendatakse 2 000 000 euro võrra;
- Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (EASO, eelarveartikkel 18 03 02), mille reservis olevaid kulukohustuste ja maksete assigneeringuid vähendatakse 24 685 306 euro võrra;

Kolmapäev, 27. november 2019

- Euroopa Õiguslase Koostöö Üksus (Eurojust, eelarveartikkel 33 03 04), mille kulukohustuste ja maksete assigneeringuid suurendatakse 1 700 000 euro võrra;
- Euroopa Liidu Liikmesriikide Välispiiril Tehtava Operatiivkoostöö Juhtimise Euroopa Agentuur (Frontex, eelarveartikkel 18 02 03), mille kulukohustuste ja maksete assigneeringuid vähendatakse 8 734 813 euro võrra;
- Euroopa Prokuratuur (elarveartikkel 33 03 05), millele eraldatakse viis täiendavat ametikohta.

Rakendusametid

Rakendusametitele ette nähtud ELi rahaline toetus (kulukohustuste ja maksete assigneeringutena ja ametikohtade arv) vastab komisjoni poolt eelarveprojekti (mida on muudetud kirjaliku muutmissetepanekuga 1/2020) kavandatud tasemele.

Katseprojektid / ettevalmistavad meetmed

Kokku on lepitud 78 katseprojekti / ettevalmistavast meetmest koosnevas terviklikus pakendis, mille kulukohustuste assigneeringute kogusumma on 140,0 miljonit eurot.

Kui katseprojekti või ettevalmistava meetme jaoks saab kasutada olemasolevat õiguslikku alust, võib komisjon teha ettepaneku assigneeringute ümberpaigutamiseks sobiva õigusliku alusega seotud eelarvereale, et hõlbustada meetme elluviimist.

Pakett jääb täielikult katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete jaoks finantsmääruses ette nähtud ülemmäärade piiresse.

1.3. Kulukohustuste assigneeringud finantsraamistiku kulurubriikide kaupa

Olles võtnud arvesse eespool toodud järeldusi „suletud“ eelarveridade, ametite ning katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete kohta, on lepituskomitee jõudnud kokkuleppele järgmises:

Alamrubriik 1a – Konkurentsivõime majanduskasvu ja tööhõive tagamiseks

Kulukohustuste assigneeringud kinnitatakse summas, mille komisjon kavandas kirjaliku muutmissetepanekuga 1/2020 muudetud eelarveprojekti ja mida on korrigeeritud vastavalt lepituskomitees kokku lepitule. Üksikasjad on esitatud järgmises tabelis:

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmissetepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
1.1.31	„Horisont 2020“			302 000 000
02 04 03 01	Ressursitõhusa ja kliimamuutustele vastupidava majanduse ning tooraine jätkusuutliku varu tagamine	93 815 989	131 326 358	37 510 369
05 09 03 01	Ohutu ja kvaliteetse toidu ning muude biotoorainetel põhinevate toodetega varustatuse tagamine	322 162 041	358 411 695	36 249 654
06 03 03 01	Euroopa ressursitõhusa, keskkonnasäästliku, ohutu ja sujuva transpordisüsteemi väljaarendamine	82 293 876	102 593 682	20 299 806
08 02 02 02	Riskikapitali kättesaadavuse parandamine teadus- ja innovatsiooninvesteeringute jaoks	463 764 801	390 264 801	- 73 500 000

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmiset- tepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
08 02 03 01	Elukestva tervise ja heaolu parandamine	648 685 745	675 046 838	26 361 093
08 02 03 03	Üleminek usaldusväärsele, säästvale ja konkurentsivõimelisele energiasüsteemile	378 723 375	437 834 269	59 110 894
08 02 03 04	Ressursitõhusa, keskkonnasäästliku, ohutu ja sujuva Euroopa transpordisüsteemi loomine	266 184 054	291 118 104	24 934 050
08 02 03 05	Ressursitõhusa ja kliimamuutustele vastupidava majanduse ning tooraine jätkusuutliku varu tagamine	335 790 132	357 285 003	21 494 871
08 02 04	Tiipsemel teadmiste levitamine ja osalemise laiendamine	133 166 041	138 566 660	5 400 619
08 02 07 32	Innovatiivsete ravimite teise algatuse (IMI 2) ühissetevõte	249 947 970	243 447 970	- 6 500 000
08 02 08	VKEde rahastamisvahend	587 742 199	659 742 199	72 000 000
09 04 01 01	Teadusuuringute tugevdamine tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogiate valdkonnas	446 952 871	453 036 200	6 083 329
09 04 02 01	Juhtpositsioon info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas	877 375 691	893 597 902	16 222 211
09 04 03 01	Elukestva tervise ja heaolu parandamine	179 751 775	187 862 880	8 111 105
09 04 03 02	Kaasava, innovatiivse ja turvalise Euroopa ühiskonna edendamine	53 632 314	54 632 314	1 000 000
09 04 03 03	Turvalise Euroopa ühiskonna edendamine	78 153 053	68 153 053	- 10 000 000
15 03 01 01	Marie Skłodowska-Curie meetmed – uute oskuste ja teadmiste loomine, arendamine ja siire ning innovatsioon	1 024 532 312	1 032 643 417	8 111 105
18 05 03 01	Turvalise Euroopa ühiskonna edendamine	195 504 220	185 504 220	- 10 000 000
32 04 03 01	Üleminek usaldusväärsele, säästvale ja konkurentsivõimelisele energiasüsteemile	397 880 594	456 991 488	59 110 894

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmise- tepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
1.1.32	Euratori teadusuuringute ja koolituse programm			- 2 200 000
08 03 01 02	Euratom — Tuuma lõhustamine ja kiirguskaitse	74 754 023	73 354 023	- 1 400 000
10 03 01	Euratori otsene teadustegevus	13 701 830	12 901 830	- 800 000
1.1.4	Ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME)			5 000 000
02 02 02	Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) juurdepääsu parandamine rahastamisele omakapitali ja laenude vormis	264 160 000	269 160 000	5 000 000
1.1.5	Haridus-, koolitus- ja spordiprogramm („Erasmus+“)			50 000 000
15 02 01 01	Tiipkaseme ja koostöö arendamine Euroopa haridus- ja koolitusvaldkonnas ja valdkonna parem vastavusse viimine tööturuga	2 497 651 602	2 538 161 453	40 509 851
15 02 01 02	Tiipkaseme ja koostöö arendamine Euroopa noorsooalvaldkonnas ja noorte osalemise toetamine Euroopa demokraatlikus elus	187 211 158	194 795 054	7 583 896
15 02 02	Jean Monnet' meetmed, mille kaudu toetatakse tiipkaseme saavutamist Euroopa lõimumist käsitlevate teemade õpetamisel ja uurimisel kogu maailmas	47 056 540	48 962 793	1 906 253
1.1.6	Tööhõive ja sotsiaalne innovatsioon (EaSI)			- 2 000 000
04 03 02 01	Programm „PROGRESS“ — Liidu tööhõive ja sotsiaalpoliitika ning töötingimusi käsitlevate õigusaktide väljatöötamise, rakendamise, järelevalve ja hindamise toetamine	78 400 000	77 900 000	- 500 000
04 03 02 03	Mikrorahastamine ja sotsiaalne ettevõtlus — Juriidiliste ja füüsiliste isikute, eelkõige tööturult eemale jäänute parem rahastamine ning sotsiaalsed ettevõtted	15 735 000	14 235 000	- 1 500 000

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmise- tepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
1.1.81	Energeetika			95 800 000
32 02 01 01	Energiasiseturu tõhusam integreerimine ning elektri- ja gaasivõrkude piiriülese koostalitlusvõime suurendamine	394 706 000	450 506 000	55 800 000
32 02 01 02	Liidu energiavarustuskindluse suurendamine	394 528 000	414 528 000	20 000 000
32 02 01 03	Säästva arengu ja keskkonnakaitse edendamine	394 498 586	414 498 586	20 000 000
1.1.82	Transport			37 000 000
06 02 01 01	Kitsaskohtade kõrvaldamine, raudtee koostalitlusvõime tõhustamine, puuduvate ühenduste rajamine ja piiriüleste lõikude parendamine	1 732 979 805	1 764 429 805	31 450 000
06 02 01 02	Säästvate ja tõhusate transpordisüsteemide tagamine	333 547 370	339 097 370	5 550 000
1.1. Detsentraliseeritud asutused	Detsentraliseeritud asutused			- 930 000
02 03 03	Euroopa Kemikaaliamet — Kemikaale käsitlevad õigusaktid	59 827 657	58 827 657	- 1 000 000
02 05 11	Euroopa GNSSi Agenduur	34 232 619	34 602 619	370 000
04 03 13	Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop)	18 115 490	17 815 490	- 300 000
1.1. Muud meetmed ja programmid	Muud meetmed ja programmid			- 200 000
26 02 01	Riiklike tarne- ja teenuslepingute väljakuulutamise ja reklaamimise kord	7 200 000	7 000 000	- 200 000
1.1. Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed			85 365 000
1.1. Komisjoni erivolitused	Komisjoni pädevuse ja talle antud erivolituste raames rahastatavad meetmed			- 1 500 000
02 03 01	Kaupade ja teenuste siseturu toimimine ja selle arendamine	32 027 000	31 027 000	- 1 000 000
09 02 01	Liidu tegevuspõhimõtete määramine ja rakendamine elektroonilise side valdkonnas	3 815 000	3 315 000	- 500 000
	Kokku			568 335 000

Kolmapäev, 27. november 2019

Selle tulemusena lepidi kokku kulukohustuste assigneeringutes summas 25 284,8 miljonit eurot, jätmata alamrubriigi 1a kulude ülemmäära alla varu, ning kulukohustuste koguvaru kasutamises summas 93,8 miljonit eurot.

Lepituskomitees lepidi ka kokku kulukohustuste assigneeringuid vastavalt finantsmääruse artikli 15 lõikele 3 uuesti mitte kättesaadavaks teha.

Alamrubriik 1b – Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus

Kulukohustuste assigneeringud kinnitatakse summas, mille komisjon kavandas kirjaliku muutmisettepanekuga 1/2020 muudetud eelarveprojekti ja mida on korrigeeritud vastavalt lepituskomitees kokku lepitule. Üksikasjad on esitatud järgmises tabelis:

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmisettepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
1.2.5	Noorte tööhõive algatus (lisaassigneering)			28 333 333
04 02 64	Noorte tööhõive algatus	116 666 667	145 000 000	28 333 333
1.2. Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed			5 600 000
	Kokku			33 933 333

Sellest tulenevalt lepidi kokku kulukohustuste assigneeringute summas 58 645,8 miljonit eurot, jätmata alamrubriigi 1b kulude ülemmäära alla varu, ning kulukohustuste koguvaru kasutamises summas 175,8 miljonit eurot.

Rubriik 2 – Jätkusuutlik majanduskasv: Loodusvarad

Kulukohustuste assigneeringud kinnitatakse summas, mille komisjon kavandas kirjaliku muutmisettepanekuga 1/2020 muudetud eelarveprojekti ja mida on korrigeeritud vastavalt lepituskomitees kokku lepitule. Üksikasjad on esitatud järgmises tabelis:

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmisettepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
2.0.10	Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF) – turuga seotud kulud ja otsetoetused			- 72 000 000
05 03 01 10	Põhitoetuskava	16 189 000 000	16 117 000 000	- 72 000 000
2.0.4	Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)			10 000 000
34 02 01	Liidu kasvuhooonegaaside heite vähendamine	80 328 388	85 883 944	5 555 556
34 02 02	Liidu vastupanuvõime suurendamine kliimamuutustega võitlemisel	44 350 000	47 524 603	3 174 603

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmistepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
34 02 03	Parem kliimaalane juhtimine ja teave kõigil tasanditel	16 298 500	17 568 341	1 269 841
2.0. Detsentraliseeritud asutused				1 300 000
07 02 06	Euroopa Keskkonnaamet	40 418 782	41 718 782	1 300 000
2.0. Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed				22 514 881
	Kokku			- 38 185 119

Selle tulemusena lepitati kokku kulukohustuste assigneeringutes summas 59 907,0 miljonit eurot, jättes rubriigi 2 kulude ülemmäära alla 514,0 miljoni euro suuruse varu.

Rubriik 3 – Julgeolek ja kodakondsus

Kulukohustuste assigneeringud kinnitatakse summas, mille komisjon kavandas kirjaliku muutmistepanekuga 1/2020 muudetud eelarveprojekti ja mida on korrigeeritud vastavalt lepituskomitees kokku lepitule. Üksikasjad on esitatud järgmises tabelis:

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmistepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
3.0.11	Loov Euroopa			7 500 000
09 05 01	Meediavaldkonna allprogramm — Riikidevaheline ja rahvusvaheline tegevus ning riikidevahelise ringluse ja liikuvuse edendamine	115 923 000	120 923 000	5 000 000
15 04 01	Euroopa kultuuri- ja loomesektori VKede ning väikeste ja väga väikeste organisatsioonide finantssuutlikkuse tugevdamine, poliitika väljatöötamise ja uute ärimudelite kasutuselevõtu toetamine	38 241 000	39 241 000	1 000 000
15 04 02	Kultuurivaldkonna allprogramm — Piiriüleste meetmete toetamine ja riikidevahelise ringluse ja liikuvuse edendamine	75 246 000	76 746 000	1 500 000
3.0.5	Õigused, võrdõiguslikkus ja kodakondsus			1 200 000
33 02 01	Õiguste kaitse tagamine ja kodanikuaktiivsuse edendamine	28 605 000	29 805 000	1 200 000

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmistepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
3.0.6	Liidu kodanikukaitse mehhanism			- 15 000 000
23 03 01 01	Suurõnnetuste ärahoidmine liidus ja nendeks valmisolek	137 788 000	122 788 000	- 15 000 000
3.0.7	Programm „Kodanike Euroopa“			1 000 000
18 04 01 01	Kodanike Euroopa — Ajaloolise mälu tugevdamine ja kodanike osalussuutlikkuse suurendamine Euroopa Liidu tasandil	25 959 000	26 959 000	1 000 000
3.0.8	Toit ja sööt			- 1 500 000
17 04 01	Loomade parema tervisliku seisundi ja loomakaitse kõrge taseme tagamine liidus	171 000 000	169 500 000	- 1 500 000
3.0. Detsentraliseeritud asutused	Detsentraliseeritud asutused			- 16 720 119
17 03 12 01	Liidu toetus Euroopa Raviametile	32 285 000	34 285 000	2 000 000
18 02 03	Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex)	420 555 842	411 821 029	- 8 734 813
18 02 04	Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet (Europol)	139 964 760	152 964 760	13 000 000
18 03 02	Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet	133 012 725	108 327 419	- 24 685 306
33 03 04	Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet (Eurojust)	39 640 496	41 340 496	1 700 000
3.0. Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed			22 520 119
3.0. Komisjoni erivolitused	Komisjoni pädevuse ja talle antud erivolituste raames rahastatavad meetmed			1 000 000
09 05 05	Multimeediameetmed	20 732 000	21 732 000	1 000 000
	Kokku			0

Kolmapäev, 27. november 2019

Sellest tulenevalt määratakse kulukohustuste assigneeringute kokkulepitud summaks 3 729,1 miljonit eurot, jätmata rubriigi 3 kulude ülemmäära alla varu ja võttes pändlikkusinstrumendi kaudu kasutusele 778,1 miljonit eurot.

Rubriik 4 – Globaalne Euroopa

Kulukohustuste assigneeringud kinnitatakse summas, mille komisjon kavandas kirjaliku muutmissetepanekuga 1/2020 muudetud eelarveprojekti ja mida on korrigeeritud vastavalt lepituskomitees kokku lepitule. Üksikasjad on esitatud järgmises tabelis:

<i>Eurodes</i>				
Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmissetepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
4.0.1	Ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA II)			- 85 000 000
05 05 04 02	Türgi – Majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse arengu toetamine ja asjakohase riikliku õiguse järkjärguline vastavusse viimine liidu õigustikuga	28 178 364	18 178 364	- 10 000 000
22 02 03 01	Türgi – Toetus poliitilistele reformidele ja sellega seotud õigusaktide järkjärgulisele vastavusse viimisele liidu õigustikuga	160 000 000	150 000 000	- 10 000 000
22 02 03 02	Türgi – Majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse arengu toetamine ja asjakohase riikliku õiguse järkjärguline vastavusse viimine liidu õigustikuga	65 000 000	0	- 65 000 000
4.0.10	Makromajanduslik finantsabi			- 7 000 000
01 03 02	Makromajanduslik finantsabi	27 000 000	20 000 000	- 7 000 000
4.0.2	Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend			25 000 000
22 04 01 03	Vahemere piirkonna riigid — Usaldusvääruse suurendamine, julgeolek ning konfliktide ärahoidmine või nende lahendamine	401 220 115	421 220 115	20 000 000
22 04 02 01	Idapartnerluse riigid — Inimõigused, hea valitsemistava ja liikuvus	251 379 012	252 879 012	1 500 000
22 04 02 02	Idapartnerlus — Vaesuse vähendamine ja säästev areng	385 828 623	389 328 623	3 500 000
4.0.3	Arengukoostöö rahastamisvahend			20 000 000
21 02 07 01	Keskkond ja kliimamuutused	216 473 403	222 473 403	6 000 000
21 02 07 02	Säästev energia	96 210 401	110 210 401	14 000 000

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Kulukohustuste assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmise- tepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
4.0.5	Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend			- 5 000 000
19 04 01	Valimisprotsessi usaldusvärsuse parandamine eelkõige valimisvaatlusmissioonide abil	48 442 462	43 442 462	- 5 000 000
4.0.	Muud meetmed ja programmid			2 000 000
13 07 01	Rahaline toetus Küprose türki kogukonna majandusarengu soodustamiseks	33 762 000	35 762 000	2 000 000
4.0.	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed			4 000 000
	Kokku			- 46 000 000

Selle tulemusel lepitati kokku, et kulukohustuste assigneeringud kinnitatakse summas 10 261,6 miljonit eurot ja seega jääb rubriigis 4 kulude ülemmäär alla 248,4 miljoni euro suurune varu.

Rubriik 5 – Haldus

Lepituskomitee leppis institutsioonide ametikohtade loetelus sisalduvate ametikohtade arvu ja assigneeringud kokku tasemel, mille komisjon kavandas kirjaliku muutmissetpanekuga 1/2020 muudetud eelarveprojekti, kuid järgmiste eranditega:

- Euroopa Parlamendi jagu, mille jaoks kiideti heaks järgmiste kulukohustuste ja maksete assigneeringute suurendamine, mis tuleneb parlamendiliikmete põhimäärusest ja Ühendkuningriigi Euroopa Liidust väljaastumise edasilükkamisest, mille kohta Euroopa Ülemkogu tegi otsuse 28. oktoobril 2019: 410 000 eurot eelarveraal 1 0 0 0 („Palgad“), 408 000 eurot eelarveraal 1 0 0 4 („Tavalised reisikulud“), 12 000 eurot eelarveraal 1 0 0 5 („Muud reisikulud“), 900 000 eurot eelarveraal 1 0 0 6 („Üldkulude hüvitis“), 6 050 000 eurot eelarveraal 1 0 2 („Üleminekuhüvitised“), 12 000 eurot eelarveraal 3 2 2 („Dokumentatsioonikulud“), 68 000 eurot eelarveraal 3 2 4 4 („Rühmakülastuste organiseerimine ja külaliskülastuste vastuvõtt, Euroscola programm ning arvamuskuundajate kutsumine kolmandatest riikidest“) ning 1 463 000 eurot eelarveraal 4 2 2 („Parlamendiliikme assistentide kulud“);
- nõukogu käsitlev jagu, mis kiidetakse heaks sellisel kujul, nagu see võeti vastu nõukogu lugemisel.

Peale selle on 2020. aasta eelarves kõikide institutsioonide jagusid järgmiselt korrigeeritud, et võtta arvesse alates 1. juulist 2019 kohaldatavat töötasude automaatset ajakohastamist (3,1 % asemel 2,0 %):

	eurodes
Euroopa Parlament	- 10 922 000
Nõukogu	- 3 627 000
Komisjon (k.a pensionid)	- 52 453 000
Euroopa Kohus	- 3 393 000
Kontrollikoda	- 1 380 000
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee	- 819 672

Kolmapäev, 27. november 2019

<i>eurodes</i>	
Regioonide Komitee	- 610 000
Euroopa Ombudsman	- 111 000
Euroopa Andmekaitseinspektor	- 64 000
Euroopa välisteenistus	- 3 529 000
Kokku	- 76 908 672

Selle tulemusena lepitakse kokku, et kulukohustuste assigneeringud kinnitatakse summas 10 272,1 miljonit eurot ja seega jääb pärast seda, kui ettenägemata kulude varu kasutuselevõtmise (mis toimus 2017. aastal) kompenseerimiseks kasutatakse varust ära 252,0 miljonit eurot, rubriigis 5 kulude ülemmäära alla 729,9 miljoni euro suurune varu.

Erivahendid: EGF, EAR ja ELSF

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF), hädaabireservi (EAR) ja Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (ELSF) kulukohustuste assigneeringud kinnitatakse tasemel, mille komisjon oli eelarveprojekti kavandnud.

1.4. Maksete assigneeringud

2020. aasta eelarve maksete assigneeringud kinnitatakse kogusummas, mis oli kavandatud kirjaliku muutmissetepanekuga 1/2020 muudetud eelarveprojekti, kuid mida korrigeeritakse lepituskomitees kokkulepitu alusel järgmiselt:

- Kõigepealt on arvesse võetud kulukohustuste assigneeringute summat, mis lepitakse kokku liigendamata kulude jaoks, mille puhul on maksete assigneeringute summa sama mis kulukohustuste assigneeringute puhul. See hõlmab põllumajanduskulude vähendamist veel 72,0 miljoni euro võrra. Seda lähenemisviisi kohaldatakse analoogia põhjal detsentraliseeritud asutustele antava ELi toetuse suhtes. Kõige selle tulemusel vähenevad maksete assigneeringud 156,4 miljoni euro võrra.
- Kõigi Euroopa Parlamendi kavandatud uute katseprojekte ja ettevalmistavate meetmete maksete assigneeringud kinnitatakse summas, mis moodustab vastavate kulukohustuste assigneeringutest 25 %, või parlamendi kavandatud summas, kui see on väiksem. Käimasolevate katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete pikendamise korral vastab maksete assigneeringute summa eelarveprojekti kindlaks määratud summale, millele on lisatud summa, mis moodustab vastavate uute kulukohustuste assigneeringutest 25 %, või parlamendi kavandatud summale, kui see on väiksem. Kõige selle tulemusel suurenevad maksete assigneeringud 35,0 miljoni euro võrra.
- Järgmiste eelarveridade korrigeerimises lepitakse kokku liigendatud kulude kulukohustuste assigneeringute muutmise tõttu:

		<i>Eurodes</i>		
Eelarverida/ programm	Nimetus	Maksete assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmissetepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
1.1.31	„Horisont 2020“			87 754 856
02 04 03 01	Ressursitõhusa ja kliimamuutustele vastupidava majanduse ning tooraine jätkusuutliku varu tagamine	68 500 000	79 753 000	11 253 000
05 09 03 01	Ohutu ja kvaliteetse toidu ning muude biotoorainetel põhinevate toodetega varustatuse tagamine	246 618 066	257 493 066	10 875 000

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Maksete assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmiset- tepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
06 03 03 01	Euroopa ressursitõhusa, keskkonnasäästliku, ohutu ja sujuva transpordisüsteemi väljaarendamine	72 392 254	78 482 254	6 090 000
08 02 02 02	Riskikapitali kättesaadavuse parandamine teadus- ja innovatsiooninvesteeringute jaoks	120 856 938	98 806 938	- 22 050 000
08 02 03 01	Elukestva tervise ja heaolu parandamine	597 667 007	605 575 007	7 908 000
08 02 03 03	Üleminek usaldusväärsele, säästvale ja konkurentsivõimelisele energiasüsteemile	371 904 517	389 637 517	17 733 000
08 02 03 04	Ressursitõhusa, keskkonnasäästliku, ohutu ja sujuva Euroopa transpordisüsteemi loomine	281 336 863	288 816 863	7 480 000
08 02 03 05	Ressursitõhusa ja kliimamuutustele vastupidava majanduse ning tooraine jätkusuutliku varu tagamine	270 375 566	276 823 566	6 448 000
08 02 04	Tiptasemel teadmiste levitamine ja osalemise laiendamine	134 355 325	135 975 325	1 620 000
08 02 07 32	Innovatiivsete ravimite teise algatuse (IMI 2) ühissetevõte	184 313 342	179 520 198	- 4 793 144
08 02 08	VKEde rahastamisvahend	532 049 827	553 649 827	21 600 000
09 04 01 01	Teadusuuringute tugevdamine tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogiate valdkonnas	466 500 000	468 325 000	1 825 000
09 04 02 01	Juhtpositsioon info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas	711 700 000	716 567 000	4 867 000
09 04 03 01	Elukestva tervise ja heaolu parandamine	147 200 000	149 633 000	2 433 000
09 04 03 02	Kaasava, innovatiivse ja turvalise Euroopa ühiskonna edendamine	47 700 000	48 000 000	300 000
09 04 03 03	Turvalise Euroopa ühiskonna edendamine	55 400 000	52 400 000	- 3 000 000
15 03 01 01	Marie Skłodowska-Curie meetmed – uute oskuste ja teadmiste loomine, arendamine ja siire ning innovatsioon	862 725 632	865 158 632	2 433 000

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Maksete assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmiset- tepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
18 05 03 01	Turvalise Euroopa ühiskonna edendamine	168 549 256	165 549 256	- 3 000 000
32 04 03 01	Üleminek usaldusväärsele, säästvale ja konkurentsivõimelisele energiasüsteemile	398 861 189	416 594 189	17 733 000
1.1.32	Euratori teadusuuringute ja koolituse programm			- 1 100 000
08 03 01 02	Euratom — Tuuma lõhustamine ja kiirguskaitse	92 297 374	91 597 374	- 700 000
10 03 01	Euratori otsene teadustegevus	12 000 000	11 600 000	- 400 000
1.1.4	Ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME)			5 000 000
02 02 02	Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) juurdepääsu parandamine rahastamisele omakapitali ja laenude vormis	210 000 000	215 000 000	5 000 000
1.1.5	Haridus-, koolitus- ja spordiprogramm („Erasmus+“)			50 000 000
15 02 01 01	Tiipkaseme ja koostöö arendamine Euroopa haridus- ja koolitusvaldkonnas ja valdkonna parem vastavusse viimine tööturuga	2 375 000 000	2 415 509 851	40 509 851
15 02 01 02	Tiipkaseme ja koostöö arendamine Euroopa noorsooalvaldkonnas ja noorte osalemise toetamine Euroopa demokraatlikus elus	180 000 000	187 583 896	7 583 896
15 02 02	Jean Monnet' meetmed, mille kaudu toetatakse tiipkaseme saavutamist Euroopa lõimumist käsitlevate teemade õpetamisel ja uurimisel kogu maailmas	46 000 000	47 906 253	1 906 253
1.1.6	Tööhõive ja sotsiaalne innovatsioon			- 2 000 000
04 03 02 01	Programm „PROGRESS“ — Liidu tööhõive ja sotsiaalpoliitika ning töötingimusi käsitlevate õigusaktide väljatöötamise, rakendamise, järelevalve ja hindamise toetamine	59 400 000	58 900 000	- 500 000
04 03 02 03	Mikrorahastamine ja sotsiaalne ettevõtlus — Juriidiliste ja füüsiliste isikute, eelkõige tööturult eemale jäänute parem rahastamine ning sotsiaalsed ettevõtted	23 000 000	21 500 000	- 1 500 000

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Maksete assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmise- tepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
1.1.81	Energeetika			28 740 000
32 02 01 01	Energiasiseturu tõhusam integreerimine ning elektri- ja gaasivõrkude piiriülese koostalitlusvõime suurendamine	131 500 000	148 240 000	16 740 000
32 02 01 02	Liidu energiavarustuskindluse suurendamine	128 200 000	134 200 000	6 000 000
32 02 01 03	Säästva arengu ja keskkonnakaitse edendamine	128 300 000	134 300 000	6 000 000
1.1.82	Transport			11 100 000
06 02 01 01	Kitsaskohtade kõrvaldamine, raudtee koostalitlusvõime tõhustamine, puuduvate ühenduste rajamine ja piiriüleste lõikude parendamine	980 000 000	989 435 000	9 435 000
06 02 01 02	Säästvate ja tõhusate transpordisüsteemide tagamine	95 000 000	96 665 000	1 665 000
1.1.	Muud meetmed ja programmid			- 200 000
26 02 01	Riiklike tarne- ja teenuslepingute väljakuulutamise ja reklaamimise kord	7 200 000	7 000 000	- 200 000
1.1. Komisjoni erivolitused	Komisjoni pädevuse ja talle antud erivolituste raames rahastatavad meetmed			- 1 200 000
02 03 01	Kaupade ja teenuste siseturu toimimine ja selle arendamine	26 610 000	25 810 000	- 800 000
09 02 01	Liidu tegevuspõhimõtete määramine ja rakendamine elektroonilise side valdkonnas	3 000 000	2 600 000	- 400 000
1.2.5	Noorte tööhõive algatus (lisaassigneering)			3 000 000
04 02 64	Noorte tööhõive algatus	600 000 000	603 000 000	3 000 000
2.0.4	Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)			5 000 001
34 02 01	Liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamine	42 000 000	44 777 778	2 777 778
34 02 02	Liidu vastupanuvõime suurendamine kliimamuutustega võitlemisel	22 500 000	24 087 302	1 587 302

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Maksete assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmiset- tepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
34 02 03	Parem kliimaalane juhtimine ja teave kõigil tasanditel	15 000 000	15 634 921	634 921
3.0.11	Loov Euroopa			6 000 000
09 05 01	Meediavaldkonna allprogramm — Riikidevaheline ja rahvusvaheline tegevus ning riikidevahelise ringluse ja liikuvuse edendamine	99 200 000	103 200 000	4 000 000
15 04 01	Euroopa kultuuri- ja loomesektori VKEd ning väikeste ja väga väikeste organisatsioonide finantssuutlikkuse tugevdamine, poliitika väljatöötamise ja uute ärimudelite kasutuselevõtu toetamine	29 200 000	30 000 000	800 000
15 04 02	Kultuurivaldkonna allprogramm — Piiriüleste meetmete toetamine ja riikidevahelise ringluse ja liikuvuse edendamine	66 000 000	67 200 000	1 200 000
3.0.5	Õigused, võrdõiguslikkus ja kodakondsus			1 200 000
33 02 01	Õiguste kaitse tagamine ja kodanikuaktiivsuse edendamine	28 800 000	30 000 000	1 200 000
3.0.6	Liidu kodanikukaitse mehhanism			- 15 000 000
23 03 01 01	Suurõnnetuste ärahoidmine liidus ja nendeks valmisolek	63 000 000	48 000 000	- 15 000 000
3.0.7	Programm „Kodanike Euroopa“			1 000 000
18 04 01 01	Kodanike Euroopa — Ajaloolise mälu tugevdamine ja kodanike osalussuutlikkuse suurendamine Euroopa Liidu tasandil	25 000 000	26 000 000	1 000 000
3.0. Komisjoni erivolitused	Komisjoni pädevuse ja talle antud erivolituste raames rahastatavad meetmed			1 000 000
09 05 05	Multimeediametmed	22 000 000	23 000 000	1 000 000
4.0.1	Ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA II)			- 75 000 000
22 02 03 01	Türgi – Toetus poliitilistele reformidele ja sellega seotud õigusaktide järkjärgulisele vastavusse viimisele liidu õigustikuga	58 772 300	48 772 300	- 10 000 000
22 02 03 02	Türgi – Majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse arengu toetamine ja asjakohase riikliku õiguse järkjärguline vastavusse viimine liidu õigustikuga	463 786 099	398 786 099	- 65 000 000

Kolmapäev, 27. november 2019

Eurodes

Eelarverida/ programm	Nimetus	Maksete assigneeringute muutus		
		2020. aasta eelarve projekt (sh kirjalik muutmistepanek 1)	Eelarve 2020	Erinevus
4.0.3	Arengukoostöö rahastamisvahend			20 000 000
21 02 07 01	Keskfond ja kliimamuutused	157 900 000	163 900 000	6 000 000
21 02 07 02	Säästev energia	50 250 000	64 250 000	14 000 000
4.0.5	Demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend			- 5 000 000
19 04 01	Valimisprotsessi usaldusvärsuse parandamine eelkõige valimisvaatlusmissioonide abil	42 000 000	37 000 000	- 5 000 000
4.0.	Muud meetmed ja programmid			2 000 000
13 07 01	Rahaline toetus Küprose türgi kogukonna majandusarengu soodustamiseks	35 000 000	37 000 000	2 000 000
9.0.3	Euroopa Liidu Solidaarsusfond (ELSF)			- 50 000 000
13 06 01	Liikmesriikide toetamine tõsise loodusõnnetuse korral, mis mõjutab oluliselt elutingimusi, looduskeskkonda või rahvamajandust	100 000 000	50 000 000	- 50 000 000
	Kokku			72 294 857

1.5. Reservid

2020. aasta eelarve reservid on moodustatud vastavalt eelarveprojektile, mida muudeti kirjaliku muutmistepanekuga 1/2020, v.a eelarveartiklites 13 06 01 (Euroopa Liidu Solidaarsusfond) ja 18 03 02 (Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (EASO)), mille reserv kaotati.

1.6. Eelarvemärkused

Kui eespool ei ole sõnaselgelt teisiti öeldud, on kokku lepitud, et eelarvemärkuste teksti muudetakse vastavalt Euroopa Parlamendi või nõukogu poolt tehtud muudatusettepanekutele, v.a alltoodud tabelites loetletud eelarveridade puhul.

— Eelarveread, mille puhul kiidetakse heaks Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud, kuid muudatustega, mille komisjon soovitas teha täidetavust käsitlevas kirjas

Eelarverida	Nimetus
15 02 01 01	Tipptaseme ja koostöö arendamine Euroopa haridus- ja koolitusvaldkonnas ja valdkonna parem vastavusse viimine tööturuga
19 05 01	Liidu ja ühistel eesmärkidel tehtav koostöö kolmandate riikidega

Kolmapäev, 27. november 2019

Eelarverida	Nimetus
21 02 07 03	Inimareng
21 02 08 01	Kodanikuühiskond arengukoostöös
21 07 01	Koostöö Gröönimaaga

- Eelarveread, mida puudutavad märkused kiidetakse heaks sellisel kujul, nagu need olid kavandatud eelarveprojekti, mida muudeti kirjaliku muutmissetpanekuga 1/2020

Eelarverida	Nimetus
02 04 03 01	Ressursitõhusa ja kliimamuutustele vastupidava majanduse ning tooraine jätkusuutliku varu tagamine
06 01 04 01	Euroopa ühendamise rahastu toetuskulud — Transport
07 02 06	Euroopa Keskkonnaamet
08 02 03 03	Üleminek usaldusväärsele, säästvale ja konkurentsivõimelisele energiasüsteemile
08 02 03 05	Ressursitõhusa ja kliimamuutustele vastupidava majanduse ning tooraine jätkusuutliku varu tagamine
08 02 07 33	Biotoorainel põhinevate tööstusharude ühissetevõte — Toetuskulud
09 02 01	Liidu tegevuspõhimõtete määramine ja rakendamine elektroonilise side valdkonnas
13 04 61 01	Ühtekuuluvusfond — Operatiivne tehniline abi
21 01 04 05	Tuumaohutusosalase koostöö rahastamisvahendi (INSC) toetuskulud
32 04 03 01	Üleminek usaldusväärsele, säästvale ja konkurentsivõimelisele energiasüsteemile

- Eelarveread, mida puudutavad märkused kiidetakse järgmiste muudatustega heaks sellisel kujul, nagu need olid kavandatud eelarveprojekti, mida muudeti kirjaliku muutmissetpanekuga

Eelarverida	Nimetus
04 03 02 01	Programm „PROGRESS“ — Liidu tööhõive ja sotsiaalpoliitika ning töötingimusi käsitlevate õigusaktide väljatöötamise, rakendamise, järelevalve ja hindamise toetamine
	<i>Teksti muudetakse järgmiselt: – ergutada töökohtade loomist, edendada noorte tööhõivet ja võidelda vaesuse vastu, edendades suuremat sotsiaalset sidusust sotsiaalse määrgise abil stabiilset tööhõivet ja sotsiaalseid õigusi tagavate inimväärsete töökohtade loomist, edendades noortele vastuvõetavat tööhõivet ning võideldes vaesuse vastu sotsiaalse lähenemise edendamise abil.</i>

Kolmapäev, 27. november 2019

Eelarverida	Nimetus
08 02 03 01	<p>Elukestva tervise ja heaolu parandamine</p> <p><u>Teksti muudetakse järgmiselt:</u> Meetme eesmärk on kindlustada kõigile kogu eluks tervis ja heaolu, luua kõrgetasemelised ja majanduslikult jätkusuutlikud tervishoiu- ja hooldussüsteemid ning muuta arstiabi individuaalsemaks ja tulemuslikumaks, luua uusi töökohti ning saavutada tervishoiusektoris ja sellega seotud majandusharudes majanduskasv. Meede on suunatud tervislike eluviiside edendamisele ja haiguste ennetamisele (nt tervist mõjutavate tegurite mõistmine ning paremate preventiivsete vaktsiinide väljatöötamine). Erilist tähelepanu pööratakse tervisehäirete sooliste ja vanusega seotud eripäradele. Kavas on panna rõhku ka sellele, et ohjata ja ravida haigusi, mis puudutab ka vähktõve vastast võitlust (eelkõige individuaalse lähenemise tõhustamisega meditsiini valdkonnas), puudeid ja teovõime vähenemist (kasutades näiteks kliinilises töös uusi teadmisi ja laiendades innovatsioonitegevust, kasutades tõhusamalt terviseandmeid ning toetades sõltumatut ja iseseisvat toimetulekut). Lisaks püütakse parandada ennetuse ja ravi pakkumisega seotud otsuste tegemist, teha kindlaks parimad tavad ja toetada nende levitamist tervishoiusektoris ning toetada integreeritud hooldust ja tehnoloogilise, organisatsioonilise ja sotsiaalse innovatsiooni kasutuselevõttu, mis annaks rohkem võimalusi eelkõige eakamatele ja puudega inimestele selleks, et püsida aktiivse ja iseseisvana. Ühtlasi põhinevad meetmed sootundlikul lähenemisviisil, mis võtab muu hulgas arvesse naiste seisundit nii ametliku kui ka mitteametliku hoolduse valdkonnas.</p>
08 02 03 03	<p>Üleminek usaldusväärsele, säästvale ja konkurentsivõimelisele energiasüsteemile</p> <p><u>Lisatakse järgmine tekst:</u> Tähelepanu pööratakse teadusuuringute ja innovatsioonilõhe kaotamisele kaasaaitamisele Euroopas, ilma et see kahjustaks tippaseme kriteeriume.</p>
08 02 08	<p>VKEde rahastamisvahend</p> <p><u>Teksti muudetakse järgmiselt:</u> ~~Kooskõlas finantsmääruse artikli 15 lõikega 3 on kulukohustuste assigneeringud summas 72 000 000 eurot kättesaadavad selle eelarveartikli jaoks tulenevalt 2018. aastal vabastatud assigneeringutest, mis on tingitud teadusprojektide täielikust või osalisest rakendamata jätmisest.~~</p>
09 04 02 01	<p>Juhtpositsioon info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas</p> <p><u>Lisatakse järgmine tekst:</u> Sellega võiks rahastada uurimistöö jätkamist Euroopa interneti otsingumootorite arendamisel.</p>
09 04 03 02	<p>Kaasava, innovatiivse ja turvalise Euroopa ühiskonna edendamine</p> <p><u>Teksti muudetakse järgmiselt:</u> Teise valdkonna peamine eesmärk on aidata mõista Euroopa intellektuaalset alust ja kultuuripärandit, Euroopa ajalugu ja arvukaid Euroopa-siseseid ja -väliseid mõjusid, mis on tänapäeval meie elu inspiratsiooniallikaks. Lisaks on eesmärgiks edendada juurdepääsu kultuuripärandile ja kultuuripärandi kasutamist, sh tulevase Euroopa kultuuripärandi pilve kaudu.</p>
32 04 03 01	<p>Üleminek usaldusväärsele, säästvale ja konkurentsivõimelisele energiasüsteemile</p> <p><u>Lisatakse järgmine tekst:</u> Tähelepanu pööratakse teadusuuringute ja innovatsioonilõhe kaotamisele kaasaaitamisele Euroopas, ilma et see kahjustaks tippaseme kriteeriume.</p>

Kolmapäev, 27. november 2019

Eelarverida	Nimetus
32 02 77 12	<p>Ettevalmistav meede — Tervikliku toetuse loomine söetööstus- ja CO₂-mahukatele ülemineku- piirkondadele</p> <hr/> <p><u>Lisatakse järgmine tekst:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> — luua peadirektoraatidevaheline meeskond, et a) teha kindlaks võimalike liidu poliitikavaldkondade/programmide koostoime valdkonnad, et tagada pärast 2020. aastat võimalikult tulemuslik rahaline ja poliitiline toetus; b) abistada piirkondi (keskseid ja kohalikke ametiasutusi) kestliku ülemineku strateegiate väljatöötamisel, pakkudes sihipärasemaid vahendeid piirkonnasiseseks parimate tavade vahetuseks, sealhulgas vähese heitega taasindustrialiseerimise põhjalike tegevuskavade kohta; — suunata olemasolevate huvirühmade arutlused, sealhulgas sotsiaaldialoog ja üldine dialoog kodanikuühiskonnaga õiglasele üleminekule ja majandusstrateegiatele; — pakkuda lisaks olemasolevatele rahastamiskavadele täiendavat rahalist toetust, ilma et vahendeid teistest programmidest ümber paigutataks, et luua kõige enam mõjutatud piirkondades ja kogukondades piirkondlikud/kohalikud õiglase ülemineku kavade ELi CO₂-neutraalsuse saavutamiseks aastaks 2050. Lisarahastamine peaks toetama ka olemasolevaid või tulevasi territoriaalse/kogukondliku tähtsusega projekte, mis põhinevad mõjutatud töötajate ja kogukondade osalemisel konsultatsioonide ja mõjuvõimu suurendamise kaudu; — tugevdada üleminekujärgus söekaevanduspiirkondade platvormi ja selle sekretariaati (mis loodi 2018. aasta ettevalmistava meetmega ja mille tegevus jätkub ka 2019. aastal), et EL saavutaks kliiamaesmärgid ja täidaks Pariisi kokkuleppes tulenevad kohustused ning samal ajal oleks tagatud, et energiasüsteemi ümberkujundamine oleks õiglane, nii et söekaevanduspiirkonnad ei jääks teistest maha. Selleks tuleb suurendada 2020. aasta eelarvesummat ja laiendada meedet, et: — anda ELi söetööstus- ja CO₂-mahukates piirkondades ulatuslikumat tehnilist abi ja suurendada suutlikkust sellistes valdkondades nagu strateegia koostamine, projektiarendus, projektide rahastamine ja erainvesteeringute soodustamine (2019. aasta märtsi seisuga oli ELi algatuses osalevaid katsepiirkondi 20 (2017. aastal oli neid vaid neli)); — teha koostööd energiaühenduse liikmete ja vaatlejatega, kes jälgivad üleminekujärgus söepiirkondi. Selleks korraldatakse koostöös rahvusvaheliste finantseerimisasutuste ja rahvusvaheliste partneritega piirkondlik tegevus; — arendada üleminekujärgus söekaevanduspiirkondade platvormi sotsiaalset mõõdet sotsiaalse innovatsiooni parimate tavade abil, s.o töötajate ümberõpe ja täiendusõpe ning noortele ja pensioniealistele kaevandustöötajatele mõeldud programmid.
34 02 01	<p>Liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamine</p> <hr/> <p><u>Lisatakse järgmine tekst:</u></p> <p>Integreeritud projektide puhul arvestatakse projektide valimisel jaotusküsimust, et lihtsustada geograafilise tasakaalu saavutamist. See on soovitusliku iseloomuga ega tohiks tähendada tagatud rahalisi vahendeid või eraldi liikmesriigi kohta.</p>

Kolmapäev, 27. november 2019

Eelarverida	Nimetus
34 02 02	Liidu vastupanuvõime suurendamine kliimamuutustega võitlemisel
	<i>Lisatakse järgmine tekst: Integreeritud projektide puhul arvestatakse projektide valimisel jaotusküsimust, et lihtsustada geograafilise tasakaalu saavutamist. See on soovitusliku iseloomuga ega tohiks tähendada tagatud rahalisi vahendeid või eraldi liikmesriigi kohta.</i>
34 02 03	Parem kliimaalane juhtimine ja teave kõigil tasanditel
	<i>Lisatakse järgmine tekst: Integreeritud projektide puhul arvestatakse projektide valimisel jaotusküsimust, et lihtsustada geograafilise tasakaalu saavutamist. See on soovitusliku iseloomuga ega tohiks tähendada tagatud rahalisi vahendeid või eraldi liikmesriigi kohta.</i>

Tuleb märkida, et Euroopa Parlamendi või nõukogu muudatustega ei saa muuta ega laiendada olemasoleva õigusliku aluse kohaldamisala ega vähendada institutsioonide halduslikku autonoomsust ning meetmeid peab olema võimalik katta olemasolevatest vahenditest.

1.7. Eelarve liigendus

Eelarve liigenduses on kokku lepitud kujul, mille komisjon kavandas eelarveprojektis, mida muudeti kirjaliku muutmisettepanekuga 1/2020, ja millele on järgmisi muudatusi arvesse võttes lisatud uued katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed.

Euroopa Parlamendis toimunud lugemisele vastav eelarverida	Rubriik	(Uus) nimetus	Uus eelarverida	Uus rubriik
02 04 77 08	1a	Katseprojekt — Lennunduse vastupidavus GNSSi segamisele ja ~~küberrünnete~~ <u>ühendamisele</u>	02 04 77 08	1a
06 02 77 25	1a	Katseprojekt — Lennunduse ökomärgis/ Näidisprojekt vabatahtliku ökomärgise süsteemi kasutuselevõtuks lennunduses ~~Euroopa Liidu~~ <u>Lennundusohutusameti ökoportaali alusel</u>	06 02 77 25	1a
06 02 77 26	2	Katseprojekt — Linnalise liikumiskeskonna ühendused lennutransporditaristuga	06 02 77 26	1a
06 02 77 27	2	Katseprojekt — Piiriüleste öörongide taaselustamine	06 02 77 27	1a
06 02 77 28	2	Katseprojekt — Euroopa meresadamate rohestamise suutlikkus	06 02 77 28	1a
09 02 77 15	2	Katseprojekt — Arukas linnaline liikuvus autonoomsete sõidukite abil	09 02 77 15	1a
13 03 77 30	1b	Katseprojekt — BEST Culture: Euroopa ülemeremaade kultuurilise mitmekesisuse toetamise programm	13 03 77 30	1b
14 03 77 05	1a	Katseprojekt — Teostatavusuuring Euroopa vararegistri loomiseks seoses võitlusega rahapesu ja maksudest kõrvalehoidumise vastu	12 02 77 11	1a

Kolmapäev, 27. november 2019

Euroopa Parlamendis toimunud lugemisele vastav eelarverida	Rubriik	(Uus) nimetus	Uus eelarverida	Uus rubriik
15 04 77 22	1a	Ettevalmistav meede — Kultuuri- ja loomesektori rahastamine, õppe-tegevus, uuendustegevus ja patentimine (FLIP for CCIs)	15 04 77 22	3
15 04 77 23	1a	Ettevalmistav meede — Euroopa juudi surnuaedade kaitsmine: täielik kaardistamine koos uuringute ja seirega ning konkreetsete kuluarvestuslike ettepanekutega nende kaitseks	15 04 77 23	3
32 02 77 16	1a	Ettevalmistav meede — Tervikliku toetuse loomine söetööstuse ja CO ₂ -mahuka tööstuse ümberkujundatavatele piirkondadele	32 02 77 12	1a
32 02 77 17	1a	Ettevalmistav meede — Õpetada saarte haldusasutustele osalemist taastuvenergia projektidega seotud hankemenetlustes	32 02 77 16	1a
32 02 77 18	1a	Ettevalmistav meede — ELis ja väljaspool ELi asuvate külade vahelise kliimameetmete valdkonna koostöö tugevdamine maapiirkonna identiteedi loomise abil linnapeade pakti raames	32 02 77 17	1a
32 02 77 19	1b	Katseprojekt — Energiakogukondade teabehoidla — Järelevalve ja tugi energiaühendustele ELis	32 02 77 18	1a
32 02 77 20	2	Katseprojekt — Ettevõtete kaasamine energiasüsteemi ümberkujundamisse	32 02 77 19	1a
33 04 77 07	3	Katseprojekt — Kognitiivse arengu häirega inimeste kaasav veebipääsuvõimalus (kaasav veeb – mida saavad kasutada kõik)	09 04 77 29	3
33 04 77 08	2	Ettevalmistav meede — Ühtsel turul müüdavate toodete väidetavate kvaliteedierinevuste hindamine	33 04 77 07	1a

2. Avaldused

2.1 Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavaldus EASO rahastamise kohta

Euroopa Parlament ja nõukogu on võtnud teadmiseks, et komisjon kavatses Euroopa Liidu Varjupaigaameti (EASO) 2020. aasta rahastamisvajaduse läbi vaadata, kui võetakse vastu 12. septembri 2018. aasta seadusandlik ettepanek, millega soovitakse suurendada ameti võimalusi anda operatiivabi.

Euroopa Parlament ja nõukogu kinnitavad, et kui esitatakse taotlus EASO-le 2020. aastal antavat ELi toetust suurendada, milleks võib vaja olla eelarvepädevate institutsioonide ümberpaigutusotsust või paranduseelarve projekti, võtavad nad taotluse menetlemisel arvesse, et see on kiireloomuline.

2.2. Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavaldus maksete assigneeringute kohta

Euroopa Parlament ja nõukogu tulevad meelde, et eelarve täitmiseks tuleb kulukohustuste assigneeringutele vastavaid makseid vajalikul määral järkjärgult suurendada, et ühegi aasta lõpuks ei koguneks ebanormaalselt suures summas tasumata arveid.

Euroopa Parlament ja nõukogu paluvad komisjonil ka edaspidi hoolikalt ja tähelepanelikult jälgida, kuidas 2014.–2020. aasta programme (eelkõige alamrubriigi 1b ja maaelu arengu programme) täidetakse. Selleks paluvad nad komisjonil aegsasti esitada 2020. aasta maksete assigneeringute täitmise seisu ja prognooside kohta ajakohastatud arvandmed.

Kolmapäev, 27. november 2019

Kui arvandmetest selgub, et 2020. aasta eelarvesse kantud assigneeringutest vajaduste täitmiseks ei piisa, paluvad Euroopa Parlament ja nõukogu komisjonil esitada võimalikult kiiresti sobiva lahenduse, sh paranduseelarve, et eelarvepädevatel institutsioonidel oleks põhjendatud vajaduse korral võimalik vajalikud otsused kiiresti vastu võtta. Vajaduse korral võtavad Euroopa Parlament ja nõukogu arvesse, et küsimus tuleb lahendada kiiresti. Nõukogu jaoks võib see tähendada seda, et otsuse tegemiseks ettenähtud kaheksanädalast ajavahemikku lühendatakse, kui seda peetakse vajalikuks.

2.3 Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisavaldus noorte tööhõive algatuse kohta

Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon tuletavad meelde, et noorte töötuse vähendamine on endiselt tähtis ja ühine poliitiline prioriteet, ning seetõttu kinnitavad nad, et on otsustanud kasutada selleks eraldatavaid eelarvevahendeid parimal moel, eelkõige noorte tööhõive algatuse kaudu.

Euroopa Parlament ja nõukogu paluvad komisjonil selle algatuse eelarve täitmist hoolikalt jälgida ja esitada selle kohta enne 30. juunit 2020 aruanne.

Kui komisjon kinnitab oma hinnangus, et algatuse eelarvet tuleb suurendada, esitab komisjon ühtlasi paranduseelarve projekti, millega suurendatakse noorte tööhõive algatuse eraldist 50 miljoni euro võrra.

Nõukogu ja Euroopa Parlament lubavad, et nad menetlevad kõiki komisjoni poolt 2020. aasta kohta esitatud paranduseelarve projekte kiiresti.

2.4. Komisjoni ühepoolne avaldus noorte tööhõive algatuse kohta

Noote tööhõive algatuse eraldise suurendamiseks tuleb ühissätete määruses teha tehniline muudatus.

Nagu ka varasematel aastatel, muudetakse määrust ainult nii palju, kui seda on noorte tööhõive algatuse jaoks lisasumma eraldamiseks vaja, ning see ei mõjuta ühtekuuluvuspoliitika elluviimist.

2.5. Komisjoni ühepoolne avaldus selle kohta, kuidas jõuda 2014.–2020. aastal lähemale eesmärgile, mille kohaselt peavad kliimaga seotud kulutused moodustama 20 %

Komisjon kavatseb tähelepanelikult jälgida, kuidas eelarvet 2020. aastal täidetakse. Kui asjaomaste rubriikide eelarvet täidetakse ettenähtust vähem, esitab komisjon ettepanekud, kuidas kliimaga seotud kulutusi eelarves võimalikult palju suurendada.

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0075

ELi ja USA kokkulepe kõrgekvaliteedilise veiseliha imporditariifikvoodi teatava osa eraldamise kohta ***

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelise kokkuleppe (mis käsitleb kõrgekvaliteedilise veiseliha tariifikvoodi osa eraldamist Ameerika Ühendriikidele, millele on osutatud muudetud vastastikuse mõistmise memorandumis, mis käsitleb teatavaid kasvuhormoone mittesaavatelt loomadelt pärit veiseliha impordi ning Ameerika Ühendriikide poolt teatavate Euroopa Liidu toodete suhtes kehtestatud kõrgendatud tollimakse (2014) sõlmimise kohta (10681/2019 – C9-0107/2019 – 2019/0142(NLE))

(Nõusolek)

(2021/C 232/25)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (10681/2019),
  - võttes arvesse Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelist kokkulepet, mis käsitleb kõrgekvaliteedilise veiseliha tariifikvoodi osa eraldamist Ameerika Ühendriikidele, millele on osutatud muudetud vastastikuse mõistmise memorandumis, mis käsitleb teatavaid kasvuhormoone mittesaavatelt loomadelt pärit veiseliha impordi ning Ameerika Ühendriikide poolt teatavate Euroopa Liidu toodete suhtes kehtestatud kõrgendatud tollimakse (2014) (10678/2019),
  - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimesele lõigule ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v (C9-0107/2019),
  - võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta muud kui seadusandlikku resolutsiooni ⁽¹⁾, mis käsitleb otsuse eelnõu,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 114 lõiget 7,
  - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamust,
  - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni soovitusi (A9-0038/2019),
1. annab nõusoleku lepingu sõlmimiseks;
  2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Ameerika Ühendriikide valitsusele ja parlamendile.

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0076.

Neljapäev, 28. november 2019

P9_TA(2019)0076

ELi ja USA kokkulepe kõrgekvaliteedilise veiseliha imporditariifikvoodi teatava osa eraldamise kohta (resolutsioon)

Euroopa Parlamendi 28. novembri 2019. aasta muu kui seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelise kokkuleppe, mis käsitleb kõrgekvaliteedilise veiseliha tariifikvoodi osa eraldamist Ameerika Ühendriikidele, millele on osutatud muudetud vastastikuse mõistmise memorandumis, mis käsitleb teatavaid kasvuhormoone mittesaavatelt loomadelt pärit veiseliha impordi ning Ameerika Ühendriikide poolt teatavate Euroopa Liidu toodete suhtes kehtestatud kõrgendatud tollimakse (2014), sõlmimise kohta (10681/2019 – C9-0107/2019 – 2019/0142M(NLE))

(2021/C 232/26)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (10681/2019),
  - võttes arvesse Ameerika Ühendriikide ja Euroopa Liidu vahelist kokkulepet, mis käsitleb kõrgekvaliteedilise veiseliha tariifikvoodi osa eraldamist Ameerika Ühendriikidele, millele on osutatud muudetud vastastikuse mõistmise memorandumis, mis käsitleb teatavaid kasvuhormoone mittesaavatelt loomadelt pärit veiseliha impordi ning Ameerika Ühendriikide poolt teatavate Euroopa Liidu toodete suhtes kehtestatud kõrgendatud tollimakse (2014) (10678/2019),
  - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimesele lõigule ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v (C9-0107/2019),
  - võttes arvesse oma 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni ELi ja USA suhete seisu kohta ⁽¹⁾, 3. juuli 2018. aasta resolutsiooni kliimadiplomaatia kohta ⁽²⁾ ja 14. märtsi 2019. aasta resolutsiooni kliimamuutuste kohta – Euroopa pikaajaline strateegiline visioon, et jõuda jõuka, nüüdisaegse, konkurentsivõimelise ja kliimaneutraalse majanduseni kooskõlas Pariisi kokkuleppega ⁽³⁾,
  - võttes arvesse USA ja ELi 25. juuli 2018. aasta ühisavaldust pärast president Junckeri visiiti Valgesse Majja (edaspidi „ühisavaldus“) ⁽⁴⁾,
  - võttes arvesse eduaruannet ELi ja USA 25. juuli 2018. aasta ühisavalduse rakendamise kohta ⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse oma 28. novembri 2019. aasta seadusandlikku resolutsiooni ⁽⁶⁾, mis käsitleb otsuse eelnõu,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõiget 2,
  - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit (A9-0037/2019),
- A. arvestades, et ELil ja USA-l on kõige ulatuslikumad kahepoossed kaubandus- ja investeerimissuhted, et neil on maailma kõige integreeritum majandussuhe ning ühised olulised väärtused ja poliitilised ja majanduslikud huvid, hoolimata praegustest kaubanduslikest pingetest;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0342.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0280.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2019)0217.

⁽⁴⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-18-4687_en.htm.

⁽⁵⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_158272.pdf.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0075.

Neljapäev, 28. november 2019

- B. arvestades, et EL ja USA sõlmisid 2009. aastal vastastikuse mõistmise memorandum (edaspidi „memorandum“, mis 2014. aastal läbi vaadati⁽⁷⁾), millega nähti ette ajutine lahendus pikaajalisele vaidlusele Maailma Kaubandusorganisatsioonis (WTO) seoses meetmetega, mille EL kehtestas 1989. aastal USA kasvuhormoone sisaldava veiseliha ekspordile⁽⁸⁾; arvestades, et vastastikuse mõistmise memorandumis kehtestati hormoonidega töötlemata veiseliha suhtes tariifikvoot 45 000 tonni, mis on avatud kõigi WTO liikmesriikide nõuetele vastavate tarnijate jaoks;
- C. arvestades, et 2019. aastal pidas komisjon läbirääkimisi, et eraldada USA-le uus tariifikvoodi osa (kokku 45 000 tonnist 35 000 tonni USA-le), ning teised tarnijad (Austraalia, Uruguay ja Argentina) nõustusid jagama kvoodi ülejäänud osa;
- D. arvestades, et seda kokkulepet tuleb vaadelda ELi ja USA vahelises 25. juuli 2018. aasta ühisavalduses kokkulepitud ELi ja USA vaheliste kaubanduspingete leevendamise kontekstis;
- E. arvestades, et USA kehtestas märtsis 2018 riiklikele julgeolekuprobleemidele tuginedes terase ja alumiiniumi impordile täiendavad tollimaksud ning ähvardab kohaldada ELi mootorsõidukite ja autoosade impordi suhtes sarnaseid tariife (1962. aasta USA kaubanduse laiendamise seaduse 232. jao alusel);
- F. arvestades, et EL on vaidlustanud WTOs USA poolt Hispaania oliividele dumpinguvastaste ja tasakaalustavate tollimaksude kehtestamise⁽⁹⁾;
- G. arvestades, et Ameerika Ühendriigid kehtestasid 18. oktoobril 2019. aastal, võttes aluseks 2. oktoobril 2019. aastal edastatud WTO vahekohtu otsuse⁽¹⁰⁾, vastusena lennukitootjale Airbus antud ebaseaduslike ELi toetuste eest ELi impordile imporditollimakse 7,5 miljardi USA dollari väärtuses, ohustades tollimaksumääraga 25 % pigem enamikku ELi põllumajandussektorist kui tööstussektorit, kaasa arvatud lennukid, mille tollimaksumäär on 10 %;
- H. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt julgustanud ELi kaaluma viise, kuidas veelgi suurendada Pariisi kokkuleppe ambitsioonikust ja integreerida kliimaalased ambitsioonid kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse, sealhulgas kaubanduspoliitikasse, ning nõuab tungivalt, et komisjon tagaks kõigi ELi poolt allkirjastatud kaubanduslepingute täieliku kooskõla Pariisi kokkuleppega;
1. väljendab heameelt selle USA-ga sõlmitava kokkuleppe üle, mis käsitleb kõrgekvaliteedilise veiseliha tariifikvoodi osa eraldamist, sest see on lahendus pikaajalisele kaubandusvaidlusele ja positiivne näide ELi ja USA vahelisest läbirääkimiste teel saadud lahendusest;
2. tunnustab ja võtab teadmiseks asjaolu, et teised hormoonidega töötlemata veiseliha ELi ekspordivad WTO liikmed nõustusid seda kokkulepet toetama, aktsepteerides, et valdav osa kvoodist eraldatakse USA-le; võtab teadmiseks asjaolu, et komisjoni andmetel ei ole nendele WTO liikmetele kokkuleppe toetamise eest hüvitist makstud;
3. märgib, et kokkulepe ei mõjuta veiseliha ELi turule pääsu praegust taset ning et hormoonidega töötlemata veiseliha üldist ELi turulepääsu kvooti ei tohi suurendada; tunnustab, et kokkulepe ei tohiks mõjutada määruse (EL) nr 481/2012⁽¹¹⁾ 2. lisas määratletud kvoodi tehnilisi omadusi, sealhulgas toodete kvaliteeti ja jälgitavust, et tagada ELi tarbijatele võimalikult kõrge kaitsetase; märgib, et kokkulepe ei mõjuta ELi keeldu importida veiseliha teatavate kasvuhormoonidega töödeldud loomadelt;

(7) Ameerika Ühendriikidega sõlmitud muudetud vastastikuse mõistmise memorandum, mis käsitleb teatavaid kasvuhormoone mittesaavatelt loomadelt pärit veiseliha impordi ning Ameerika Ühendriikide poolt teatavate Euroopa Liidu toodete suhtes kehtestatud kõrgendatud tollimakse (ELT L 27, 30.1.2014, lk 2).

(8) Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide 17. aprilli 2014. aasta ühisteatis liha ja lihatooteid (hormoonid) käsitlevate meetmete kohta (WT/DS26/29).

(9) Tasakaalustavate ja dumpinguvastaste tollimaksude kehtestamine Hispaaniast pärit küpsete oliivide suhtes: Euroopa Liidu 17. mai 2019. aasta taotlus moodustada vahekohus (WT/DS577/3).

(10) Euroopa ühendused ja teatavad liikmesriigid – Suurte tsiviilõhusõidukitega kauplemismõjutavad meetmed: subsidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu artikli 7 lõike 9 ja vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsituslepe artikli 22 lõike 7 kohaldamine Ameerika Ühendriikide poolt 4. oktoobril 2019 (WT/DS316/42).

(11) Komisjoni 7. juuni 2012. aasta rakendusmäärus (EL) nr 481/2012, millega kehtestatakse kõrgekvaliteedilise veiseliha tariifikvoodi haldamise kord (ELT L 148, 8.6.2012, lk 9).

Neljapäev, 28. november 2019

4. toetab komisjoni tema püüdlustes leida õiglane ja tasakaalustatud lahendus praeguste kaubanduspingete leevendamiseks, sealhulgas käesoleva kokkuleppe kaudu; rõhutab, kui tähtis on leida lahendused läbirääkimiste teel; märgib, et EL on teinud praeguste kaubanduspingete leevendamiseks kõik endast oleneva; kutsub USA-d üles tegema ELiga selles osas koostööd; taunib USA 4. novembri 2019. aasta ametlikku teadet Pariisi kokkuleppest taganemise kohta; tuletab meelde, et ELi üldine kaubanduspoliitika peab aitama kaasa Pariisi kokkuleppe edendamisele ja rakendamisele;
  5. rõhutab, et oluline on eristada käesolevat kokkulepet muudest käimasolevatest kaubandusläbirääkimistest USA ja ELi vahel, millesse ei tuleks kaasata põllumajandussektorit;
  6. võtab teadmiseks, et ühisavalduse rakendamisel ei ole tehtud edusamme, kuigi EL täidab selles sätestatud kaubanduspingete leevendamise eesmäärke;
  7. peab kahetsusväärseks asjaolu, et USA on seni keeldunud tegemast ELiga koostööd, et leida seoses pikaajalise Airbusi/Boeingi vaidlusega õiglane ja tasakaalustatud lahendus kummagi poole lennukitööstusele, ning kutsub USA-d üles alustama selle küsimuse lahendamiseks läbirääkimisi; on mures Ameerika Ühendriikide võetud meetmete pärast, mis mõjutavad Euroopa lennundussektorit ja paljusid põllumajanduslikke toiduaineid; kutsub komisjoni üles kehtestama Euroopa tootjatele toetusmeetmeid;
  8. palub USA-l tühistada terasele ja alumiiniumile ning oliividele kehtestatud lisatollimaksud ning võtta tagasi ähvardus kehtestada lisatollimaksud autodele ja autoosadele;
  9. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Ameerika Ühendriikide valitsusele ja parlamendile.
-

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

**Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus**
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET